

PRIREDILI

KAZNENO PRAVO: **MLADEN PIŠKOREC**, predsjednik kaznenog odjela

GRADANSKO PRAVO: **ANTUN DOMINKO**, predsjednik građanskog odjela

KAZNENO PRAVO

I KAZNENI ZAKON	2 – 7
II ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU iz 1997. GODINE	8 - 12
III ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU IZ 2008. GODINE	12 - 15
IV ZAKON O IZVRŠAVANJU KAZNE ZATVORA	15

GRAĐANSKO PRAVO

I STVARNO I ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO

STVARNO PRAVO ..... 16 - 25

ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO ..... 26 - 34

II OBVEZNO PRAVO ..... 34 - 47

III OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO

OBITELJSKO PRAVO ..... 47 - 56

NASLJEDNO PRAVO ..... 56 - 57

IV RADNO PRAVO ..... 57 - 69

V GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO

PARNIČNI POSTUPAK ..... 69 - 81

OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA ..... 81 - 93

K A Z N E N O P R A V O

I KAZNENI ZAKON

1) Čl. 20. st. 6.

Okrivljenik je optužen i proglašen krivim da je kazneno djelo povrede tuđih prava iz čl. 228. st. 2. KZ-a, za koje je propisana maksimalna mjera kazne zatvora do tri godine, počinio „krajem 2006. godine“. Na temelju činjeničnog opisa izreke prvostupanjske presude apsolutna zastara kaznenog progona nastupa „krajem 2012. godine“. Kako je precizno određena samo godina počinjenja kaznenog djela, kao 2006., dok termin „krajem godine“ nije pravno standardiziran, drugostupanjski sud se nije ni upuštao u tumačenje istog. Pitanje vremena počinjenja kaznenog djela je činjenično pitanje koje pred sud u ovoj situaciji postavlja dvojbu o vremenu kada je počinitelj radio, pa ovu nedovoljno određenu činjenicu vremena počinjenja valja tumačiti na način koji je povoljniji za okrivljenika primjenom načela in dubio pro reo. U skladu s time drugostupanjski sud smatra kako je u ovom predmetu nastupila apsolutna zastara kaznenog progona, ako ne ranije, onda svakako u trenutku donošenja drugostupanjske odluke 13. prosinca 2012. godine, zbog čega je valjalo preinačenjem prvostupanjske presude odbiti optužbu protiv okrivljenika na temelju čl. 353. toč. 6. ZKP/97.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-385/2012 od 13. prosinca 2012. godine

2) Čl. 23. st. 5.

Okrivljeniku je stavljeno na teret produljeno kazneno djelo prijevare iz čl. 224. st. 4. KZ-a, sastavljeno od 8 radnji, od čega 5 predstavlja činjenično stanje podvedivo pod zakonski opis iz čl. 224. st. 1. KZ-a, a 3 radnje pod zakonski opis iz čl. 224. st. 4. KZ-a. Radnje su počinjene u razdoblju od rujna 2000. godine do prosinca 2002. godine. Posljednja radnja počinjena u prosincu 2002. godine predstavlja kazneno djelo iz čl. 224. st. 1. KZ-a, za koje je zapriječena kazna zatvora u trajanju od 3 mjeseca do 3 godine, dok je posljednja kvalificirana radnja prijevare iz čl. 224. st. 4. KZ-a počinjena 06. prosinca 2001. godine. Na temelju čl. 20. st. 4. KZ-a, zastara kaznenog progona se prekida kada počinitelj počini isto tako teško ili teže kazneno djelo, pa se posljednji prekid zastare za inkriminirano produljeno kazneno djelo iz čl. 224. st. 4. KZ-a dogodio 06. prosinca 2001. godine, kada je okrivljenik posljednji put počinio kvalificirani oblik prijevare. Radnja iz stavka 1. članka 224. KZ-a počinjena u prosincu 2002. godine ne predstavlja prekid u odnosu na kvalificirane radnje prijevare, već samo u odnosu na osnovno kazneno djelo. Slijedom toga, zastara kaznenog progona za kazneno djelo iz čl. 224. st. 4. KZ-a nastupila je 06. prosinca 2011. godine, a za kaznena djela iz čl. 224. st. 1. KZ-a u prosincu 2008. godine, zbog čega je protiv okrivljenika trebalo na temelju čl. 353. toč. 6. ZKP/97 odbiti optužbu zbog apsolutne zastare kaznenog progona u odnosu na cjelokupno produljeno kazneno djelo prijevare iz čl. 224. st. 4. i 1. KZ-a u vezi čl. 60. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-234/2012 od 05. srpnja 2012. godine

3) Čl. 28.

Radi se o beznačajnom djelu krađe iz čl. 216. st. 2. KZ-a kada se okrivljeniku stavlja na teret da je otuđio vodu sa hidranta u količini od 1,080 m³, čija vrijednost je 8,89 kuna. Način postupanja okrivljenika i nastupjela štetna posljedica djela u iznosu manjem od 9,00 kn, upućuju da se ne radi o povredi zaštićenog dobra koja opravdava provođenje kaznenog postupka, već da se radi o beznačajnom djelu u smislu odredbe čl. 28. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-30/2012 od 15. veljače 2012. godine**4) Čl. 33.**

Prema činjeničnom opisu djela iz izreke presude proizlazi da je okrivljenik, želeći s oštećenicom stupiti u spolni odnos, uhvatio je za ruke i tako držao sve dok ga nije odgurnuo svjedok S.Š., pa da je time počinio kazneno djelo silovanje u pokušaju iz čl. 188. st. 1. u vezi čl. 33. KZ-a. Sama uporaba fizičke sile u vidu hvatanja za obje ruke oštećenice još ne znači da se radi o početku izvršenja kaznenog djela silovanja, jer u činjeničnom opisu izostaje naznaka bilo kakve konkretne radnje okrivljenika usmjerene na zadovoljenje njegovog spolnog nagona. Navod izreke da je okrivljenik želio s oštećenicom stupiti u spolni odnos opisuje isključivo subjektivnu stranu bića predmetnog kaznenog djela, što samo po sebi, kraj izostanka opisa bilo kakve konkretne radnje kojom bi se zadiralo u seksualni integritet oštećenice, nije dovoljno da obuhvati zakonski smisao inkriminacije. Kako činjenični opis djela za koje je okrivljenik oglašen krivim ne sadrži elemente bića kaznenog djela silovanja u pokušaju, a niti kojeg drugog kaznenog djela, na njegovu štetu je povrijeđen kazneni zakon u čl. 368. toč. 1. ZKP/97, zbog čega je presuda preinačena i okrivljenik na temelju čl. 354. toč. 1. ZKP/97 oslobođen optužbe.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Kžm-48/2011 od 06. rujna 2012. godine**5) Čl. 60.**

Radnje okrivljenika koji su rukama, drvenim štapovima, kamenjem i ciglama napali policijske službenike u obavljanju poslova traganja za počiniteljima prekršaja, prijetili da će njih i njihove obitelji ubiti, jer znadu gdje žive, pogrešno su pravno označene kao zasebna kaznena djela prijetnje iz čl. 129. st. 3. u vezi st. 2. KZ-a u odnosu na svakog policijskog službenika. Pravni opis kaznenog djela napada na službenu osobu iz čl. 318. KZ-a u sebi sadrži napad na policijskog službenika ili ozbiljnu prijetnju počinitelja da će izravno napasti policijskog službenika. Kada su okrivljenici prijetili policijskim službenicima da će ih ubiti, te su prijetnje bile u funkciji napada na njih, koji nije prestao, jer su prijetnje izrečene kada su okrivljenici tjeroali policijske službenike iz dvorišta. Radi se dakle o jednom događaju i prividnom stjecaju kaznenih djela, gdje su ozbiljne prijetnje policijskim službenicima

sadržane u napadu na njih, pa se ne može raditi o zasebnim kaznenim djelima iz čl. 129. st. 3. KZ-a, već su ista konzumirana u kaznenom djelu iz čl. 318. st. 3. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-359/2012 od 29. studenog 2012. godine

6) Čl. 68.

Prema odredbi čl. 68. KZ-a, koja regulira institut tzv. dvostrukog uvjeta, rok za ispunjenje obveze iz stavka 1. toga članka sud određuje unutar odmjerenog vremena provjeravanja. Ako je određivanjem novih rokova za ispunjenje tzv. dvostrukog uvjeta u cijelosti iscrpljen i prekoračen rok provjeravanja određen uvjetnom osudom, tada više nema zakonske mogućnosti za opozivanje uvjetne osude zbog neispunjavanja tzv. dvostrukog uvjeta. Dodatni rok iz čl. 69. st. 7. KZ-a – godina dana od isteka vremena provjeravanja, ne odnosi se na obveze iz čl. 68. KZ-a, već predstavlja dodatni rok u kome može doći do opozivanja uvjetne osude, ali samo zbog počinjenog novog kaznenog djela u roku provjeravanja.

Županijski sud u Bjelovaru, Kžm-4/2012 od 16. veljače 2012. godine

7) Čl. 129. st. 1.

Riječi „to ti je zadnji puta da si zvala policiju ... vidjet ćeš tko sam ja“ koje je okrivljena izgovorila privatnoj tužiteljici nemaju kvalitet ozbiljnosti potreban za ispunjenje obilježja kaznenog djela prijetnje iz čl. 129. st. 1. KZ-a, gdje se traži ozbiljna prijetnja kakvim zlom. Radi se samo o grubom negodovanju okrivljene zbog činjenice da je privatna tužiteljica prije mjesec dana istu prijavila policiji, pa ona, koristeći neprimjereni vokabular, svađalački nastupa prema privatnoj tužiteljici obzirom na njihove od ranije poremećene međuljudske odnose.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-306/2012 od 29. studenog 2012. godine

8) Čl. 173. st. 2.

Radnje okrivljenika koji je znajući da drugi okrivljenik prodaje marihuanu u stanu kod sebe u dva navrata držao njegovu marihuanu predstavljaju pomaganje u kaznenom djelu zlouporabe opojne droge iz čl. 173. st. 2. u vezi čl. 38. KZ-a. Okrivljenik nema vlast nad djelom, već s namjerom daje doprinos njegovom počinjenju, budući je čuvanjem droge u svom stanu bio svjestan da glavnog počinitelja podupire u njegovoj radnji izvršenja kaznenog djela.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-1017/2011 od 22. svibnja 2012. godine

9) Čl. 197.a st. 1.

Kada je utvrđeno da je kod okrivljenika pronađen i oduzet jedan DVD s nasnimljenih 10526 fotografija pornografskog sadržaja s prikazom djece i maloljetnika, tada nesumnjivo proizlazi da je na mediju za pohranu računalnih podataka posjedovao dječju pornografiju, što je jedno od obilježja kaznenog djela iz čl. 197.a KZ-a za koje je proglašen krivim. Za taj vid radnje predmetnog kaznenog djela neodlučno je da li se dječja pornografija posjeduje za vlastite potrebe ili radi distribucije.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-399/2011 od 23. veljače 2012. godine**10) Čl. 199. st. 2.**

Za postojanje kvalifikatornog obilježja kaznenog djela uvrede iz čl. 199. st. 2. KZ-a – uvrede pred više osoba – nužno je da su najmanje dvije osobe, osim počinitelja i uvrijeđenog, prisutne na mjestu počinjenja kaznenog djela i da su one mogle čuti uvredu. Nije nužno i da su te, najmanje dvije osobe, čule uvredu. Dovoljno je već da je počinitelj kaznenog djela svjestan da one, zbog blizine i načina kako izgovara uvredu, tu uvredu mogu čuti. U tome se i nalazi veća težina ovog oblika kaznenog djela – uvreda izrečena pred više osoba, jer je i šteta za čast i ugled uvrijeđene osobe razmjerno veća.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-285/2012 od 06. rujna 2012. godine**11) Čl. 213. st. 2.**

Profesor povijesti u srednjoj školi ne ulazi u krug službenih osoba u smislu odredbe čl. 89. st. 3. KZ-a, jer se ne radi o službeniku koji obavlja službene poslove u tijelima državne uprave, jedinici lokalne samouprave i tijelima sudbene vlasti, pa ne može biti počinitelj kaznenog djela zlostavljanja u obavljanju službe ili javne ovlasti iz čl. 127. KZ-a. Postupci okrivljenika koji sadrže bitna obilježja zlostavljanja maloljetne osobe – psihičko zlostavljanje učenica za vrijeme školskog sata povijesti predstavljaju radnju kaznenog djela zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe iz čl. 213. st. 2. KZ-a. Okrivljenik predstavlja osobu koja je dužna brinuti i o odgoju maloljetnika za vrijeme dok se nalaze u školi, pa kada je okrivljenik kao profesor svojim postupcima namjerno uzrokovao znatan stupanj psihičke neugode kod oštećenica, što predstavlja vid njihovog psihičkog zlostavljanja, čini kazneno djelo iz čl. 213. st. 2. KZ-a, jer ulazi u krug „drugih osoba“ koje mogu biti počinitelji tog kaznenog djela.

Županijski sud u Bjelovaru, Kžm-21/2012 od 24. listopada 2012. godine**12) Čl. 218. st. 2.**

Čine kazneno djelo razbojništva iz čl. 218. st. 2. KZ-a, a ne iznude iz čl. 234. st. 2. KZ-a, dvojica okrivljenika koji su prišli oštećenima držeći u ruci noževe, zamahivali noževima prema

jednom oštećeniku, govoreći da će ih zaklati ako im ne preda novac, a zatim noževima krenuli prema drugoj oštećenici pa je ona uplašena, uzmičući odbacila novac na kolnik, koji su okrivljenici uzeli i zadržali. Kaznena djela razbojništva i iznude prvenstveno se razlikuju po tome što se kod razbojništva prijetnja sastoji u izravnom napadu na život ili tijelo žrtve, dok je kod iznude dovoljna i prijetnja povrjeđivanjem drugih dobara, uz uvjet da je ozbiljna. Kod razbojništva treba voditi računa i o subjektivnom elementu protupravnosti, jer kod razbojništva počinitelj postupa s ciljem protupravnog prisvajanja stvari, a kod iznude, s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi, s tim da za to kazneno djelo nije karakteristična neposredna predaja, odnosno prisvajanje tuđe stvari.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-1022/2010 od 22. studenog 2011. godine

13) Čl. 220.

Ne čini kazneno djelo utaje iz čl. 220. KZ-a okrivljenik koji nakon raskida ugovora o financijskom leasingu nije davatelju leasinga vratio stvari koje su bile predmet ugovora. Okrivljenik je prestao plaćati rate ugovorenog leasinga kada je zapao u financijske poteškoće, do tada je platio 138.000,00 kn, a ostalo je još platiti 177.000,00 kn. Do raskida ugovora otplatio je značajan dio obveze prema ugovoru o leasingu, pa se postavlja pitanje na koji dio vrijednosti stvari se prisvajanje i može odnositi. Kako davatelj leasinga nije postupio u smislu odredbe čl. 10. Općih uvjeta Ugovora o financijskom leasingu – nije obavijestio okrivljenika kada i gdje treba vratiti objekt leasinga niti je sam organizirao povrat objekta leasinga na rizik i trošak primatelja leasinga, uz činjenicu da je objekt leasinga nesporno u okrivljenikovom posjedu i da on ne osporava svoju obvezu plaćanja, neprihvatljiva je tvrdnja da je sam čin nevraćanja objekta leasinga dovoljan za zaključak da ga je okrivljenik prisvojio.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-41/2012 od 23. veljače 2012. godine

14) Čl. 224. st. 3.

Bitno obilježje kaznenog djela prijevare iz čl. 224. st. 3. KZ-a je stvaranje sustava ili uporaba već stvorenog sustava za ostvarenje protupravne imovinske koristi – ako u odnosu na pojedine počinitelje nije ostvareno kazneno djelo prijevare. Pojam „sustava“ karakterizira postojanje skupa određenih povezanih pravila, postavljenih tako da u sebi prikrivaju stjecanje nezakonite materijalne koristi, usmjerenih prema neodređenom i nedefiniranom krugu osoba. Radnje okrivljenika koji je kroz oglase u Plavom oglasniku nudio rad kod kuće i otvorio tekući račun kod poslovne banke na koji su zainteresirani trebali uplatiti novac za navodne kataloge i materijale potrebne za organizaciju daljnjeg rada, nemaju karakter stvaranja „sustava“, u naravi se radi o nudenju određenog posla putem oglašavanja u javnom tisku. Oglašavanje je usmjereno prema osobama koje su zainteresirane da rade kod svoje kuće, dakle prema točno određenom krugu osoba. Ukoliko se u takvom oglašavanju nešto neistinito prikazuje ili prešućuje ili prikrivaju neke važne činjenice, radi se o prijevarnom postupanju, prijevarnom lažnom oglašavanju prema određenim osobama. Stoga se može raditi jedino o kaznenim

djelima prijevare počinjenim prema pojedinim osobama, koja djela, ako se pojedinačno radi o pribavljenoj maloj protupravnoj imovinskoj koristi, imaju obilježja kaznenog djela sitne prijevare iz čl. 224. st. 5. KZ-a, za koje se kazneni postupak pokreće privatnom tužbom (čl. 224. st. 8. KZ-a).

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-364/2011 od 26. travnja 2012. godine

15) Čl. 140. st. 1.

U situaciji kada je okrivljenik – kirurg pravilno postavio prvu dijagnozu sumnje kod oštećenika na razdor aorte, zatražio CT pretragu koja mu je tu sumnju isključila, uz poboljšanje općeg stanja oštećenika do mjere da je mogao sjediti, uzimati hranu, čitati novine, propusti okrivljenika da konzultira odgovarajućeg specijalistu i transportira oštećenika u specijaliziranu ustanovu, nisu takvog značaja da bi se mogli označiti uopće nesavjesnim postupanjem u smislu kaznenog djela iz čl. 240. st. 1. KZ-a. Taj propis ima u vidu samo očito nesavjesne postupke, što znači postupke koji znatno odstupaju od opće prihvaćenih pravila medicinske struke i znanosti. Od okrivljenika se može zahtijevati samo pažnja prosječnog stručnjaka – kirurga u ustanovi u kojoj on djeluje. Uz negativni rezultat CT pretrage, poboljšanje općeg stanja oštećenika, te nedostatan radiološki nalaz, ne može se prihvatiti tvrdnja optužbe da okrivljenik olako drži da oštećenik nije vitalno ugrožen, niti mu se može staviti na teret da je s obzirom na sve okolnosti događaja i osobna svojstva, mogao i morao biti svjestan te mogućnosti, u smislu postupanja s nesvjesnim nehajem.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-443/2011 od 06. veljače 2012. godine

16) Čl. 281. st. 1.

Čini kazneno djelo pogodovanja vjerovnika iz čl. 281. st. 1. KZ-a okrivljenik koji kao vlasnik ugostiteljskog obrta, znajući da je žiro-račun obrta u neprekidnoj blokadi i da Ministarstvo financija – Porezna uprava ima potraživanja temeljem nepodmirenih poreza, doprinosa i javnih davanja, da onemogućiti naplatu tog potraživanja ostvareni gotovinski promet nije polagao na žiro-račun obrta, već je potraživanja dobavljača robe i režijske troškove plaćao gotovinom, oštetivši time Ministarstvo financija za iznos od 189.000,00 kn. Za opstojnost kaznenog djela iz čl. 281. st. 1. KZ-a nije odlučno da li je oštećen upravo vjerovnik koji je bio prvi u naplatnom redu namirenja već je odlučno da se radi o jednom od okrivljenikovih vjerovnika.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-331/2011 od 11. siječnja 2012. godine

17) Čl. 335. st. 2.

Količina od 587 komada puščanog streljiva različitog kalibra, predstavlja veću količinu streljiva u smislu odredbe kaznenog djela nedozvoljenog posjedovanja oružja i eksplozivnih tvari iz čl. 335. st. 2. KZ-a.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-438/2011 od 15. ožujka 2012. godine

II ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU IZ 1997. GODINE**18) Čl. 7.**

Zapisnici o prepoznavanju osumnjičenika od strane svjedoka, stranih državljana, ne predstavljaju nezakonite dokaze samo zato što svjedoci nisu kod prepoznavanja imali tumača, budući da eventualne povrede prava na tumača u odnosu na ispitivanje svjedoka prilikom obavljenog prepoznavanja tijekom predistražnog postupka nisu predviđene kao povrede kaznenog postupka koje bi imale za posljedicu da se tako pribavljeni dokazi smatraju nezakonitim, no vjerodostojnost njihovog sadržaja ima se cijiniti kao i kod svakog drugog dokaza.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-1044/2010 od 22. studenog 2011. godine

19) Čl. 9.

Očevid tijekom kojeg je pretražen otvoreni tavanski prostor izvršen je u zgradi na adresi različitoj od prebivališta okrivljenika, koji prostor je on koristio samo kao svojevrsno skrovište gdje je skrivao drogu. Navedeni prostor ne može se smatrati njegovim domom, jer se ne radi o prostoru u kojem okrivljenik obitava i uživa svoju privatnost, niti je u njegovom faktičnom posjedu. Stoga se zakonita i pravilna pretraga tog prostora mogla obaviti i bez naloga istražnog suca i bez nazočnosti svjedoka u smislu čl. 214. st. 2. ZKP/97, pa zapisnik o tako obavljenoj pretrazi i pronađenoj drogi ne predstavlja nezakoniti dokaz u smislu čl. 9. ZKP/97 i može se, zajedno s potvrdom o privremenom oduzimanju predmeta, koristiti kao dokaz u kaznenom postupku.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-1017/2011 od 22. svibnja 2012. godine

20) Čl. 177. st. 5.

Budući je odredbom čl. 177. st. 5. ZKP/97 decidirano propisano da se samo zapisnici redarstvenih vlasti o iskazu osumnjičenika u nazočnosti branitelja mogu upotrijebiti kao dokaz u kaznenom postupku, pravilno je sud izdvojio iz spisa zapisnik o ispitivanju osumnjičenika u nazočnosti odvjetničkog vježbenika, jer se radi o nezakonitom dokazu na kome se ne može temeljiti sudska odluka. Odredba čl. 62. st. 5. ZKP/97 po kojoj odvjetnika može zamijeniti odvjetnički vježbenik sa položenim pravosudnim ispitom u postupku za djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora do 5 godina, odnosi se i primjenjuje samo na radnje i postupak pred sudom, a ne i na postupanje redarstvenih vlasti, gdje je upravo nazočnost odvjetnika garant ispravnog i zakonitog ispitivanja osumnjičenika pred policijskim službenicima.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-115/2012 od 17. svibnja 2012. godine

21) Čl. 353. toč. 5.

Ako je okrivljenik pravomoćnom presudom proglašen krivim zbog produljenog kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 293. st. 2. KZ-a, počinjenog u vremenskom razdoblju od 16. travnja do 15. lipnja 2005. godine, sa 4 istovjetne radnje kojima je dovođenjem različitih oštećenika u zabludu da će naručenu i isporučenu robu platiti, za trgovačko društvo pribavio protupravnu imovinsku korist preko 600.000,00 kn, tada kasnije odvojeno ne može biti suđen za istovrsno kazneno djelo počinjeno unutar vremenskog razdoblja pravomoćno presuđenog produljenog kaznenog djela. Radi se o povredi kaznenog zakona na štetu okrivljenika, jer je zbog istog kaznenog djela već pravomoćno osuđen i za ostale radnje na temelju čl. 353. toč. 5. ZKP/97 protiv okrivljenika treba optužbu odbiti.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-14/2012 od 8. veljače 2012. godine**22) Čl. 353. toč. 5.**

Kada je okrivljenik pravomoćnom prekršajnom presudom proglašen krivim zbog prekršaja iz čl. 13. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira počinjenog time što je vikom, galamom i tjelesnim napadom na oštećenika narušavao red i mir na javnom mjestu, a iz razloga presude proizlazi da se vika i galama odnosila na prijeteće riječi da će odsjeći glavu oštećeniku, tada za isti događaj – prijetnju oštećeniku da će mu odsjeći glavu ne može biti u kaznenom postupku proglašen krivim zbog kaznenog djela prijetnje iz čl. 129. st. 2. KZ-a, jer bi bilo povrijeđeno načelo „ne bis in idem“. Iako se u izreci prekršajne presude ne navodi sam sadržaj riječi koje je okrivljenik vikao i galamio, suštinski se radi o izgovaranju ozbiljnih prijetnji, što nesumnjivo proizlazi iz razloga prekršajne presude, pa se radi o istim protupravnim djelima a u oba predmeta okrivljeniku su izrečene uvjetne osude, samo što je u kaznenom postupku strože odmjereni kazna zatvora i određen dulji rok provjeravanja (5 mjeseci zatvora uvjetno na jednu godinu) u odnosu na prekršajni postupak (7 dana zatvora uvjetno na 6 mjeseci).

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-145/2012 od 5. srpnja 2012. godine**23) Čl. 353. toč. 5.**

Radnja okrivljene, koja činjenično predstavlja prekršaj iz čl. 17. Zakona o porezu na dodanu vrijednost, vremenski je i sadržajno identična postupanju činjenično opisanom u kaznenom djelu zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju iz čl. 292. st. 2. i 1. KZ-a za koje je proglašena krivom, time da je činjenični opis prekršaja sadržajno proširen na veći broj izdanih računa za koje nije podnesena porezna prijava 1999. godine i na postupanje okrivljene u 2000. i 2001. godini. Kako je manje sadržano u većem, nedvojbeno je da se radi o istom događaju i istoj radnji počinjenja djela i u prekršajnom i u kaznenom postupku. Neizvršavanje obveza i uskrata sredstava prema proračunima samo je jedan od modaliteta počinjenja kaznenog djela iz čl. 292. KZ-a, opisan u stavku 1. alineja 4. istog članka, gdje je postupanje okrivljene identično radnjama sadržajno opisanim u počinjenom prekršaju. Kako se institut presuđene stvari svodi na činjeničnu osnovu suđenja, odlučno je da su u

pitanju identični činjenični opisi djela u oba predmeta, neovisno o njihovoj pravnoj kvalifikaciji i visini zapriječene kazne. Drugostupanjski sud stoga smatra da se kazneni postupak, sukladno načelu „ne bis in idem“, koje je proklamirano i u čl. 31. st. 2. Ustava RH, ne može voditi, jer se radi o presuđenoj stvari, slijedom čega je valjalo protiv okrivljene odbiti optužbu na temelju čl. 353. toč. 5. ZKP/97.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-177/2012 od 22. studenog 2012. godine

24) Čl. 367. st. 1. toč. 9.

Prema činjeničnom i pravnom opisu optužnice okrivljeniku je stavljeno na teret vremenski odvojeno više radnji kao jedno produljeno kazneno djelo krivotvorenja službene isprave iz čl. 312. st. 1. KZ-a. Sud je okrivljenika za dvije radnje proglasio krivim zbog produljenog predmetnog kaznenog djela, nekoliko radnji je ispustio iz činjeničnog opisa zato što nije dokazano da ih je počinio, dok je za jednu radnju okrivljenika oslobodio optužbe na temelju čl. 354. toč. 1. ZKP/97 utvrdivši da se u smislu čl. 28. KZ-a radi o beznačajnom djelu. Drugostupanjski sud ukida presudu po službenoj dužnosti zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 9. ZKP/97 iz razloga što je sud oslobođenjem okrivljenika za kazneno djelo iz čl. 312. st. 1. KZ-a kao zasebnog kaznenog djela, koje kao takvo opisano nije bilo predmetom optužbe (čl. 350. st. 1. ZKP/97), prekoračio optužbu. Ukoliko je sud utvrdio da se radi o beznačajnom djelu tada tu radnju nije mogao označiti kao samostalno djelo i suditi zapravo za dva kaznena djela u stjecaju, već je tu radnju trebalo ispustiti iz činjeničnog opisa, kako je to učinio kod drugih radnji u sastavu produljenog kaznenog djela za koje je utvrdio da nije dokazano njihovo počinjenje. Presuda je ukinuta po službenoj dužnosti budući da navedenu povredu, prema stanju stvari, drugostupanjski sud nije mogao otkloniti sukladno čl. 390. st. 4. ZKP/97.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-210/09 od 9. listopada 2012. godine

25) Čl. 367. st. 1. toč. 11.

Izrekom presude okrivljenik je proglašen krivim što je tijekom 2007. i 2008. godine umnožio i oglašavao radi prodaje piratizirane CD i DVD-e „u ukupnom broju od 915 komada CD-a i DVD-a različitog sadržaja“, dakle, bez odobrenja stavio u promet autorska djela, odnosno zvučne i slikovne snimke, čime je u stjecaju počinio kaznena djela iz čl. 230. st. 1. i čl. 231. st. 1. KZ-a. Kaznena djela zbog kojih je okrivljenik proglašen krivim predstavljaju djela blanketne naravi i postoje jedino ukoliko se radi o radnjama koje su protivne Zakonu o autorskim pravima i srodnim pravima („Narodne novine“ br. 167/03), time da je kod kaznenog djela iz čl. 230. st. 1. KZ-a zaštitni objekt autorsko djelo, a kod kaznenog djela iz čl. 231. st. 1. KZ-a zvučna ili slikovna snimka. Takvi predmeti kaznenog djela moraju biti određeno, potpuno i jasno opisani u činjeničnom opisu djela da bi se moglo utvrditi da li udovoljavaju zakonskom opisu – obilježjima djela. Kod djela za koja je okrivljenik proglašen krivim radi se o općenitim, nepreciznim i nepotpuno određenim opisima djela, zbog čega je izreka presude nerazumljiva i počinjena je bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 11. ZKP/97.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-399/2011. od 23. veljače 2012. godine

26) Čl. 367. st. 2.

Predstavlja nezakoniti dokaz zapisnik o prepoznavanju okrivljenika od strane svjedokinje koja se kasnije u kaznenom postupku pojavljuje u svojstvu suokrivljenice. Ako je takav dokaz izveden čitanjem zapisnika na glavnoj raspravi, bez obzira što ga u obrazloženju pisanog otpravka presude nije ocjenjivao i na njemu izričito utemeljio utvrđenje odlučnih činjenica, sud je počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 2. ZKP/97, jer se presuda temelji na nezakonitom dokazu iz čl. 9. st. 2. ZKP/97.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, III Kr-106/2011 od 10. listopada 2011. godine**27) Čl. 367. st. 3.**

Nije povrijeđeno okrivljenikovo pravo na obranu time što je u ponovljenom postupku odbijen prijedlog za ponovnim ispitivanjem oštećenika, mađarskih državljana, kod mađarskog suda, uz nazočnost okrivljenika i njegovog branitelja, već je sud na temelju čl. 331. st. 1. toč. 1. ZKP/97 pročitao ranije iskaze oštećenika pribavljene putem međunarodne pravne pomoći. Okrivljenikovo pravo sadržano u čl. 6. st. 3. toč. d Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda i čl. 29. st. 2. alineja 6. Ustava RH, nije apsolutno, već je ograničenje dopušteno u slučaju odsutnosti svjedoka pri čemu je bitnije naglasiti da se presuda ne temelji jedino i isključivo na iskazima oštećenika danim pred mađarskim sudom.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-1044/2010 od 22. studenog 2011. godine**28) Čl. 367. st. 3.**

Okrivljenik je proglašen krivim zbog kaznenog djela spolnog odnošaja s djetetom iz čl. 192. st. 1. KZ-a, a zaključke o njegovoj kaznenoj odgovornosti sud temelji na iskazivanju oštećene. Oštećena, u dobi djeteta od 13. godina, ispitana je samo jednom u istrazi putem video linka, sukladno odredbi čl. 119. st. 1. i 2. Zakona o sudovima za mladež (ZSM), a na glavnoj raspravi je reproducirana snimka njenog iskaza, kako nalaže odredba čl. 119. st. 4. ZSM-a. Prilikom ispitivanja oštećene u istrazi nije bio nazočan branitelj okrivljenika koji je uredno pozvan, dok sam okrivljenik nije pozivan na to ročište. Prema čl. 6. 1. st. 1. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda („Narodne novine“ br. 18/97, u nastavku Konvencija) okrivljeniku se mora osigurati pravično suđenje, što između ostalog podrazumijeva i njegovo pravo da ispituje svjedoke na čijim iskazima se temelji optužba. Prema praksi Europskog suda za ljudska prava načelo pravičnog postupka treba tretirati kao nadzakonsko načelo, koje se ne može derogirati niti onda kada su u pitanju inače legitimni ciljevi zaštićeni drugim odredbama te Konvencije. U konkretnom postupku okrivljeniku nije na primjeren način pružena mogućnost da ospori vjerodostojnost i ispituje svjedoka koji svjedoči protiv njega, što je po mišljenju

drugostupanjskog suda moglo biti od utjecaja na pravilnost prvostupanjske presude, pa je time počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 3. ZKP/97.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Kžm-40/2011 od 8. ožujka 2012. godine

II ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU IZ 2008. GODINE

29) Čl. 123. st. 1. toč. 5.

U prethodnom postupku, fazi kaznenog progona, koji je u nadležnosti državnog odvjetnika, radi provođenja dokazne radnje prvog ispitivanja osumnjičenika, koji se u tri navrata nije odazvao pozivu državnog odvjetnika, niti su realizirani nalozi za dovođenje, jer nije zatečen na adresi boravišta, istražni zatvor se ne može odrediti po zakonskoj osnovi iz čl. 123. st. 1. toč. 5. ZKP/08. Ta odredba normira određivanje tzv. disciplinskog istražnog zatvora, a da bi se po njoj mogao odrediti istražni zatvor mora se raditi o kaznenom postupku koji se vodi pred sudom u stadiju rasprave, kako to izričito propisuje predmetna zakonska odredba.

Županijski sud u Bjelovaru, Kv-18/2012 od 17. veljače 2012. godine

30) Čl. 127. st. 2.

Kada se sudac istrage ne složi s prijedlogom državnog odvjetnika za određivanje istražnog zatvora donosi rješenje o odbijanju prijedloga bez održavanja nejavnog usmenog ročišta u smislu odredbe čl. 129. st. 1. ZKP/08.

**Pravno shvaćanje Kaznenog odjela Županijskog suda u Bjelovaru
od 10. veljače 2012. godine**

31) Čl. 129. st. 1.

Na nejavnom usmenom ročištu za određivanje (produljenje ili ukidanje) istražnog zatvora u smislu odredbe čl. 129. st. 1. ZKP/08 okrivljenik mora imati branitelja.

**Pravno shvaćanje Kaznenog odjela Županijskog suda u Bjelovaru
od 10. veljače 2012. godine**

32) Čl. 145.

Odluku o troškovima kaznenog postupka donosi tijelo koje vodi kazneni postupak (čl. 202. st. 34. ZKP/08). Prije podizanja optužnice odluku o troškovima kaznenog postupka donosi državni odvjetnik, a nakon podizanja optužnice odluku o tome donosi sud (čl. 145. st. 4. ZKP/08).

**Pravno shvaćanje Kaznenog odjela Županijskog suda u Bjelovaru
od 22. ožujka 2012. godine**

33) Čl. 220.

Niti državni odvjetnik, niti policijski istražitelj koji postupaju po njegovom nalogu, nisu dužni o vremenu i mjestu poduzimanja dokazne radnje izvijestiti osumnjičenika i njegovog branitelja, osim kada provode dokaznu radnju koju je predložio osumnjičenik. Ispitivanje svjedoka N.G. odredio je državni odvjetnik sukladno odredbama čl. 220. ZKP/08, a ne na prijedlog osumnjičenika, pa nije postojala obveza policijskog istražitelja obavijestiti o toj radnji osumnjičenika. Odredbe Ustava RH (čl. 29. st. 2. al. 6.) i Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (čl. 6. toč. 1. st. 3d) i Protokola br. 1,4,6,7 i 11 uz tu Konvenciju, koje propisuju tzv. „konfrontacijsku klauzulu“ kao jedno od sredstava za ostvarenje načela „jednakosti oružja“, propisanog i odredbom čl. 4. st. 1. ZKP/08, odnose se na raspravu tijekom koje se utvrđuju činjenice odlučne za presuđenje, a ne i prethodni postupak koji je tim Zakonom uređen kao državnoodvjetnička istraga.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-560/2012 od 26. rujna 2012. godine

34) Čl. 231.

U radnjama okrivljenika koji je na svom blogu objavio sadržaj zapisnika o pojedinim istražnim radnjama koje je proveo istražni sudac na temelju čl. 435. st. 1. i 3. ZKP/97 ne postoje obilježja kaznenog djela povrede tajnosti postupka iz čl. 305. st. 2. KZ-a – bez dozvole suda objavio tijekom postupka koji je po zakonu tajan. Dikcija odredbe čl. 231. st. 1. ZKP/08 da je postupanje „tijekom istrage tajno“ upućuje da se tajnost odnosi jedino na fazu istrage, za vrijeme dok ona traje i nije dovršena, od donošenja naloga za provođenje istrage (čl. 217. st. 1. ZKP/08) do njenog završetka (čl. 228. ZKP/08). Nakon podizanja optužnice nema, osim zakonom propisanih slučajeva, tajnosti postupanja, pogotovo ne ako se poduzimaju pojedine dokazne radnje. U kaznenom postupku koji je povodom optužnog prijedloga oštećenika kao tužitelja vođen i dovršen po odredbama ZKP/97 nije moglo doći do primjene odredbe čl. 231. ZKP/08. Istraga uopće nije vođena, dok se tajnost postupka ne može protezati na pojedine istražne radnje koje su poduzimane nakon podnošenja optužnog prijedloga u fazi njegovog ispitivanja sukladno odredbi čl. 435. st. 1. ZKP/97.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-212/2012 od 19. rujna 2012. godine

35) Čl. 237. st. 2.

Sudac istrage ovlašten je odbiti prijedlog oštećenika kao tužitelja za provođenje dokaznog ročišta za prvo ispitivanje osumnjičenika ako utvrdi da je za kazneno djelo nastupila apsolutna zastara kaznenog progona. Analognom primjenom odredbe čl. 226. st. 1. ZKP/08 sudac istrage i u slučaju kada se ne vodi istraga, već se samo poduzimaju određene dokazne radnje, dužan je voditi računa o razlozima koji dovode do obustave istrage u smislu čl. 224. st. 1. toč. 1-3. ZKP/08, između ostalog i u slučaju procesnih smetnji, kakva je nastup apsolutne zastare kaznenog progona.

Županijski sud u Bjelovaru, Kv-13/2012 od 10. veljače 2012. godine**36) Čl. 417. st. 1.**

U postupku prema okrivljenicima s duševnim smetnjama iz Glave XXVII ZKP/08 prvostupanjski sud nije počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 3. u vezi čl. 417. st. 1. ZKP/08, time što je propustio pozvati stranke da održe uvodne govore. Kako u predmetu nije održano pripremno ročište, sud je, nakon očitovanja optuženika o optužbi na raspravi, trebao pozvati stranke da održe uvodne govore, no taj propust suda nije utjecao niti je mogao utjecati na presudu. Smisao uvodnih govora je u tome da stranke iznesu koje odlučne činjenice tijekom postupka namjeravaju dokazivati i da izlože dokaze koje će izvesti. Optužba je to iznijela u optužnici, obrana u odgovoru na optužnicu. Optužbi nije uskraćeno očitovati se o dokaznim prijedlozima obrane, sa tim dokaznim prijedlozima mogla se optužba upoznati uvidom u spis, sud je te prijedloge prihvatio, izveo dokaze i ocijenio ih, pa zato nije počinjena istaknuta bitna povreda odredaba kaznenog postupka.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-127/2012 od 3. svibnja 2012. godine**37) Čl. 498.**

Pravomoćnošću presude o objedinjavanju kazni prestale su postojati kao samostalne zatvorske kazne iz objedinjenih presuda i rokovi zastare i izvršenja kazne iz čl. 21. i čl. 23. KZ-a primjenjuju se na jedinstvenu izrečenu kaznu, koja predstavlja pravomoćno izrečenu kaznu iz čl. 60. KZ-a. Po čl. 23. st. 1. KZ-a zastara izvršenja kazne počinje od dana pravomoćnosti odluke kojom je kazna izrečena, što znači da se rokovi zastare moraju računati jedinstveno, samo od jedne pravomoćne presude. Pravno je nedopustivo da bi rok relativne zastare izvršenja kazne počinjao teći kasnije, od dana pravomoćnosti presude kojom su objedinjene kazne iz više pravomoćnih presuda, dok bi se rok apsolutne zastare izvršenja kazne računao od ranijih objedinjenih pravomoćnih presuda.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-97/2012 od 18. travnja 2012. godine

38) Čl. 550. st. 1.

Time što prvostupanjski sud nije odlučio o potvrđivanju optužnice iz čl. 550. st. 1. ZKP/08 nije počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka (čl. 468. st. 1. toč. 5. ZKP/08). Postupak prema okrivljenicima s duševnim smetnjama, propisan u Glavi XXVII ZKP/08, je posebna vrsta kaznenog postupka u kojemu se primjenjuju opći propisi, ukoliko nije nešto drugačije propisano u toj Glavi ZKP/08. Za zaključak o tome treba li optužnicu potvrditi i u postupku prema okrivljenicima s duševnim smetnjama valja imati u vidu nekoliko propisa: u ovakvim postupcima sud postupa veoma žurno (čl. 550. st. 4. ZKP/08), o optužnici državnog odvjetnika sud odlučuje nakon provedene rasprave (čl. 552. st. 1. ZKP/08), a prije rasprave će predsjednik vijeća u prisutnosti vještaka, pokušati ispitati optuženika radi ocjene njegove raspravne sposobnosti (čl. 554. st. 2. ZKP/08). U odredbama ove Glave ZKP/08 nigdje nema govora o potvrđivanju ove optužnice, ni o pripremnom ročištu, jer se radi o osobito žurnom postupku. Zakazujući raspravu na temelju optužnice prvostupanjski sud je jasno iznio svoj stav o njejoj osnovanosti ali i o tome je li podnesena od ovlaštenog tužitelja i zato ne može postojati bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 5. ZKP/08.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-127/2012 od 3. svibnja 2012. godine

IV ZAKON O IZVRŠAVANJU KAZNE ZATVORA**39) Čl. 50. st. 2**

Osuđenik je dužan naknaditi troškove koje je prouzrokovao neodazivanjem uredno primljenom pozivu suda na ročište radi uručjenja rješenja o upućivanju na izdržavanje kazne zatvora, pa je doveden po izdanom dovedbenom nalogu (čl. 50. st. 2. ZIKZ-a). Zakon o izvršavanju kazne zatvora nema odredbu koja regulira plaćanje troškova dovedbenog naloga, ali je svakako opravdano da troškove dovođenja prouzrokovane svojom krivnjom snosi osuđenik. Po stajalištu vijeća obvezu plaćanja tih troškova, po analogiji, treba utemeljiti na odredbi čl. 52. st. 1. ZIKZ-a, kojom su regulirani troškovi sprovođenja uhićenog osuđenika koji se krio, nastali upravo u početnoj fazi postupka izvršavanja zatvorske kazne – do izvršavanja pravomoćnog rješenja o upućivanju.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž I-66/2012 od 29. studenog 2012. godine

G R A Đ A N S K O P R A V O

I. S T V A R N O I Z E M L J I Š N O K N J I Ž N O P R A V O

S T V A R N O P R A V O

OBJEKT PRAVA VLASNIŠTVA - GROBLJA

Stjecanje prava korištenja – dugogodišnji posjed

(čl.13. i čl.15. Zakona o grobljima – "Narodne novine" br. 19/98)

Pravo korištenja grobnog mjesta je posebno imovinsko ali ne stvarno pravo, pa se isto ne može steći dugogodišnjim izvršavanjem tog prava uz odgovarajuću primjenu pravila o stjecanju prava vlasništva dosjelošću, već samo davanjem na korištenje odlukom nadležnog upravnog tijela, nasljeđivanjem, i ustupom drugoj osobi.

„Tužiteljica svoj tužbeni zahtjev temelji na tvrdnji da je temeljem ugovora o dosmrtnom uzdržavanju sklopljenim sa N. K. stupila u posjed predmetnog grobnog mjesta koje je uredno održavala i posjed joj nitko nije osporavao, a kako je od sklapanja navedenog ugovora više od 50 godina u posjedu predmetnog grobnog mjesta tvrdi da su se ispunile pretpostavke iz čl. 159. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. Iz citiranih navoda tužbe proizlazi da tužiteljica temelji svoj tužbeni zahtjev na tvrdnji da je dosjelošću stekla pravo vlasništva, odnosno pravo korištenja predmetnog grobnog mjesta, kao pošten posjednik kroz vrijeme duže od 50 godina.

Iz činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da je korisnica grobnog mjesta, koje je predmet ovog postupka, bila N. K., koja je umrla 1952. godine. Ostavinski postupak iza pok. K. N. je obustavljen zbog pomanjkanja ostavinske imovine rješenjem Kotarskog suda u M. L. broj O-33/52 od 12. 4. 1958. godine. Prema potvrdi o korištenju grobnog mjesta (list 4.) nadležnog komunalnog poduzeća utvrđeno je da se kao korisnik predmetnog grobnog mjesta vodi tuženica.

Obzirom na navedeno, te činjenične navode tužbe, prvostupanjski sud je pravilnom primjenom materijalnog prava odbio kao neosnovan zahtjev tužiteljice za utvrđenje da je ona nositelj prava korištenja predmetnog grobnog mjesta, odnosno da je su nositelj toga prava u ½ dijela, a to iz razloga što se pravo korištenja grobnog mjesta može steći jedino derivativno, i to davanjem na korištenje grobnog mjesta kako to propisuje čl. 9. st. 1. Zakona o grobljima ("Narodne novine" br. 32/65), odnosno čl. 13. st. 1. Zakona o grobljima ("Narodne novine" br. 19/98), nasljeđivanjem ili ustupom, sukladno čl. 12. Zakona o grobljima ("NN" 32/65), odnosno čl. 15. st. 4. Zakona o grobljima ("NN" 19/98), jer je pravo korištenja grobnog mjesta specifično subjektivno pravo nositelja tog prava i to pravo ne može se izvorno stjecati, dakle dosjelošću.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3378/11-2, od 23. VIII. 2012.

**ZAŠTITA POSJEDA – SUDSKA ZAŠTITA – SAMOVLASNOST SMETANJA
Oduzimanje posjeda - kada je njegova predaja naložena sudskom odlukom**

(čl.20. st.4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Nakon što je u pravomoćno okončanoj vlasničkoj parnici posjedniku nekretnine naloženo iseljenje te predaja posjeda njenom vlasniku, a on ne postupi po odluci iz te parnice, tada čini oduzimanja posjeda poduzeti od strane vlasnika nekretnine nemaju značaj samovlasnog smetanja posjeda, jer ovlaštenje na njihovo poduzimanje proizlazi iz sudske odluke.

„Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev da se utvrdi da je tuženik smetao tužitelja u posljednjem mirnom posjedu stana smještenog u dvorišnoj zgradi izgrađenoj na čkbr. 2074/1 iz zk. uk. br. 1239 k.o. G. B.

Prvostupanjski sud je utvrdio da je tuženik vlasnik sporne nekretnine, tj. stana u dvorišnoj zgradi u kojoj je tužitelj živio, da je presudom O. s. u B. br. P-616/10 od 10. lipnja 2010. godine, koja je potvrđena presudom Ž. s. u B. br. Gž-1566/2010 od 2. prosinca 2010. godine, tužitelju naloženo iseliti iz dvorišnog stana, koji se nalazi na prvom katu dvorišne zgrade, da je tuženik zavarao vrata na ulazu u dvorište – haustoru 5. siječnja 2011. godine, i 10. siječnja 2011. godine.

Prvostupanjski sud ocjenjujući radnje tuženika, koji je zavarao vrata u dva navrata, zaključuje da navedene radnje nisu bile ni samovlasne a niti protupravne, jer zaključuje da s obzirom na čl. 20. st. 2. i 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZVDSP) nema neovlaštenog smetanja ako je čin smetanja posjeda dopušten zakonom ili odlukom suda. Članak 20. st. 2. ZVDSP-a propisuje da tko posjedniku bez njegove volje oduzme posjed ili ga u posjedovanju uznemirava, samovlasno je smetao njegov posjed, dok st. 4. istog članka propisuje da nije samovlasno smetanje posjeda ako je čin oduzimanja ili smetanja posjeda dopušten zakonom ili odlukom suda, odnosno drugog tijela, donesenom na temelju zakona koji to dozvoljava. S obzirom da je u konkretnom slučaju tuženik, kao vlasnik predmetne zgrade u kojoj se nalazi i stan u kojem je stanovao tužitelj, ishodio pravomoćnu sudsku presudu br. P-616/10 od 10. lipnja 2010. godine kojom je tužitelju naloženo iseljenje iz predmetnog stana, po ocjeni prvostupanjskog suda postupanje tuženika u konkretnom slučaju dopušteno je odlukom suda i nije samovlasno ni protupravno.

Ovaj drugostupanjski sud prihvaća izneseno stanovište prvostupanjskog suda, jer je prije ovih događaja, zbog kojih se vodi ova parnica za smetanje posjeda, tuženik vodio vlasničku parnicu protiv tužitelja te je tuženik u toj parnici utvrđen vlasnikom spornih nekretnina. Nakon što je dobio vlasničku parnicu tuženik je vodio protiv tužitelja parnicu radi predaje u posjed predmetnog stana, te je ishodio i pravomoćnu sudsku presudu kojom se tužitelju nalaže iseljenje. Slučaj kada je tuženik utvrdio svoje vlasništvo na spornoj nekretnini i ishodio presudu na iseljenje tužitelja predstavlja upravo slučaj iz čl. 20. st. 2. i 4. ZVDSP-a, jer je čin oduzimanja posjeda dopušten odlukom suda s obzirom da tuženik ž

već posjeduje odluku kojom se tužitelju nalaže iseljenje, a tužitelj se nije dobrovoljno sam iselio, pa je tuženik na preuzimanje posjeda bio ovlašten pravomoćnom sudskom odlukom.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2729/11-2, od 4. X. 2012.
ZAŠTITA POSJEDA – SUDSKA ZAŠTITA – ZAŠTITA SUPOSJEDNIKA
Smetanje suposjeda stubišta stambene zgrade

(čl.24. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Uklanjanje radijatora sa zajedničkog stubišta stambene zgrade odlukom vlasnika određenog broja stanova (posebnih dijelova zgrade), nije radnja kojom se isključuje ili bitno ograničava suposjedovanje stubišta, imajući pri tome u vidu njegovu redovnu i uobičajenu svrhu (prolaz za pristup posebnim dijelovima) kojoj kao zajednički dio zgrade služi, pa zbog takvog čina vlasnik posebnog dijela pravnu zaštitu ne može s uspjehom ostvarivati u posjedovnoj parnici, već to treba učiniti u postupku za uređenje odnosa između suvlasnika glede pitanja njihova zajedničkog upravljanja zgradom.

„Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev za pružanje posjedovne zaštite tužitelju koji tvrdi da ima pravo suposjeda prizemnog dijela stubišta stambene zgrade u V., T. b. J. J. 10, a da je tuženik 21. rujna 2010. godine uklonio radijatore iz prizemnog dijela prostora stubišta iste zgrade.

Prvostupanjski sud je utvrdio da su stranke jedni od suvlasnika i suposjednika stambene zgrade pa samim time i zajedničkog prostora u prizemlju stambene zgrade, da je dana 21. rujna 2010. godine po nalogu 18 suvlasnika - među njima i tuženika - došlo do uklanjanja radijatora iz zajedničkih prostorija u prizemlju stambene zgrade, da za uklanjanje nije postojala suglasnost tužitelja, da je zbog uklanjanja radijatora došlo do manjeg pada prosječne temperature u stanu tužitelja.

Na temelju takvog činjeničnog stanja prvostupanjski sud ne smatra osnovanim zahtjev za pružanjem tražene zaštite. Pri tome prvostupanjski sud primjenjuje odredbu čl. 24. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 - dalje: ZVDSP), prema kojoj je suposjednik ovlašten štiti suposjed putem suda od drugih suposjednika samo ako su ga potpuno isključili iz dotadašnjeg suposjeda, ili mu bitno ograničili dotadašnji način izvršavanja faktične vlasti, pa smatra da to što je temperatura u stanu malo niža, te da tužitelju više nije ugodno po stanu hodati neobuven, ne predstavlja razlog iz čl. 24. st. 1. ZVDSP za pružanje posjedovne zaštite.

Prema ocijeni ovoga drugostupanjskog suda, za ostvarenje posjedovne zaštite kakvu tužbom traži tužitelj, odlučno je da li je počinjenom radnjom tuženika tužitelj isključen iz dotadašnjeg suposjeda ili mu je znatno ograničen dotadašnji način izvršavanja faktične vlasti na njegovom posebnom dijelu nekretnine. Naime, stubište zgrade je dio zajedničkih uređaja nekretnine prema Uredbi o održavanju zgrada ("Narodne novine" br. 64/97), i po naravi stvari svi suvlasnici nekretnine imaju pravo koristiti to stubište za njegovu osnovnu svrhu, a to je prolaz do svojih, a i drugih posebnih

dijelova nekretnine. Svrha prava korištenja stubišta, pa i radijatora koji se nalaze u njima, nije zagrijavanje posebnih dijelova nekretnine (stanova), pa smetanje posjeda nije počinjeno onda kada nije došlo do takvog čina kojim se utječe na svakodnevno korištenje i posjedovanje posebnog dijela nekretnine (stana) kao što je to u ovoj pravnoj stvari. Osim toga, s obzirom na to da se radi o uklanjanju radijatora koji se nalazi u stubištu zgrade kao zajedničkom dijelu nekretnine tužitelj, prema ocijeni ovog drugostupanjskog suda, niti prema odredbi čl. 24. st. 2. ZVDSP nema pravo na zaštitu suposjeda od drugog suposjednika, jer je za odlučivanje o tom zahtjevu bilo nužno raspravljati o pravnom odnosu svih suvlasnika nekretnine i suposjednika zajedničkih uređaja te nekretnine primjenom propisa ZVDSP o zajedničkom upravljanju nekretninom. Iz navedenih razloga žalba tužitelja nije osnovana, a žalbeni navodi u kojima ističe da je tuženikov postupak neovlašten budući da je poduzeo posao koji se tiče svih suvlasnika u zgradi, i da taj posao premašuje okvir redovitog upravljanja nekretninom, upravo upućuje na primjenu odredbe čl. 24. st. 2. ZVDSP.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3309/11-2, od 2. III. 2012.

SUVLASNIŠTVO – DIOBA – KADA SE MOŽE TRAŽITI

Zabilježba ugovora o doživotnom uzdržavanju na suvlasničkom dijelu jednog suvlasnika

(čl.47.st.1. u svezi čl.56.st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Zabilježba sklopljenog ugovora o doživotnom uzdržavanju u korist treće osobe (kao davatelja uzdržavanja) na suvlasničkom dijelu jednog suvlasnika (kao primatelja uzdržavanja) nije okolnost zbog koje bi razvrgnuće suvlasničke zajednice bilo nedopušteno ili nemoguće.

„Prvostupanjski sud je odbio prijedlog predlagatelja radi razvrgnuća suvlasništva nekretnina, zbog toga što je na temelju priloženog zk. izvotka utvrđeno da je na suvlasničkom dijelu protustranke P.M. izvršena zabilježba na temelju Ugovora o doživotnom uzdržavanju od 4. siječnja 2011. godine, na način da nekretnine protustranke nakon njegove smrti prijeđu u vlasništvo M.K. iz D., kao davatelja uzdržavanja.

Osnovano predlagatelj u žalbi ukazuje na pogrešnu primjenu odredaba Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZV), a zbog čega niti činjenično stanje nije pravilno utvrđeno.

Predmet razvrgnuća suvlasničke zajednice je stan sagrađen u zgradi, u Daruvaru, na čkbr. 1438/4, upisan u zk.ul. br. 3664 k.o. D., poduložak 20, a koji je upisan kao suvlasništvo na predlagatelju u 1/4 dijela, protustranci D.T. u 1/4 dijela, i na M. P. 2/4 dijela.

Prema odredbi čl. 30. st. 4. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08 - dalje: ZZK) zabilježba je upis kojim se čine vidljivim

mjerodavne okolnosti za koje je zakonom određeno da ih se može zabilježiti u zemljišnim knjigama. Zabilježbom se mogu osnivati određeni pravni učinci kad je to predviđeno zakonom. Odredbom čl. 581. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO) propisano je da ako je predmet ugovora o doživotnom uzdržavanju nekretnina, davatelj uzdržavanja ovlašten je zatražiti zabilježbu toga ugovora u zemljišnim knjigama. Pravni učinci te zabilježbe sastoje se u publiciranju činjenice da je vlasnik nekretnine sklopio ugovor o doživotnom uzdržavanju. Dakle, zabilježbom se ne upisuju knjižna prava, niti se zabilježbom mogu stjecati, mijenjati ili prestajati knjižna prava. Zabilježbom se ni na koji način ne ograničava niti zaustavlja pravni promet nekretnina.

Kako se upisom zabilježbe ne sprječava mogućnost daljnjeg raspolaganja knjižnim pravom, tako upis zabilježbe na predmetnim nekretninama ne sprječava provođenje postupka radi razvrgnuća suvlasništva nekretnina. Slijedom izloženog pogrešno je prvostupanjski sud primijenio odredbe čl. 56. st. 1. a u vezi sa čl. 47. st. 2. ZV-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3021/11-2, od 16. II. 2012.

SUVLASNIŠTVO – UPRAVLJANJE ZAJEDNIČKOM STVARI – PRAVNI POLOŽAJ UPRAVITELJA

Pasivna legitimacija – zaštita od uznemiravanja izvođenjem radova na zajedničkom dijelu nekretnine

(čl.45. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Za pravnu zaštitu od uznemiravanja vlasnika u izvršavanju njegovih vlasničkih ovlasti na posebnom dijelu (garaži) nekretnine, zbog radova na zajedničkom dijelu (ulazu u zajednički garažni prostor) izvršenih u upravljanju nekretninom, nije pasivno legitimiran upravitelj već ostali suvlasnici nekretnine u čiju korist, i po čijem nalogu je upravitelj postupao pri izvođenju tih radova.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zaštita vlasničkog prava tužitelja na način da se utvrdi da ga je tuženik uznemiravao i onemogućio u izvršavanju prava vlasništva nekretnina i to garaže oznake G 43 koja je upisana u zk.ul.br. 30391, poduložak 34 k.o. G.Z. te garaže oznake G 54 upisane u zk.ul.br. 30391, poduložak 39 k.o. G.Z., na način da je bez njegovog pristanka promijenio vrata na ulazu u zajednički garažni prostor u kojem se nalaze nekretnine, te spustio visinu istih i pri tome onemogućio tužitelju ulaz u njegove dvije garaže.

Nesporo je između stranaka da je tuženik upravitelj predmetnih nekretnina, a njegove ovlasti uređene su ugovorom o upravljanju zgradom (list 3). Tužitelj izričito navodi tijekom postupka da je podnio tužbu protiv tuženika kao upravitelja nekretnine iz razloga jer tuženik zastupa suvlasnike.

Stoga je pravilno prvostupanjski sud prihvatio tuženikov prigovor promašene pasivne legitimacije. Naime, odredbom čl. 44. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 - dalje: ZVDSP) određeno je da suvlasnici mogu suglasno povjeriti upravljanje stvarju određenoj osobi kao upravitelju koji će djelovati kao njihov opunomoćenik. Pravni položaj upravitelja određen je čl. 45. ZVDSP, prema kojem je upravitelj nalogoprimac suvlasnika pa se glede njegovih prava, dužnosti i prestanka odnosa s njim, ako nije što drugo određeno, primjenjuju odgovarajuća pravila o nalogu. Zbog toga se zahtjev za ostvarenje vlasničkih prava jednog od suvlasnika ne može postaviti prema upravitelju zgrade, već svaki suvlasnik ima pravo glede cijele stvari postavljati svojim suvlasnicima one zahtjeve koji proizlaze iz njegovog suvlasništva te svaki suvlasnik ima glede stvari pravo postavljati protiv svakoga one zahtjeve koje može staviti vlasnik stvari, kao što je to određeno čl. 46. ZVDSP.

Prema tome, pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da su za zaštitu vlasničkih prava tužitelja pasivno legitimirani svi suvlasnici, a neosnovano u žalbi tužitelj ističe da je prvostupanjski sud pogrešno ocijenio ovlasti tuženika kao upravitelja zgrade, jer su njegove ovlasti jasno određene ugovorom o upravljanju zgradom i zakonskim odredbama o ovlastima i pravnom položaju upravitelja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1945/11-5, od 9. II. 2012.

**GRADENJE NA TUDEM ZEMLJIŠTU – UČINCI GRADENJA – KADA SU
GRADITELJ I VLASNIK ZEMLJIŠTA NESAVJESNI
Uklanjanje sagrađenog – pravo a ne obveza graditelja**

(čl.154. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

U parnici za predaju u posjed tužitelj kao vlasnik zemljišta, koji je znao za gradnju i nije ju zabranio (nesavjestan vlasnik), nije ovlašten tražiti da se tuženiku, koji je znao da gradi na tuđem zemljištu (nesavjestan graditelj), naloži uklanjanje i odnošenje sagrađenog, jer je to njegovo pravo a ne obveza, koje je on ovlašten po svojoj odluci te o svom trošku ostvariti do isteka roka za dobrovoljno postupanje po odluci suda za predaju posjeda.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je tuženik u posjedu dijela čkbr. 7165/1 i to površine od 206 m² i dijela čkbr. 7164/1 površine 10 m², a u zemljišnim knjigama te nekretnine upisane su kao suvlasništvo tužitelja svakog u ½ dijela. Na dijelu tih nekretnina tuženik je izgradio gospodarske objekte i to štalu sa sjenikom, šternu kapaciteta 3 m³, drugu gospodarsku zgradu, peradarnik i kućicu za psa te taj dio nekretnina ogradio.

Drugostupanjski sud prihvaća zaključak prvostupanjskog suda da je tuženik imao pravni temelj za posjedovanje predmetnih nekretnina, ali koji nije bio ugovor o prodaji već ugovor o zakupu, a koji

su tužitelji otkazali tuženiku. Slijedom navedenog valja zaključiti da tuženik nije dokazao da bi dosjelošću, kao zakonit i pošten posjednik (time da se poštenje presumira) stekao pravo vlasništva predmetnih nekretnina, jer nije dokazao valjanu pravnu osnovu posjedovanja niti potrebno vrijeme posjedovanja temeljem te osnove (čl. 159. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZVDSP)).

Što se tiče stjecanja prava vlasništva građenjem tuženik se ne može smatrati poštenim graditeljem iz naprijed navedenih razloga, pa vlasništvo nije stekao niti građenjem u smislu čl. 153. ZVDSP-a. Prema ocjeni ovoga suda tuženik je bio nepošten graditelj jer je znao da gradi na tuđem, ali su nepošteni bili i vlasnici nekretnina, odnosno prednice tužitelja koje nisu zabranile gradnju kao niti sami tužitelji.

Kako je u provedenom postupku utvrđeno da su tužitelji suvlasnici predmetnih nekretnina svaki u ½ dijela, da tuženik drži u posjedu dio čkbr. 7165/1 k.o. Lopar u površini od 206 m² i dio čkbr. 7164/1 k.o. Lopar u površini od 10 m², a tuženikovi prigovori da se u posjedu nalazi temeljem valjane pravne osnove ocijenjeni su neosnovani, pravilnom primjenom čl. 162. st. 1. ZVDSP-a, pravilno je prihvaćen zahtjev tužitelja za predaju u posjed dijela navedenih nekretnina. Međutim tužitelju ne pripada pravo zahtijevati uspostavu prijašnjeg posjedovnog stanja primjenom čl. 154. st. 1. ZVDSP-a jer su prema ocjeni ovoga suda i tužitelji i tuženik bili nepošteni, time da je tuženik ovlašten, sukladno st. 2. čl. 154. ZVDSP-a uspostaviti prijašnje stanje o svom trošku i uzeti za sebe građevinski materijal u roku dobrovoljnog ispunjenja obveze za predaju u posjed zemljišta.

Zbog navedenih razloga, žalba tuženika i dopuna te žalbe djelomično su odbijene kao neosnovane, a djelomično uvažene pa je prvostupanjska presuda potvrđena u dijelu zahtjeva za predaju u posjed, a preinačena u dijelu u kojem je prihvaćen zahtjev tužitelja za uklanjanje ograda i objekata izgrađenih na tim nekretninama, tako da je odbijen kao neosnovan primjenom čl. 373.a st. 1. točka 2. i st. 3. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1423/11-2, od 1. III. 2012.

**ZAŠTITA PRAVA VLASNIŠTVA – POLOŽAJ POŠTENOG POSJEDNIKA –
NAKNADA ZA UPOTREBU I KORIŠTENJE STVARI
Potraživanje naknade za korištenje stvari od suvlasnika**

(čl.164. st.1. u svezi čl.38.st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Suvlasniku stvari (kuće) koji u njenom posjedovanju razmjerno svom idealnom dijelu nije ni isključen ni ograničen izvršavanjem posjeda od strane drugog suvlasnika, ne pripada pravo od

tog suvlasnika, kao poštenog posjednika koji posjed ne izvršava na cijeloj stvari već na njenom jednom dijelu, zahtijevati naknadu za korištenje te stvari.

„Na temelju savjesne i brižljive ocjene dokaza provedenih tijekom postupka prvostupanjski sud je pravilno zaključio da tuženica ne koristi cijelu kuću, i to najmanje četvrtinu odnosno trećinu kuće, koja nije prikladna za stanovanje.

Nije sporno da tužitelj niti u jednom trenutku nakon stjecanja svog suvlasničkog dijela predmetne nekretnine nije zahtijevao da uđe u posjed dijela kuće koji bi bio razmjerni veličini tog dijela, odnosno nije zahtijevao podjelu posjeda kuće. Stoga je prvostupanjski sud osnovano zaključio da je tuženica pošteno posjednik dijela kuće kojeg koristi za svoje potrebe. Pri tome je sud prvog stupnja pravilno primijenio odredbu čl. 38. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje:ZVDSP), kojom je propisano da ako nije što drugo određeno, svaki suvlasnik smije izvršavati glede cijele stvari sve ovlasti koje ima kao nositelj dijela prava vlasništva bez suglasnosti ostalih vlasnika, ako time ne vrijeđa prava ostalih suvlasnika, kao i odredbu čl. 42. st. 1. ZV-a, kojom je propisano da svim suvlasnicima pripada pravo na su posjed stvari, ali oni mogu odlučiti da će međusobno podijeliti posjed stvari i/ili izvršavanje svih ili nekih vlasničkih ovlasti glede nje.

S obzirom da tuženica kao suvlasnik ima pravo izvršavati glede cijele nekretnine ovlasti koje proizlaze iz njezinog suvlasničkog dijela, a načinom na koji je ona izvršavala svoje ovlasti nije vrijeđala prava tužitelja kao drugog suvlasnika, neosnovani su žalbeni navodi tužitelja da tuženica nije pošteno posjednik nekretnine te da je u obvezi platiti naknadu tužitelju za korištenje njegovog suvlasničkog dijela nekretnine. Neosnovano pritom tužitelj ukazuje da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio odredbu čl. 46. st. 1. ZV-a, ističući da iz navedene zakonske odredbe ne proizlazi da bi pretpostavka za ostvarenje prava na naknadu za korištenje suvlasničkog dijela nekretnine bilo prethodno obraćenje tužitelja tuženici kao drugom suvlasniku radi eventualne podjele posjeda nekretnine. Navedeni žalbeni navodi tužitelja se ne mogu uvažiti kao osnovani s obzirom da je odredbom čl. 164. st. 1. ZV-a propisano da pošteno posjednik tuđe stvari koju nema pravo posjedovati, mora je predati vlasniku ili osobi koju taj odredi, ali nije dužan dati naknadu za to što ju je upotrebljavao i od nje imao koristi primjerene onom pravu na posjed za koje je vjerovao da mu pripada, a ne treba ni naknaditi ono što je pritom oštećeno ili uništeno.

Slijedom iznijetih razloga prvostupanjski sud je pravilno ocijenio da tužitelj nema pravo potraživati naknadu od tuženice za korištenje njegovog suvlasničkog dijela predmetne nekretnine, te je pravilnom primjenom materijalnog prava tužbeni zahtjev odbio.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3167/11-2, od 2. XI. 2012.

OSOBNJE SLUŽNOSTI – PLODOUŽIVANJE - OVLAŠTENJA
Prenošenje plodoužiteljevih ovlasti ugovorom o doživotnom uzdržavanju

(čl.204. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Vlasnik nekretnine opterećene osobnom služnošću plodouživanja nema pravo zahtijevati isplatu naknade za korištenje te nekretnine od treće osobe koja ju koristi u okviru plodouživateljnih ovlasti prenesenih joj ugovorom o doživotnom uzdržavanju zaključenim sa plodouživateljnom kao primateljem uzdržavanja.

„Presudom zbog ogluhe suda prvog stupnja udovoljeno je tužbenom zahtjevu i tuženiku naloženo isplatiti tužiteljima mjesečno iznos od 500,00 kuna počevši od 01.rujna 2010. godine pa nadalje s dospijućem svakog 5-og u mjesecu za tekući mjesec.

Pravilno žaliteljica prigovara da nije ispunjen uvjet iz čl. 331.b st. 1. točka 2. ZPP-a, da je pogrešan zaključak prvostupanjskog suda da osnovanost tužbenog zahtjeva proizlazi iz činjenica navedenih u tužbi i ponuđenih dokaza.

Temelj za osnovanost tužbenog zahtjeva treba cijeliti kroz odredbe čl. 203. do čl. 211. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 90/10 i 17/12 - u daljnjem tekstu: ZVDSP), koje uređuju plodouživanje, a naročito odredbu čl. 204. st. 2. ZV-a, prema kojoj odredbi plodouživatelj može pravnim poslom prepustiti drugoj osobi izvršavanje svojih ovlasti. Iz rješenja o nasljeđivanju iza pokojnog M.T. donesenog po javnom bilježniku M.Č. pod brojem O-959/09 od 20. studenoga 2009. godine vidljivo je da je pravo plodouživanja za korist M.P. na suvlasničkim dijelovima nekretnine tužitelja zasnovano sporazumom nasljednika. Iz priloženog izvotka iz zemljišnih knjiga je vidljivo da je na nekretninama M.P. zabilježen prijelaz imovine na ovdje tuženika temeljem ugovora o doživotnom uzdržavanju, a iz tužbe nije sporno da je tužena supruga osobe koja ima plodouživanje na suvlasničkim dijelovima tužitelja.

Iz naprijed iznijetih razloga, nije bilo mjesta donošenju presude zbog ogluhe pa je žalba tužene prihvaćena kao osnovana i ukinuta pobijana presuda primjenom čl. 369. st. 1. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-37/12-2, od 29. III. 2012.

ZALOŽNO PRAVO – NAČELA ZALOŽNOG PRAVA Konkurencija hipoteke i fiducije – prednost u namirenju

(čl.302.st.2. i st.3. u svezi čl.297.st.2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

U konkurenciji hipoteke i fiducijarnog prijenosa vlasništva radi osiguranja tražbina različitih vjerovnika na istoj nekretnini prema istom dužniku mjerodavan je isključivo moment njihova nastanka (upis u zemljišnu knjigu), pa fiducijarno vlasništvo stečeno nakon što je već osnovano založno pravo nije zapreka pravu hipotekarnog vjerovnika da u pokrenutom ovršnom postupku protiv novog vlasnika (fiducijara) prisilno namiruje svoju hipotekom osiguranu tražbinu.

„Prvostupanjski sud pobijanu presudu zasniva prije svega na utvrđenoj činjenici da su tuženici na predmetnoj nekretnini založno pravo stekli na temelju ugovora sklopljenog sa D. B. kao osobnim i založnim dužnikom, da je ovaj ugovor sklopljen nakon sklapanja sporazuma o osiguranju prijenosom prava vlasništva na tužitelja, ali da je uknjižba prava zaloga tuženika u zemljišnim knjigama zatražena 13. travnja 2006. godine, dok je uknjižba fiducijarnog prava vlasništva tužitelja zatražena nakon toga, dana 19. travnja 2006. godine.

S obzirom na ovako utvrđene činjenice, neosnovani su žalbeni navodi koji se u bitnome svode na tvrdnju da u predmetnom ovršnom postupku predmet ovrhe može eventualno biti pravo koje je tužitelj kao predlagatelj osiguranja stekao na predmetu ovrhe, a ne sama nekretnina, koju žalbenu tvrdnju tužitelj iznosi s pozivom na odredbu čl. 276. Ovršnog zakona ("Narodne novine", br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ), koja glasi: "U slučaju ovrhe ili stečaja protiv predlagatelja osiguranja predmet ovrhe ili prodaje u stečaju jest pravo koje je predlagatelj osiguranja stekao na predmetu osiguranja. U slučaju prodaje predmeta osiguranja kupac stječe pravni položaj predlagatelja osiguranja."

Naime, ovu odredbu valja tumačiti imajući u vidu odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZVDSP) o stjecanju zaloga i prednosti pri namirivanju. Odredbom čl. 297. st. 2. ZVDSP je propisano da će se ono što je propisano za založno pravo u pravilu na odgovarajući primjenjivati i na prijenos prava vlasništva radi osiguranja. Odredbom čl. 302. st. 2. i st. 3. ZVDSP je propisano da pri konkurenciji više založnih prava prednost ima ona tražbina koja je ispred ostalih u prvenstvenom redu, s tim da se mjesto u prvenstvenom redu određuje prema trenutku nastanka založnog prava. Primjenom prethodno citirane odredbe čl. 297. st. 2. ZOV-a ove se odredbe primjenjuju i za slučaj konkurencije založnog prava i fiducijarnog vlasništva. Temeljem čl. 309. st. 1. ZVDSP dobrovoljno ugovorno založno pravo stječe se uknjižbom toga prava u zemljišnu knjigu, a na isti način, tj. uknjižbom u zemljišnu knjigu, stječe se i fiducijarno pravo vlasništva i to temeljem čl. 119. st. 1. ZVDSP i čl. 274. b st. 2. OZ-a. Budući da je uknjižba založnog prava tuženika zatražena i provedena prije uknjižbe tužiteljevog prava vlasništva, to u konkretnom slučaju niti nema mjesta primijeni odredbe čl. 276. OZ-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3043/11-2, od 6. IX. 2012.

Z E M L J I Š N O K N J I Ž N O P R A V O

VRSTE I PREDMET UPISA - UKNJIŽBA

Upis prava zakupa na zgradi kao dijelu zemljišnoknjižnog tijela

(čl.25. u svezi čl.33. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10)

Upis uknjižbe prava zakupa na dijelu zemljišnoknjižnog tijela – jednoj od više samostalnih zgrada – dopušten je i bez promjene (otpisa u drugi uložak) njegova sastava ako je predmet zakupa (zgrada) precizno opisan te određen u zemljišnoknjižnoj ispravi (ugovor o zakupu), i ako je kao takav upisan u zemljišnoj knjizi kao sastavni dio tog složenog zemljišnoknjižnog tijela.

„Rješenjem zemljišno knjižnog odjela O. g. s. u Z. odbijena je uknjižba prava zakupa u zemljišnoj knjizi na temelju Ugovora o zakupu sklopljenog između stranaka dana 16.studenoga 2009. godine, na nekretninama upisanim u zemljišnim knjigama za k.o. V. N. u z.k.ul.br. 5022 i 7359.

Uvidom u Ugovor o zakupu utvrđuje se da su predmet zakupa nekretnine opisane u točki 1. izreke ovoga rješenja, a klausula intabulandi se nalazi u članku 17. Ugovora, a uvidom u izvadak iz zemljišnih knjiga utvrđuje se da su nekretnine koje su predmet zakupa dio zemljišnoknjižnog tijela u smislu čl. 19. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10 – dalje: ZZK), a posebno su opisane i identificirane kao i u Ugovoru o zakupu.

Osnovano žalitelj prigovara pogrešnoj primjeni čl. 146. do čl.162 u vezi čl. 10. st. 4. i čl. 11. st. 1. ZZK-a o promjeni sastava zemljišnoknjižnog tijela.

Prema odredbi čl. 18. st. 2. točka 2. ZZK-a, u zemljišnoknjižni uložak se upisuju stvarna i druga knjižna prava glede zemljišnoknjižnog tijela te promjene tih prava, time da se sukladno odredbi čl. 25. ZZK-a stvarna prava pa i pravo zakupa upisuju u teretovnicu, a primjenom čl. 33. ZZK-a, prema kojem se stvarni tereti moraju što određenije upisati, i ako su ucrtani u nacrtu koji je priložen ispravi na temelju koje se zahtjeva upis, sud će dopustiti takav upis.

Prvostupanjski sud je postupajući po odredbi čl. 107. st. 1., čl. 108. i čl. 109. st. 1. i 2. u vezi čl. 52. i čl. 55. st. 1a ZZK-a, te na temelju stanja u zemljišnim knjigama, u vrijeme kada je stigao prijedlog za uknjižbu, pogrešno utvrdio da uknjižba stvarnog tereta, zakupa poslovnog prostora nije moguća na dijelu zemljišnoknjižnog tijela bez prethodne promjene sastava zemljišnoknjižnog tijela. Iz naprijed iznijetih razloga, žalba je osnovana pa je žalbom pobijano rješenje preinačeno i dopuštena je uknjižba prava zakupa.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2284/12-2, od 2. XI. 2012.

UKNJIŽBA – KNJIŽNI PREDNIK**Rješenje o nasljeđivanju – kao isprava o neprekinutom nizu izvanknjižnih stjecanja**

(čl.44.st.1. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10)

Rješenje o nasljeđivanju iza osobe koja je u zemljišnoj knjizi upisana kao vlasnik nekretnine (knjižni prednik), a bez navođenja u njemu da ta nekretnina čini njegovu ostavinsku imovinu te da se uručuje u nasljedstvo kasnijem otuđivatelju kao njegovom nasljedniku, nije isprava koja dokazuje neprekinuti niz izvanknjižnih stjecanja od knjižnog prednika (ostavitelja) pa do predlagatelja upisa kao posljednjeg stjecatelja.

„Prvostupanjski sud u ovom predmetu pravilno je utvrdio sve odlučne činjenice te je pravilno primijenio odredbe čl. 40. i 41. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10 – dalje: ZZK) kada je odbio prijedlog za uknjižbu prava vlasništva predlagatelja na nekretninama koje su u zemljišnoj knjizi upisane kao vlasništvo G.J. iz S..

Predlagatelj u žalbi ponavlja tvrdnje iz prijedloga da su nekretnine u zk.ul. br. 2415 k.o. B. upisane kao vlasništvo G.J. iz S., koji je preminuo 24. rujna 1972. godine, a rješenjem o nasljeđivanju njegovim nasljednicima su proglašene R.G. (supruga ostavitelja) i M.L. (kći ostavitelja); da je R.G. preminula 13. siječnja 2009. godine, a njezinom nasljednicom je rješenjem o nasljeđivanju proglašena S. P. (unuka ostaviteljice); da je preminula i M.L. (17. studenog 2001.), te je i njezinom nasljednicom rješenjem o nasljeđivanju proglašena S.P. (kći ostaviteljice). Predlagatelj naglašava da je S.P., zakonska nasljednica iza pok. R.G. i pok. M.L., jedina pravna slijednica upisanog zemljišnoknjižnog vlasnika pok. G.J., te da je između predlagatelja i S.P. zaključena nagodba 21. studenog 2011. godine kojom je S.P. dozvolila da se na nekretninama upisanim u zk.ul. br. 2415 k.o. B. uknjiži pravo vlasništva u korist predlagatelja.

Postupajući sukladno odredbama čl. 107. st. 1. i čl. 108. st. 1. ZZK-a prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da postoji zapreka zatraženom upisu jer u vrijeme podnošenja prijedloga za upis (15. prosinca 2011. godine) predmetne nekretnine u zemljišnoj knjizi nisu upisane kao vlasništvo S.P., a priloženim ispravama - rješenjima o nasljeđivanju iza pok. J.G., R.G. i M.L. nije dokazan neprekinuti slijed izvanknjižnih stjecanja od knjižnog prednika do predlagatelja u skladu s odredbama čl. 41. ZZK-a.

Naime, odredbom čl. 40. ZZK-a propisano je da su upisi u zemljišnu knjigu dopušteni samo protiv osobe koja je u času podnošenja prijedloga za upis u zemljišnoj knjizi upisana kao vlasnik zemljišta ili nositelj prava glede kojega se upis zahtijeva, ili koja bar istodobno budu kao takva uknjižena ili predbilježena (knjižni prednik). Prema odredbi čl. 41. st. 1. ZZK-a ako su zemljište ili neko knjižno pravo preneseni izvanknjižno na više osoba uzastopno, može posljednji stjecatelj zahtijevati da se knjižni prijenos provede neposredno na njega ako dokaže neprekinuti niz izvanknjižnih stjecanja od knjižnog prednika do sebe.

Rješenjem o nasljeđivanju iza pok. J.G., upisanog zemljišnoknjižnog vlasnika, kao ostavinska imovina nisu utvrđene nekretnine upisane u zk.ul. br. 2415 k.o. B., a nastavno te nekretnine nisu obuhvaćene niti rješenjima o nasljeđivanju iz pok. M.L. i R.G.. Zbog toga je pravilno prvostupanjski sud ocijenio da priloženim rješenjima o nasljeđivanju te nagodbom od 21. studenog 2011. godine predlagatelj nije dokazao neprekinuti niz izvanknjižnih stjecanja od knjižnog prednika do sebe.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-99/12-2, od 20. VIII. 2012.

UKNJIŽBA – TABULARNA ISPRAVA - SADRŽAJ

Upis vlasništva na temelju ugovora o pripajanju trgovačkih društava

(čl.54.st.1. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10)

Pripajanje jednog trgovačkog društva drugom predstavlja statusnu promjenu koja ima za posljedicu univerzalnu sukcesiju – prestanak jednog pravnog subjekta te prijelaz njegove imovine, prava i obveza na drugog pravnog subjekta - pa će stoga sud dopustiti uknjižbu prava vlasništva na nekretninama upisanim na pripojeno društvo i na temelju ugovora o pripajanju zaključenog u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima u kojem nekretnine nisu pojedinačno navedene zemljišnoknjižnim oznakama (broj čestice, uloška, oznaka katastarske općine), ako je prijedlogu za upis priložen dokaz (rješenje trgovačkog suda, izvod iz sudskog registra) o provedbi navedene statusne promjene.

„Predmetnu z.k. uknjižbu predlagatelj predlaže na temelju ugovora o pripajanju, temeljem kojega je trgovačko društvo C.- B. d.d. G. pripojeno predlagatelju, trgovačkom društvu Č.- N. d.o.o. Č., te rješenja Trgovačkog suda u B., broj: Tt-09/1329-4 od 18. ožujka 2010. godine o upisu ove statusne promjene u sudski registar toga suda.

Prvostupanjski sud prijedlog odbija uz obrazloženje da predlagatelj na traženje suda istom nije dostavio ispravu koja bi sadržavala sve opće pretpostavke koje se zahtijevaju za valjanost tabularne isprave, sukladno odredbi čl. 43. st. 1. i 2. Zakona o zemljišnim knjigama (NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10 - u daljnjem tekstu ZZK).

Ugovor o pripajanju je sukladno odredbi čl. 537. st. 1. u vezi s čl. 534. st. 2. Zakona o trgovačkim društvima sklopljen u obliku javnobilježničke isprave, a u istome je naznačen pravni temelj u vidu pripajanja jednog trgovačkog društva drugome trgovačkom društvu. U odnosu na to da li navedeni ugovor udovoljava svim zakonskim pretpostavkama valjanosti isprave na temelju koje se ima provesti z.k. upis, valja reći da predmetni ugovor ne sadrži točnu oznaku zemljišta i klauzulu intabulandi, koji sadržaj isprave na temelju koje se ima dozvoliti uknjižba je propisan odredbama čl. 54. st. 1. te čl. 55. st. 1.a ZZK-a. Međutim, ovaj drugostupanjski sud cijeni da navedene odredbe valja tumačiti na način da se one ne odnose na sadržaj isprava o pravnim poslovima koji za posljedicu imaju

univerzalnu sukcesiju. Ovo stoga što kod univerzalne sukcesije, kao što je pripajanje jednog trgovačkog društva drugome trgovačkom društvu, sva prava i obveze jednog pravnog subjekta prelaze na drugoga, pa ih nema potrebe posebno taksativno navoditi u ispravi sačinjenoj povodom takvog pravnog posla. Dovoljno je dokazati da je došlo do univerzalne sukcesije, te da je konkretno zemljišnoknjižno pravo pripadalo univerzalnom pravnom predniku.

Predlagatelj je činjenicu univerzalne sukcesije dokazao priloženim ugovorom o pripajanju, rješenjem Trgovačkog suda o upisu u sudski registar navedene statusne promjene i izvatkom iz registra, iz kojega proizlazi da je navedena statusna promjena upisana u glavnu knjigu sudskog registra, dok vlasništvo prednika proizlazi iz stanja zemljišnih knjiga.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3335/11-2, od 31. V. 2012.

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA – PRIJEDLOG ZA UPIS Prijedlog za upis plombe

(čl.98.st.1. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10 i čl.57.st.7. Pravilnika o unutarnjem ustroju, vođenju zemljišnih knjiga i obavljanju drugih poslova u zemljišnoknjižnim odjelima sudova – "Narodne novine" br. 81/97, 109/02, 123/02, 153/02, 14/05 i 60/10)

Stavljanje plombe nema značaj zemljišnoknjižnog upisa već radnje zemljišnoknjižnog suda kojom se čini vidljivim zaprimanje (dan, vrijeme, broj) prijedloga za neki od zemljišnoknjižnih upisa (uknjižba, predbilježba, zabilježba), pa stoga stranka može zemljišnoknjižnom sudu predlagati samo neki od navedenih upisa a ne i predlagati „upis plombe“, osim u slučaju kada uz takav prijedlog priloži dokaz o pokretanju postupka u kojem bi drugi nadležni sud ili drugo nadležno tijelo moglo odrediti neki od zemljišnoknjižnih upisa.

„Predlagatelji u svom prijedlogu navode da su sa protustrankom M.Š. u sporu te da je protiv nje donesena pravomoćna kaznena presuda prema kojoj ima obvezu isplatiti predlagateljima iznos od 500.000,00 kuna unutar roka od godinu dana od pravomoćnosti presude te kako to ona ne želi učiniti mirnim putem, pa postoji opasnost da protustranka otuđi svoju imovinu u cilju sprječavanja vraćanja svoga duga, pa stoga predlažu upis plombe do okončanja spora sa protustrankom i to u zemljišnoknjižnom ulošku 22816, poduložak 46688 k.o. G.Z. u korist predlagatelja svakoga u ½ dijela.

Knjižni su upisi uknjižba, predbilježba i zabilježba kako je to propisano čl. 30. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10 – dalje: ZZK). Na mjestu gdje bi u zemljišnoknjižnom ulošku trebalo provesti upis odmah će se učiniti vidljivim (plomba) dan i vrijeme kada je zemljišnoknjižnom sudu stigao prijedlog za upis, te broj dnevnika zemljišnoknjižnih podnesaka pod kojim je zaprimljen (broj dnevnika), a plomba će se po

službenoj dužnosti izbrisati kada se provede upis ili unese zabilježba odbijanja prijedloga za upis, kako je to propisano čl. 98. st. 1. ZZK.

Plomba će se upisati i kad drugi sud ili tijelo pred kojim je pokrenut postupak u kojem bi se mogao odrediti upis u zemljišnu knjigu dostavi zemljišnoknjižnom sudu podnesak kojim je pokrenut postupak ili ako takav podnesak sa potvrdom da je predan sudu ili tijelu na rješavanje podnese stranka koja je postupak pokrenula kako je to propisano čl. 57. st. 7. Pravilnika o unutarnjem ustroju, vođenju zemljišnih knjiga i obavljanju drugih poslova u zemljišnoknjižnim odjelima sudova (Zemljišnoknjižni poslovnik "Narodne novine" br. 81/97, 109/02, 123/02, 153/02, 14/05 i 60/10).

Kako predlagatelji nisu podnijeli nikakav prijedlog za upis, a u smislu čl. 30. ZZK, niti se radi o slučaju iz čl. 57. st. 7. Zemljišnoknjižnog poslovnika, to nisu ispunjene pretpostavke za upis plombe te je prvostupanjski sud pravilno postupio kada je prijedlog predlagatelja odbio.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1998/11-2, od 30. V. 2012.

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA - ODLUČIVANJE Neprovedeni prijedlozi sa redoslijedom prvenstva

(čl.107.st.1. u svezi čl.45.st.1. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10)

Pri ocjeni da li je neki prijedlog za upis osnovan (provediv) s obzirom na stanje zemljišne knjige u času njegova zaprimanja, zemljišnoknjižni sud mora uzeti u obzir i sve one promjene do kojih u zemljišnoj knjizi dolazi povodom prijedloga za upise koji još nisu provedeni a nalaze se u redoslijedu prvenstva prije njega.

„Žalitelji u žalbi tvrde da je sud prilikom donošenja odluke o prijedlogu trebao voditi računa o odredbi čl. 107. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08 - dalje: ZZK), odnosno o prijedlogu odlučiti prema stanju kakvo je bilo u času kada je prijedlog stigao zemljišnoknjižnom sudu 5. veljače 2004. godine, jer je u to vrijeme, kao i u vrijeme donošenja rješenja kojim je određena privremena mjera – 3. veljače 2004. godine, stanje zemljišne knjige u potpunosti odgovaralo stanju koje je navedeno u rješenju o privremenoj mjeri.

Ovi navodi žalbe ne mogu se prihvatiti kao osnovani jer je uvidom u spis utvrđeno da je prijedlog za upis podnesen u ovom predmetu stavljen u kalendar do konačnog rješenja pred brojeva navedenih u rješenju broj Z-4300/04 od 16. veljače 2004. godine, a koje rješenje je dostavljeno i na spis broj P-11403/01, a iz kojeg je vidljivo da su na nekretninama na kojima je određena zabrana otuđenja i opterećenja bile upisane plombe iz 1997., 1998., 1999., 2000., 2001., 2002. i 2003. godine, dakle iz zemljišnoknjižnih uložaka bilo je vidljivo da je zemljišnoknjižnom sudu stigao prijedlog za upis na tim nekretninama koji nije proveden prije donošenja rješenja kojim je određena privremena mjera.

Kako su prijedlozi za upis koji su već bili zaprimljeni prije podnošenja prijedloga za zabilježbu privremene mjere bili u prvenstvenom redu upisa sukladno čl. 45. st. 1. ZZK-a, pravilno je prvostupanjski sud proveo upise po prijedlozima koji su stigli zemljišnoknjižnom sudu prije prijedloga predlagatelja. Tek nakon toga ocjenjivao je da li je prijedlog predlagatelja provediv s obzirom na stanje zemljišne knjige, te utvrdio da s obzirom na činjenicu da se površine katastarskih čestica navedene u rješenju suda kojim je određena privremena mjera i zemljišnoj knjizi ne slažu, odbio prijedlog, odnosno nije dopustio upis, time da je stanje zemljišne knjige u času kada je prijedlog u ovom predmetu stigao sudu ono, odnosno onakvo kakovo je nakon provedbe prijedloga koji su stigli zemljišnoknjižnom sudu prije prijedloga predlagatelja pozivom na primjenu prvenstvenog reda upisa iz čl. 45. st. 1. ZZK-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2199/11-2, od 4. I. 2012.

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA – TUŽBA ZA BRISANJE Izmjena površine zemljišne čestice bez donošenja rješenja o određivanju i provedbi upisa

(čl.129. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10)

Upis povećanja površine jedne smanjenjem površine druge zemljišne čestice, izvršen bez donošenja rješenja kojim se takav upis određuje i nalaže njegova provedba u zemljišnoj knjizi, nije pogrešan već nevaljan upis za koji nisu bile ispunjene potrebne pretpostavke, pa se zaštita od takovog upisa ne ostvaruje zahtjevom za ispravak već zahtjevom za brisanje.

„Iz povijesnog zk. izvotka za zk.ul. br. 2369 k.o. Š. proizlazi da je u listu A upisana novoformirana čkbr. 1640/10 površine 1 j i 953 čhv, s tim da je - kako je to utvrdio i sud prvog stupnja - u rubrici "Primjedbe" rukom upisana oznaka spisa Z-18205/94, ali nije vidljivo na temelju kojih isprava je upis odobren. Sud prvog stupnja je pravilno utvrdio da je u spisu predmeta broj Z-18205/94 priložen samo zahtjev tuženika za provedbu parcelacijskog elaborata broj RN-1170/92, dva rješenja zemljišnoknjižnog suda kojima se tuženik poziva na dopunu zahtjeva, a koja tuženik nije primio, ali ne postoje ikakve isprave na temelju kojih se predlaže upis, niti rješenje kojim se odobrava upis.

Istovremeno iz povijesnog zk. izvotka za zk.ul. br. 1999 k.o. Š. proizlazi da je u listu A površina čkbr. 1650/1, upisane kao suvlasništvo tužiteljčine majke M.H. rođ. F., smanjena za 96 čhv, tako da je precrtan upis površine 597 čhv i iznad toga upisana površina 501 čhv, te je upisana oznaka spisa broj Z-18205/94, kako je to utvrdio i sud prvog stupnja. Nadalje, ovaj sud utvrđuje da je u listu B u rubrici "Primjedbe" precrtan upis suvlasničkog dijela tužiteljčine majke od 6/8 (tj. 447/597) i upisan novi suvlasnički udio od 351/501 dijela, a precrtan je i upis suvlasničkog dijela suvlasnika M. U. od 2/8 dijela (tj. 150/597) i upisan suvlasnički dio od 150/501 dijela, te ispod toga upisana oznaka spisa broj Z-18205/94. Na taj način smanjenje površine čkbr. 1650/1 za 96 čhv odrazilo se upravo na suvlasnički dio majke tužiteljice, a sada tužiteljice kao njezine nasljednice. Niti za navedene upise u zk.ul. br. 1999 k.o. Š. iz povijesnog zk. izvotka nije vidljivo na temelju kojih isprava su provedeni, a i iz potvrde

Zemljišnoknjižnog odjela Općinskog suda u Z. broj Izk-5705/97 od 25. ožujka 1997. godine proizlazi da u zbirci isprava pod brojem Z-18205/94 ne postoje isprave na temelju kojih je u zemljišnoj knjizi smanjena površina čkbr. 1650/1 za 96 čhv.

Dakle, iz svega navedenog slijedi da je čkbr. 1640/10 sa 1 j 953 čhv u k.o. Š. formirana na temelju parcelacijskog elaborata broj RN-1170/92, iz kojeg jasno proizlazi da novoformirana čkbr. 1640/10 obuhvaća, između ostalog i dio čkbr. 1650/1, suvlasništvo tužiteljčine majke M.H. u 6/8 dijela i M.U. u 2/8 dijela, i to u površini od 96 čhv, za koju površinu je u zemljišnoj knjizi smanjena ukupna površina čkbr. 1650/1 k.o. Šestine; da rješenje nadležnog zavoda za katastar i geodetske poslove kojim je navedeni elaborat potvrđen nije dostavljen majci tužiteljice, te da je provedbu istog elaborata tuženik zahtijevao u predmetu Općinskog suda u Zagrebu broj Z-18205/94.

Imajući u vidu navedeno, neosnovan je zaključak prvostupanjskog suda da tužiteljica nije dokazala osnovanost svog tužbenog zahtjeva. Tužiteljica je postavila tužbeni zahtjev na ispravak upisa u zemljišnoj knjizi, zahtijevajući da se umjesto pogrešnog upisa površine čkbr. 1650/1 k.o. Š. od 501 čhv ponovno uspostavi ispravan upis površine od 597 čhv. Nije sporno da je na pokretanje parnice radi ispravka pogrešnog upisa tužiteljica upućena rješenjem Općinskog suda u Z. broj Z-11804/97 od 3. svibnja 2002. godine, no valja reći da se u konkretnom slučaju ne radi o pogrešnom upisu, jer se ne radi o pogrešci u izvršenju upisa, već o nevaljanom upisu, s obzirom da iz svega prethodno navedenog proizlazi da za sporni upis površine nekretnina nisu bile ispunjene sve pretpostavke određene zemljišnoknjižnim pravom, ponajprije ona određena odredbom čl. 106. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" broj 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10, dalje: ZZK-a), kojom je propisano da se upisi u zemljišnoj knjizi provode na temelju rješenja zemljišnoknjižnog suda kojim se upis određuje i nalaže njegova provedba u zemljišnoj knjizi (rješenje o upisu).

Nevaljani odnosno neistiniti upisi pobijaju se brisovnom tužbom u skladu s odredbama čl. 129. ZZK-a. Međutim kako se tužbenim zahtjevom koji je tužiteljica postavila u ovom predmetu traži uspostava zemljišnoknjižnog stanja kakvo je bilo prije osporenog (nevaljanog) upisa, što je smisao i svrha brisovne tužbe, to je tužbeni zahtjev tužiteljice valjalo prihvatiti kao osnovan. Pritom je ovaj sud utvrdio da tužiteljica kao oštećeni nositelj knjižnog prava nije ograničena rokovima propisanim odredbama čl. 129. st. 2. ZZK-a, jer je tužbu podnijela protiv osobe u čiju je korist neposredno proveden nevaljan upis.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2272/12-2, od 15. XI. 2012.

**POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA – PRAVNI LIJEKOVI – TUŽBA
ZA BRISANJE**

Rok za tužbu protiv nasljednika neposrednog nevaljanog stjecatelja

(čl.129. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10)

Podnošenje brisovne tužbe ograničeno trogodišnjim prekluzivnim rokom (čl.129.st.2. ZZK) odnosi se samo na daljnjeg (trećeg) poštenog stjecatelja, koji je knjižno pravo stekao u dobroj vjeri postupajući s povjerenjem u zemljišne knjige, a ne i na univerzalne sukcesore (nasljednike) neposrednog stjecatelja čijim nevaljanim (neistinitim) upisom je povrijeđeno knjižno pravo tužitelja, prema kojima se tužba može podnijeti bez vremenskog ograničenja sve do nastupa činjenica uslijed kojih bi tužiteljevo knjižno pravo i inače prestalo (čl.129.st.1. ZZK).

„Iz stanja predmeta proizlazi da je na temelju ugovora o zamjeni nekretnina rješenjem Općinskog suda u S. Z-67/96 od 10. siječnja 1996. godine dopuštena uknjižba prava vlasništva kč.br. 314 pašnjak sa 143 čhv upisane u zk.ul. br. 31 k.o. G.M. za korist tužiteljevog oca; da je 1999. godine M.B., majka tuženika pokrenula pred Općinskim sudom u S. zemljišno knjižni ispravni postupak u pogledu kč.br. 314 sa 129 čhv, upisane u zk.ul. br. 31 k.o. G.M., koji je proveden bez znanja i sudjelovanja tužitelja, i u kojem je doneseno rješenje broj Z-1862/99 od 6. prosinca 1999. godine kojim je utvrđeno da je M.B. vlasnica navedene čestice; da su rješenjem o nasljeđivanju javnog bilježnika M.K. iz S., kao sudskog povjerenika, posl. broj O-412/03 od 29. ožujka 2004. godine, nasljednicima pok. M.B. proglašeni tuženici, te da je na temelju navedenog rješenja kč.br. 314 sa 129 čhv iz zk.ul. br. 216 k.o. G. u zemljišnoj knjizi upisana kao vlasništvo tuženika, svakog u 1/5 dijela.

Pobijanim rješenjem sud prvog stupnja je odbacio tužbu za brisanje upisa u zemljišnoj knjizi iz razloga što je podnesena 25. veljače 2008. godine, po proteku roka od tri godine od dana kada je nevaljani (neistiniti) upis u korist tuženika zatražen (12. svibnja 2004.), odnosno proveden (25. svibnja 2004.), u kojem roku je tužitelj prema ocjeni prvostupanjskog suda mogao zahtijevati brisanje navedenog upisa. Pritom je prvostupanjski sud na konkretni slučaj primijenio odredbe čl. 129. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" broj 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10, dalje: ZZK-a), kojima je propisano da se brisovnoj tužbi ne može udovoljiti protiv osobe koja je postupajući s povjerenjem u istinitost zemljišnih knjiga, a u dobroj vjeri, uknjižila svoje pravo izvodeći ga iz uknjiženoga, ali neistinitoga (nevaljanoga) prava prednika, osim ako je nositelj knjižnog prava čije je pravo povrijeđeno nevaljanim upisom, kojemu je dostavljeno rješenje o uknjižbi u korist prednika te osobe, u roku za žalbu na taj upis zatražio zabilježbu da je sporan te podnio brisovnu tužbu u roku od šezdeset dana od isteka roka za žalbu, odnosno ako oštećenom nositelju knjižnog prava nije dostavljeno rješenje o uknjižbi u korist prednika te osobe, da je oštećeni podnio brisovnu tužbu u roku od tri godine od kada je ta uknjižba bila zatražena.

Osnovani su žalbeni navodi kojima tužitelj ukazuje da je prvostupanjski sud donoseći rješenje kojim se tužba u ovoj pravnoj stvari odbacuje pogrešno zaključio da se na konkretni slučaj primjenjuju odredbe čl. 129. st. 2. ZZK-a. Naime navedenim zakonskim odredbama regulirani su rokovi za podnošenje brisovne tužbe samo u slučaju kada je osoba u čiju korist je provedena nevaljana uknjižba raspolagala knjižnim pravom u korist poštenog stjecatelja, koji je postupajući u dobroj vjeri s povjerenjem u zemljišne knjige upisao svoje pravo izvodeći ga iz nevaljane prednikove uknjižbe (tzv. poštena treća osoba).

U svim ostalim slučajevima oštećeni nositelj knjižnog prava nije ograničen rokovima propisanim odredbama čl. 129. st. 2. ZZK-a. Dakle kada brisovnu tužbu podnosi protiv osobe u čiju korist je provedena nevaljana (neistinita) uknjižba odnosno protiv osobe koja je glede nevaljane uknjižbe u neposrednom pravnom odnosu s osobom čije je knjižno pravo uknjižbom povrijeđeno (tzv. neposredni stjecatelj), zatim protiv univerzalnih slijednika neposrednog stjecatelja (neovisno o tome jesu li glede valjanosti uknjižbe bili u dobroj vjeri ili ne), kao i u slučaju kada tužbu podnosi protiv nepoštene treće osobe, oštećeni nositelj knjižnog prava tužbu može podnijeti sve dok ne nastupe činjenice na temelju kojih bi povrijeđeno knjižno pravo i tako trebalo prestati (čl. 129. st. 1. ZZK-a). Protivno shvaćanju tužitelja iznesenom u žalbi, tuženici nisu nepoštene treće osobe, već nasljednici (univerzalni slijednici) M.B., koja je prema tvrdnjama tužitelja nezakonito ishodila upis prava vlasništva kč.br. 314 u k.o. G.M. na svoje ime. Zbog toga se u konkretnom slučaju (kao i u slučaju kada bi tuženici bili nepoštene treće osobe) pitanje da li tužitelju pripada pravo na zaštitu koju zahtijeva tužbom ne može prosuđivati prema odredbi čl. 129. st. 2. ZZK-a, već u smislu odredbe čl. 129. st. 1. ZZK-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3035/11-2, od 3. V. 2012.

II. O B V E Z N O P R A V O

PROMJENA VJEROVNICA – USTUPANJE POTRAŽIVANJA UGOVOROM (CESIJA) – OPĆENITO Prijenos tražbine bez pristanka dužnika

(čl.80.st.2. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Kada su stranke ugovorom isključile mogućnost prijenosa tražbine na treću osobu bez dužnikova pristanka, izostanak njegova izričita protivljenja ugovoru o prijenosu tražbine (cesiji), a o čijem sklapanju je obaviješten, ne smatra se pristankom prijenosu tražbine na novog vjerovnika, pa ga stoga taj ugovor ni ne obvezuje.

„Tužitelj svoj zahtjev za isplatu iznosa od 298.375,40 kn prema tuženiku temelji na ugovoru o ustupanju potraživanja kojeg je tužitelj kao primatelj zaključio sa M.d.o.o. B. kao ustupiteljem dana 17. ožujka 2006. godine, pa stoga smatra da mu je tuženik dužan isplatiti navedeni iznos temeljem tog ugovora o ustupanju potraživanja i ugovora o osiguranju kojeg je M.d.o.o. kao ugovaratelj osiguranja i osiguranik zaključio sa tuženikom kao osigurateljem.

Odredbom čl. 80. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO/05) koji je na snazi u vrijeme zaključenja ugovora o ustupanju potraživanja, propisano je da vjerovnik može ugovorom sklopljenim s trećim prenijeti na ovoga svoju tražbinu, osim one čiji je prijenos zabranjen zakonom ili koja je strogo osobne naravi, ili koja se po svojoj naravi protivi prenošenju na drugoga. Stavkom 2. citiranog članka i zakona propisano je da ugovor o ustupanju nema učinka prema dužniku ako su on i vjerovnik ugovorili da ovaj neće moći prenijeti tražbinu na drugoga ili da je neće moći prenijeti bez dužnikova pristanka. Jednako je bilo propisano i čl. 436. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – dalje: ZOO/91) koji je bio na snazi u vrijeme zaključenja ugovora o osiguranju između M.d.o.o. i tuženika.

Prema tome, kako su tuženik kao dužnik i M.d.o.o. kao njegov vjerovnik ugovorili da se tražbina ne može prenijeti bez izričitog dužnikovog pristanka, tj. tuženika, to je prvostupanjski sud pravilno postupio kada je tužbeni zahtjev tužitelja odbio. Žalbeni navodi da je tuženik obaviješten o sklapanju ugovora o ustupanju nisu odlučni te neosnovano tužitelj smatra da je prvostupanjski sud trebao provesti dokaze o postojanju obavijesti od strane tužitelja tuženiku o sklapanju ugovora o prijenosu potraživanja. Bespredmetni su i žalbeni navodi da je tuženik trebao odmah nakon primljene obavijesti o zaključenju ovog ugovora o ustupanju izjaviti svoj ne pristanak, jer da se u protivnom ima smatrati da je prihvatio taj ugovor o ustupu, jer je tuženik sa svojim vjerovnikom, ugovarateljem osiguranja i osiguranikom, ugovorio da se prijenos prava i obveza može obaviti jedino uz izričitu osiguravateljevu suglasnost, a niti sam tužitelj ne tvrdi da bi takva izričita suglasnost tuženika postojala.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2308/11-2, od 8. III. 2012.

ZASTUPANJE – PUNOMOĆ – OPOZIV PUNOMOĆI **Sklapanje ugovora nakon opoziva punomoći**

(čl.93.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Kada ugovor (kupoprodaja nekretnine) za jednu ugovornu stranu (prodavatelja) zaključi punomoćnik nakon što mu je ovlast na zastupanje oduzeta opozivom prethodno izdane punomoći, ne radi se o slučaju tzv. lažnog zastupanja (falsus procurator) već o slučaju vremenskog prekoračenja danih ovlaštenja na zastupanje, pa tako sklopljeni ugovor proizvodi učinke pravno valjanog ugovora (nije ništav) ako druga ugovorna strana (kupac) nije znala niti morala znati za opoziv punomoći.

„Predmet spora o ovoj parnici je utvrđenje ništavosti ugovora o prodaji stana zaključenog između tužitelja kao prodavatelja te tuženika M. P. kao kupca, a tužbeni zahtjev tužitelja temelji sa na činjeničnim tvrdnjama da je predmetni ugovor zaključen po neovlaštenoj osobi, jer je tuženik D. D. taj

ugovor zaključio i potpisao za tužitelja kao prodavatelja nakon što mu je tužitelj već prethodno opozvao punomoć od 26. veljače 1992. godine te ga o opozivu i obavijestio.

Sud prvog stupnja zaključuje da predmetni kupoprodajni ugovor nije ništav u smislu odredbe čl. 103. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 –u daljnjem tekstu: ZOO/91), pa odbija postavljeni tužbeni zahtjev, jer utvrđuje da je tuženik DD D., zastupan po tuženiku D. D., predmetni ugovor zaključio za tužitelja kao prodavatelja nakon što mu je ovlast za prodaju prvo dana u punomoći od 26. veljače 1992. godine, a nakon toga opozvana izdavanjem punomoći drugoj osobi, za koji opoziv kupac (tuženik P. M.) nije znao niti je na temelju okolnosti konkretnog slučaja to mogao znati, pa navedeni opoziv punomoći prema njemu, kao prema trećoj savjesnoj osobi, ne proizvodi nikakve pravne učinke. Pri tome se sud prvog stupnja poziva na primjenu odredbe čl. 93. st. 1. ZOO/91, a isključuje primjenu odredbe čl. 88. istog Zakona.

Polazeći od činjenice da je ovlaštenje (punomoć) za sklapanje ugovora o prodaji stana bila stvarno dana, a nakon toga je bila opozvana, i da je ugovor sklopljen nakon opoziva punomoći, koje činjenice su navedene i u tužbi u činjeničnom supstratu postavljenog zahtjeva za utvrđenje ništavosti, a koje se ni u ovom žalbenom stadiju postupka ne osporavaju, pravilan je zaključak suda prvog stupnja da je o osnovanosti postavljenog zahtjeva u konkretnom slučaju valjalo odlučiti primjenom odredbe čl. 93. st. 1. ZOO/91, a ne primjenom odredbe čl. 88. istog Zakona.

Naime, odredba čl. 88. st. 1. ZOO/91, kojom je propisano da ugovor što ga neka osoba sklopi kao punomoćnik u ime drugoga bez njegova ovlaštenja obvezuje neovlašteno zastupanog samo ako on ugovor naknadno odobri, regulira pravne učinke ugovora kada ga sklopi takozvani lažni punomoćnik (falsus procurator), tj. osoba koja se drugoj ugovornoj strani predstavi kao punomoćnik, i u njegovo ime sklopi ugovor iako za sklapanje nema nikakvo ovlaštenje, ni sadržajno, ni stvarno, a ni vremensko. Prema tome, navedena zakonska odredba primjenjuje se u slučaju lažnog zastupanja kada nikakvo ovlaštenje za zastupanje nije bilo dano, a ne i u slučaju kada je ovlaštenje za zastupanje dano pa nakon toga opozvano, kao u konkretnom slučaju, kada treba primijeniti odredbu čl. 93. st. 1. ZOO/91.

Odredbom čl. 93. st. 1. ZOO/91 propisano je da opozivanje punomoći ili njeno sužavanje nema učinak prema trećoj osobi koja je sklopila ugovor s punomoćnikom ili obavila drugi pravni posao, a nije znala niti je morala znati da je punomoć opozvana odnosno sužena. U tom slučaju, u smislu odredbe st. 2. toga članka, vlastodavac ima pravo zahtijevati od punomoćnika naknadu štete koju bi zbog toga pretrpio, izuzev kad punomoćnik nije znao niti morao znati za opozivanje odnosno za sužavanje punomoći. Dakle, navedena odredba regulira situacije kada treća osoba s punomoćnikom sklopi neki ugovor usprkos toga što je prethodno vlastodavac opozvao svom punomoćniku postojeću punomoć, tj. slučajeve u kojima je riječ o vremenskom prekoračenju postojećih (danih) ovlaštenja na zastupanje, do kojeg je došlo zbog prestanka punomoći njenim naknadnim opozivanjem od strane vlastodavca. U tom slučaju, ukoliko je treća strana, tj. osoba sa kojom je sklopljen ugovor (kupac u slučaju ugovora o prodaji) bila savjesna – ako nije znala ni morala znati za opoziv punomoći – navedeni opoziv prema njoj ne proizvodi nikakve pravne učinke, pa sklopljeni ugovor i prema toj osobi i prema vlastodavcu proizvodi pravne učinke kao da nije bilo opoziva punomoći.

Sud prvog stupnja utvrđuje da je tuženik M. P., kao kupac u predmetnom ugovoru, bio savjesna treća osoba, jer tužitelj tijekom postupka nije dokazao da je on znao ili morao znati da tuženi DD D. i D. D. nisu imali ovlaštenje za prodaju tužiteljeva stana, odnosno nije znao da im je punomoć od 26. veljače 1992. godine opozvana, pa stoga pravilno, pozivajući se na naprijed navedenu odredbu čl. 93. st. 1. ZOO/91, zaključuje da navedeni ugovor nije ništav, i da isti obvezuje tužitelja kao prodavatelja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gžx-101/12-2, od 11. X. 2012.

SKLAPANJE UGOVORA – OPĆI UVJETI UGOVORA – NIŠTETNOST POJEDINIH ODREDBI

Operativni lizing – ništavost odredbi općih uvjeta ugovora protivnih svrsi ugovora

(čl.143.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Svrha ugovora o dugoročnom najmu vozila (operativni lizing) je u korištenju (uporabi) predmeta (vozila) najma uz plaćanje za to ugovorene najamnine, a ne u stjecanju vlasništva na predmetu lizinga, jer po prestanku ugovora (istekom vremena, otkazom) najmoprimac – korisnik lizinga vraća vozilo vlasniku (najmodavcu – davatelju lizinga), pa su stoga ništave one odredbe općih uvjeta ugovora kojima je za slučaj prijevremenog raskida ugovora propisana obveza isplate najamnine i za razdoblje nakon raskida, i obveza isplate ostatka vrijednosti vozila po isteku ugovora, jer su iste u suprotnosti sa navedenom svrhom ugovora.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da su stranke zaključile ugovor o dugoročnom najmu osobnog vozila Seat Leon dana 4. studenog 2005., kojim je ugovorena visina najma, trajanje najma, nabavna vrijednost vozila, ostatak vrijednosti vozila i način plaćanja, da je tužitelj dana 4. veljače 2009. raskinuo ugovor i tuženiku dostavio obračun potraživanja po tom ugovoru, da je tuženik vratio tužitelju predmet najma dana 11. veljače 2009. godine.

Prvostupanjski sud je utvrdio potraživanje tužitelja osnovanim u iznosu od 19.955,79 kn sa zateznim kamatama na temelju Ugovora o dugoročnom najmu i Općih uvjeta sastavljenih po tužitelju koji su bili sastavni dio tog Ugovora.

Ispitujući pobijanu presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom pazeći pritom i na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj drugostupanjski sud ocjenjuje da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo dosuđujući ovaj iznos.

Naime, iz Općih uvjeta uz ugovore o dugoročnom najmu (list 40 spisa) i to točke 7.2. proizlazi da ukoliko ugovor o dugoročnom najmu bude raskinut, najmodavac je ovlašten obračunati sve dospjele neplaćene najamnine, i kalkuliranu neotplaćenu vrijednost do isteka trajanja ugovora, te otvorena dospjela potraživanja, i najmoprimcu oduzeti predmet najma bez prethodne najave. U slučaju raskida

ugovora najmoprimcu se zaračunava i trošak raskida ugovora do 4% od vrijednosti ugovora na dan raskida ugovora, a koji iznos će se uvećati za iznos poreza na dodanu vrijednost.

Odredbom čl. 143. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 - dalje: ZOO) važećeg u vrijeme zaključenja Ugovora o dugoročnom najmu vozila, određeno je da su ništave odredbe Općih uvjeta koje su protivne samoj svrsi sklopljenog ugovora ili dobrim poslovnim običajima, čak i ako su opći uvjeti koji ih sadrže odobreni od nadležnog organa.

Prema Općim uvjetima uz ugovore o dugoročnom najmu (toč. 1.) najamnina je ugovoreni novčani iznos koji se najmoprimac obvezuje plaćati najmodavcu u određenim vremenskim razmacima, i svrha je ugovora o najmu da tužitelj kao najmodavac i isključivi vlasnik predmeta najma za vrijeme trajanja ugovora daje pravo korištenja najmoprimcu predmet najma, a najmoprimac je za vrijeme trajanja tog ugovora dužan plaćati ugovorenu najamninu. Prema tome, sadržaj obveze najmoprimca čini upravo plaćanje te najamnine za stvarno korištenje tog vozila i za vrijeme tog korištenja, pa stoga ne može tužitelj osnovano potraživati od tuženika troškove najamnine za buduće razdoblje nakon raskida ugovora o najmu u kojem tuženik kao najmoprimac to vozilo nije niti koristio, već ga je vratio najmodavcu. Kako je iz obračuna potraživanja tužitelja vidljivo da potražuje ta nedospjela potraživanja (od 39. obroka na dalje) i to u iznosu od 4.059,99 EUR, on na taj iznos nema pravo budući da su ništave odredbe Općih uvjeta koje propisuju pravo na naplatu tog potraživanja, jer su u smislu odredbe čl. 143. st. 1. ZOO-a protivne samoj svrsi sklopljenog ugovora.

I iznos kojeg tužitelj potražuje za ostatak vrijednosti objekta leasinga od 3.827,02 EUR također se temelji na potraživanju iz Općih uvjeta koje su u tom dijelu ništave i protivne samoj svrsi ugovora iz istih razloga. Naime, ostatak vrijednosti vozila prema točki 1. Općih uvjeta predstavlja sporazumno utvrđenu vrijednost predmeta najma u trenutku isteka ugovora koja se temelji na očekivanoj tržišnoj vrijednosti predmeta najma u trenutku isteka ugovora ovisno o ugovorenom trajanju, te je kao takav osnovica za izračun visine najamnine. Ugovoreni ostatak vrijednosti mora odgovarati tržišnoj vrijednosti predmeta najma u trenutku redovnog isteka trajanja ugovornog odnosa. Prema tome, upravo iz ovakve definicije ostatka vrijednosti vozila koju je definirao sam tužitelj proizlazi da je taj ostatak vrijednosti služio za izračun najamnine koju je tuženik trebao plaćati po zaključenom ugovoru, te je iz ugovora o dugoročnom najmu vidljivo da je tužitelj od nabavne vrijednosti vozila od 13.196,61 EUR (bez PDV-a) oduzeo vrijednost ostatka vozila od 3.827,02 EUR (bez PDV-a) i ta razlika predstavlja ukupnu vrijednost najamnine koju je tuženik bio dužan plaćati za razdoblje od 60 mjeseci u mjesečnom iznosu od 219,34 EUR bez PDV-a. S obzirom na ovakav značaj i svrhu ostatka vrijednosti vozila, tužitelj ne može osnovano potraživati od tuženika i tu vrijednost ostatka vozila, a koju je zatražio svojim obračunom potraživanja, pa je i u ovom dijelu za taj iznos od 3.827,02 EUR neosnovano to potraživanje jer se temelji na ništavim odredbama Općih uvjeta budući da je taj dio Općih uvjeta također protivan samoj svrsi sklopljenog ugovora.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2540/11-3, od 1. III. 2012.

UGOVOR O ZAKUPU – OTUĐENJE ZAKUPLJENE STVARI

Potraživanje ugovorene zakupnine

(čl.541. u svezi čl.519. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Ako nakon otuđenja nekretnine dane u zakup novi vlasnik, koji stupa u prava i obveze iz ranije zaključenog ugovora o zakupu, i zakupac te nekretnine nisu izmijenili odredbu (dopuštenu) ugovora o načinu plaćanja zakupnine u naturi (isporukom 5 tona kukuruza u zrnu), tada novi zakupodavac nije ovlašten od zakupca tražiti ispunjenje njegove obveze isplatom novčanog iznosa – vrijednosti ugovorene količine kukuruza.

„Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja za isplatu zakupnine a koji je sud prvog stupnja prihvatio.

Iz utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da je između prednika tužitelja i tuženika bila ugovorena zakupnina za predmetne nekretnine na način da tuženici kao zakupninu predaju zakupodavcima jednu prikolicu kukuruza mase kukuruza 5 tona, a između tuženika kao zakupaca i tužitelja kao novog zakupodavca nije dogovorena drugačija zakupnina.

U pravnoj ocjeni spora pravilno je prvostupanjski sud primjenom čl. 541. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO) utvrdio da je tužitelj stupio na mjesto zakupodavca nakon kupnje predmetnih nekretnina i da su nakon toga prava i obveze iz zakupa prešla na njega i zakupnika, odnosno na tuženika, jer prednici tužitelja nisu tuženicima otkazali ugovor o zakupu sukladno odredbi čl. 544. ZOO-a. U ocjeni osnovanosti postavljenog tužbenog zahtjeva prvostupanjski sud je ostvario pogrešan pravni pristup, na što osnovano ukazuje tuženik u žalbi kada je utvrdio postojanje potraživanja tužitelja prema tuženicima, po osnovu zakupnine za 2010. godinu u iznosu od 5.400,00 kn, a što odgovara vrijednosti 5 tona suhog zrna kukuruza. Ovog iz razloga što je člankom 9. ZOO-a propisano da je svaki sudionik u obveznom odnosu dužan ispuniti svoju obvezu i odgovoran je za njezino ispunjenje, time da je svoju obvezu dužan izvršiti u svemu kako ona glasi (pacta sunt servanda), a to znači da tužitelj kao zakupodavac ima pravo zahtijevati od tuženika kao zakupoprimalca zakupninu kako je ona ugovorena, a tuženici su dužni izvršiti svoju obvezu kako je ona ugovorena.

Ovaj sud drugog stupnja pri ocjeni osnovanosti tužbenog zahtjeva vodio je računa i o odredbi čl. 519. ZOO-a, međutim ocijenio je da su sudionici obveznog odnosa mogli urediti na drugačiji način plaćanje zakupnine (čl. 11. ZOO-a), odnosno da ugovaranje zakupnine u naturi umjesto plaćanjem u novcu je bilo dopušteno i u vrijeme ugovaranja (čl. 20. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)) i u vrijeme prijenosa tog ugovora na tužitelja (čl. 11. ZOO-a). Kako iz izvedenih dokaza proizlazi da su tuženici bili u obvezi na ime zakupnine zakupodavcima davati 5 tona kukuruza u zrnu, a između stranaka nije ugovorena drugačija zakupnina, tužitelju ne pripada pravo zahtijevati isplatu zakupnine u novčanoj vrijednosti 5 tona kukuruza u zrnu, odnosno potraživati zakupninu u iznosu od 5.400,00 kn, pa kada je sud prihvatio

zahtjev tužitelja za isplatu zakupnine u iznosu od 5.400,00 kn pogrešno je primijenio materijalno pravo iz citiranih zakonskih odredba.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2776/11-2, od 24. V. 2012.

PROUZROKOVANJE ŠTETE – PRETPOSTAVKE ODGOVORNOSTI – UZROČNA VEZA

Odgovornost odvjetnika – gubitak radnog spora zbog nepravovremeno podnesene tužbe.

(čl.154. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Kada stranka izgubi parnicu u radnom sporu zbog odvjetnikova (punomoćnikova) propusta podnošenja tužbe u zakonom propisanom roku, odštetna odgovornost odvjetnika zbog navedene pogreške (propusta) u zastupanju postoji samo ako bi stranka uspjela u izgubljenoj parnici da je tužba pravovremeno podnesena, jer se samo u tom slučaju može govoriti o postojanju uzročne veze između propusta odvjetnika u zastupanju i štete koja je nastala kao posljedica nepravilnog zastupanja.

„Predmet spora je zahtjev za naknadu štete zbog gubitka radnog spora u spisu Općinskog suda u S. broj P-222/08.

Tijekom postupka je utvrđeno da je tužiteljica za zastupanje u radnom sporu radi utvrđenja ništavosti izvanrednog otkaza Ugovora o radu opunomoćila 1. tuženika V. G. . Nesporno je da je pravomoćnom presudom Općinskog suda u S. broj P-222/08-73 od 22. listopada 2008. godine odbijen tužbeni zahtjev tužiteljice za utvrđenjem nedopuštenosti izvanrednog otkaza, za sudski raskid, i isplatu naknade štete u slučaju raskida ugovora o radu, kao neosnovan, iz razloga što tužiteljica nije tužbu podnijela u zakonskom prekluzivnom roku. Pravilno je sud prvog stupnja utvrdio da je tužba zbog utvrđenja nedopuštenosti izvanrednog otkaza u predmetu Općinskog suda u S. broj P-222/08 podnesena izvan zakonskog roka propisanog odredbom čl. 126. st. 2. Zakona o radu ("Narodne novine", br: 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 143/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst) iz razloga što je tužiteljica u otvorenom roku za podnošenje tužbe bila neodlučna, i da se je odlučila za podnošenje iste po proteku roka, radi čega je tužba podnesena izvan roka, a na zahtjev tužiteljice.

Odvjetnici imaju pravo i dužnost u granicama zakona i dobivenih ovlasti poduzimati sve što po njihovoj ocjeni može koristiti stranci kojoj pružaju pravnu pomoć, a kako je to propisano odredbom čl. 7. st. 2. Zakona o odvjetništvu ("Narodne novine", br: 9/94, 117/08, 50/09, 75/09 i 117/08) – pa upravo zbog, s jedne strane neodlučnosti tužiteljice da li da tužbu podnese ili ne, te s druge strane zbog zakonom propisanog roka za podnošenje tužbe i gubitka prava ako se ista ne podnese u propisanom roku - po ocjeni ovoga suda, 1. tuženik V.G.j kao stručna osoba kojoj su poznate posljedice nepodnošenja tužbe u zakonom propisanom roku, tužbu je trebao podnijeti i o tome obavijestiti

tužiteljicu i navesti joj razloge da istu podnosi zbog prekluzivnog roka, pa ako bi tada tužiteljica bila odlučna i više se ne bi dvoumila da protiv tuženika neće voditi spor u tom slučaju mogao je tužbu povući bez ikakvih posljedica za stranku koju zastupa.

Međutim, u ovom sporu za naknadu štete, valja ocijeniti i da li bi tužiteljica uspjela u sporu da je tužba podnesena pravovremeno, jer je za postojanje odštetne odgovornosti, uz postojanje štetne radnje ili propusta u poduzimanu dužne radnje, potrebno da postoji i uzročno-posljedična veza između propusta i nastale štete, a kako to pravilno navodi sud prvog stupnja.

Odlukom o izvanrednom otkazu ugovora o radu od 25. listopada 2005. godine tužiteljici je stavljeno na teret izvršenje osobito teške povrede radne obveze koja se sastojala u odbijanju, odnosno neizvršavanju radnog naloga. Tužiteljica je bila upoznata da se odjel kućnih potrepština, na kojem radnom mjestu je radila prije nego li je otišla na porodni dopust ubrzo ukida, do njegovog ukidanja došlo je 8. studenog 2005. godine, člankom 4. ugovora o radu tužiteljica je pristala da privremeno za potrebe posla i organizacije rada obavlja poslove prodavača i u drugim prodavaonicama i organizacijskim jedinicama, odbila je privremeni raspored na poslove prodavača u drugoj prodavaonici a takvo odbijanje ima karakter osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa koje opravdava izvanredni otkaz, pa kako tužiteljica, a na kojoj leži teret dokaza, nije dokazala da bi uspjela u radnom sporu da je tužba pravovremeno podnesena, to onda za štetu koja joj je uzrokovana gubitkom radnog spora u spisu Općinskog suda u S. broj P-222/08 ne postoji odgovornost tuženika, pa je pravilno sukladno odredbi čl. 154. i čl. 155. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – dalje: ZOO) odbijen tužbeni zahtjev tužiteljice kao neosnovan.

S obzirom na sve naprijed navedeno i po ocjeni ovoga suda, pravilan je zaključak suda prvog stupnja, da tijekom postupka predloženim i provedenim dokazima nije utvrđeno da između podnošenja tužbe izvan zakonskog roka i u vezi toga odbijanje tužbenog zahtjeva za utvrđenjem nedopuštenosti izvanrednog otkaza i sudskim raskidom ugovora o radu postoji uzročno posljedična veza.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2065/11-4, od 2. II. 2012.

ODGOVORNOST U SLUČAJU NEZGODE IZAZVANE MOTORNIM VOZILOM U POGONU – ODGOVORNOST VLASNIKA VOZILA PREMA TREĆEMU – NEOVLAŠTENI KORIŠTENJE MOTORNOG VOZILA
Nezaključano vozilo - stavljeno u pogon na nasilan način

(čl.1070. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Kada je nezaključano motorno vozilo (traktor) stavljeno u pogon na neuobičajeni (bez upotrebe ključa) i nasilan (upotrebom odvijaja) način, vlasnik vozila ne zaključavanjem nije

skrivio njegovo neovlašteno korištenje, pa u tom slučaju za štetu koja bude pričinjena trećoj osobi odgovara samo neovlašteni korisnik bez vlasnika motornog vozila.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da su dana 17. lipnja 2009. godine H.M. i V.S. ušli u kabinu i stavili u pogon upotrebom odvijača neregistrirani traktor marke Fiat 880, vlasništvo tuženice, a nakon toga iskočili iz istog, tako da je traktor nekontrolirano krenuo prema naprijed i udario u automobil marke Golf, reg. oznake DA 217-AR na kojem automobilu je nastala šteta, da je tužitelj isplatio vlasnici oštećenog osobnog vozila ukupan iznos od 14.752,36 kn. Tužitelj upravo od tuženice, kao vlasnice neregistriranog i neosiguranog traktora zahtijeva isplatu navedenog isplaćenog iznosa.

Odredbom čl. 29. st. 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (NN 151/05 i 36/09) propisano je da oštećena osoba kojoj je šteta nanesena uporabom vozila čiji se vlasnik nije osigurao od automobilske odgovornosti može podnijeti odštetni zahtjev Hrvatskom uredu za osiguranje, dok je st. 5. citiranog članka i zakona propisano da Hrvatski ured za osiguranje ima pravo na naknadu od osobe koja je odgovorna za štetu i to isplaćenog iznosa štete, kamate i troškova. Za štetu koju pretrpe treće osobe u vezi s pogonom motornog vozila odgovara njegov vlasnik, kako je to i propisano odredbom čl. 1069. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO).

Međutim, prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da V. S. i H.M., a koji su i stavili u pogon traktor, tuženica niti ne poznaje, da oni nisu članovi njezinog obiteljskog kućanstva, niti su kod nje zaposleni, niti im je ona predala traktor u posjed, a niti ih na bilo koji drugi način ovlasila da se mogu koristiti njezinim predmetnim traktorom, pa je prvostupanjski sud pravilno zaključio da su oni bili neovlašteni korisnici predmetnog traktora koji je i prouzročio štetu na osobnom automobilu, a što je u skladu sa čl. 1070. st. 3. ZOO-a. Prema čl. 1070. st. 1. ZOO-a neovlašteni korisnik motornog vozila odgovara trećim osobama umjesto vlasnika i jednako kao vlasnik. Pored neovlaštenog korisnika, i solidarno s njim, odgovara i vlasnik motornog vozila, ako je svojom krivnjom ili krivnjom osoba koje su se trebale brinuti o vozilu, omogućio neovlašteno korištenje vozila.

Predmetni traktor je imao kabinu, ali se u istu može ući sa stražnje strane i uz pretpostavku da se zaključaju oba vrata, kako to i proizlazi iz iskaza svjedoka I.I., koji je kao djelatnik policije vršio očevid na licu mjesta. Predmetni traktor stavljao se u pogon pomoću ključa, što je redoviti i uobičajeni način stavljanja traktora u pogon, ali tuženica nije ostavila ključ u traktoru, već su H.M. i V.S. traktor stavili u pogon uz pomoć odvijača, što nije niti redoviti, niti uobičajeni način stavljanja vozila u pogon. Time što je traktor ostavljen u blizini igrališta, i da se je u njemu nalazila kutija s altom, nije tuženica omogućila neovlašteno korištenje vozila, kako to tužitelj u žalbi ponavlja, jer unatoč toga da su vrata traktora i bila zaključana, u isti se može ući sa stražnje strane, a kao što je to već naprijed rečeno ključevi nisu bili ostavljeni u traktoru, te je uobičajeni način stavljanja traktora u pogon uz upotrebu ključeva, a ne na ovakav nasilan način putem odvijača, kako je to kritične zgode učinjeno. Stoga i prema ocjeni ovoga suda pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da tuženica kao vlasnica predmetnog traktora nije svojom krivnjom, niti krivnjom osoba koje su se trebale brinuti o vozilu, omogućila neovlašteno korištenje vozila, pa nisu ostvarene pretpostavke iz čl. 1070. st. 2. ZOO-a uz koje bi i tuženica solidarno sa neovlaštenim korisnicima odgovarala za štetu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1493/11-2, od 22. III. 2012.

**POPRAVLJANJE IMOVINSKE ŠTETE – NAKNADA U OBLIKU NOVČANE RENTE
– IZMJENA RENTE**

Izmjena zbog stjecanja uvjeta za starosnu mirovinu oštećenika obrtnika

(čl.1096. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Stjecanje uvjeta (potrebne godine života) za starosnu mirovinu oštećenika – obrtnika, samo po sebi ne predstavlja okolnost koja bi nužno imala za posljedicu izmjenu (ukidanje ili smanjenje) novčane rente s osnova izgubljene zarade, jer to ne predstavlja ni razlog koji obvezatno dovodi do prestanka obrta, pa u tom slučaju oštećenik ima pravo birati između odlaska u starosnu mirovinu i nastavka obavljanje obrtničke djelatnosti.

„Među stankama nije sporno da tužiteljica isplaćuje tuženiku mjesečnu rentu s osnova izgubljene zarade, a tužiteljica svoj zahtjev za ukidanje te rente temelji na tvrdnji da je tuženik rođen 30. ožujka 1943. godine, te da bi u 2008. godini kada je napunio 65 godina života otišao u starosnu mirovinu, pa da bi mu tada pripadala renta samo kao razlika između pretpostavljene starosne mirovine i invalidske mirovine, ukoliko bi ista postojala.

Pravilno je međutim prvostupanjski sud zaključio da obrt ne prestaje ispunjenjem uvjeta za stjecanje starosne mirovine. Naime, Zakonom o obrtu ("NN" br. 49/03, 68/07 i 79/07 – Pročišćeni tekst) u odredbama čl. 40. do čl.43. propisani su razlozi prestanka obrta, a među istima se ne nalazi kao razlog stjecanje prava na starosnu mirovinu.

Pogrešno tužiteljica smatra da se treba primijeniti Zakon o mirovinskom osiguranju kao lex specialis, jer su tim zakonom propisani uvjeti kada se stječe pravo na starosnu mirovinu, ali ne i da zbog toga prestaje obrt, jer to konačno niti iz tog Zakona ne proizlazi. Prema tome, odlazak u starosnu mirovinu tuženika sa 65 godina života kao obrtnika bi bilo njegovo pravo, ali ne i obveza. Tužiteljica međutim nije niti tvrdila tijekom postupka da u toj životnoj dobi eventualno tuženik, bez obzira na ove ozlijede zbog kojih mu je i nastalo gubljene zarade se više ne bi mogao baviti svojim obrtom.

Prvostupanjski sud je primjenom čl. 1096. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO), utvrdio da su se od donošenja prijašnje odluke znatnije promijenile okolnosti, pa je snizio rentu, jer je utvrdio da tuženik sada prima veću invalidsku mirovinu nego što je to bilo u vrijeme ranije donesene sudske odluke, i da se smanjio prosječni mjesečni dohodak obrtnika koje je uzeo za komparaciju.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1402/11-2, od 10. V. 2012.

**POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE – PRAVIČNA NOVČANA NAKNADA –
TEŠKI INVALIDITET BLISKE OSOBE**

Amputacija natkoljenice sa trajnim invaliditetom od 60 %

(čl.1101. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Amputacija noge u gornjoj trećini natkoljenice sa posljedično trajnim invaliditetom od 60 %, sama po sebi bez postojanja vanjskih manifestacija tog invaliditeta koje su po svom karakteru takve da izazivaju svakodnevno trpljenje duševnih bolova članova uže obitelji oštećenog, ne predstavlja invaliditet (osobito teški) koji bi opravdavao dosudu pravične novčane naknade.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je suprug i otac tužitelja I. K. dana 29. srpnja 2004. godine stradao u prometnoj nezgodi zadobivši višeiverni otvoreni prijelom prvog stupnja lijeve bedrene kosti, prijelom vrata lijeve bedrene kosti, te udarno razderotne rane lijevog koljena, da je od zadobivenih povreda liječen kod tuženika s tim da se je zbog neadekvatnog liječenja kod tuženika razvila postoperativna infekcija, da je nakon dugotrajnog liječenja zbog perzistirajuće infekcije i prisutnog velikog koštanog defekta bedrene kosti nakon više operacija, kod I. K. učinjena amputacija lijeve noge u gornjoj trećini natkoljenice, što za posljedicu ima trajni invaliditet od 60%.

Na temelju ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostupanjski je sud odbio tužbeni zahtjev, ocijenivši da trajni invaliditet od 60% uzrokovan navedenom amputacijom lijeve noge ne predstavlja osobito teški invaliditet uslijed kojega bi tuženik bio u obvezi tužiteljima isplatiti pravičnu novčanu naknadu temeljem čl. 1101. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 35/05, 41/08 i 125/11 – dalje: ZOO). Pri tome je otklonio tvrdnju tužitelja da bi pri ocjenjivanju da li su se ostvarile pretpostavke odgovornosti iz navedene odredbe, valjalo imati u vidu da je zbog traume mozga koju je I. K. zadobio prije predmetne prometne nezgode i amputacije noge, kod njega nakon izvršene amputacije noge prisutan naročito težak invaliditet.

Neosnovane su žalbene tvrdnje o pogrešnoj primjeni materijalnog prava, koje se u bitnome svode na tvrdnju da je za ocjenu da li tužitelji ostvaruju pravo na pravičnu novčanu naknadu, odlučno da li se nakon amputacije noge radi o naročito teškom invaliditetu, neovisno od toga što tuženik nije uzrokovao trajni invaliditet koji je eventualno nastao prije amputacije. Naime, i prema ocijeni ovoga drugostupanjskog suda, za ocjenu odgovornosti tuženika temeljem čl. 1101. ZOO-a odlučno je da trajni invaliditet uzrokovan amputacijom noge, tj. neadekvatnim liječenjem od strane tuženika, nema obilježja osobito teškog invaliditeta.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3284/11-2, od 27. IX. 2012.

PROUZROČENJE ŠTETE – ODGOVORNOST U SVEZI S OBAVLJANJEM POSLOVA OD JAVNOG INTERESA – KOMUNALNE DJELATNOSTI

Šteta u svezi s održavanjem nerazvrstane ceste – pasivna legitimacija u slučaju povjeravanja poslova održavanja drugoj pravnoj osobi

(čl.2. u svezi čl.3.st.1.t.6. i t.7. Zakona o komunalnom gospodarstvu – "Narodne novine" br. 36/95, 70/97, 128/99 i 57/00, 129/00, 59/01, 26/03 - pročišćeni tekst, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 49/11)

Sklapanjem ugovora, kojim je drugoj pravnoj osobi povjereno obavljanje poslova održavanja nerazvrstanih cesta, jedinica lokalne samouprave (grad) ne oslobađa se svoje zakonske odgovornosti za štetu koja trećoj osobi nastane zbog propusta te druge pravne osobe u održavanju nerazvrstane ceste na njenom području.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je štetni događaj nastao kada je tužitelj hodao po pješačkoj stazi i kada je odjednom upao u otvoreno revizijsko okno (šaht) do razine prsnog koša. Prvostupanjski sud je utvrdio, a to se niti ne osporava, da se štetni događaj dogodio na nerazvrstanoj cesti, odnosno pješačkoj stazi koja pripada nerazvrstanoj cesti na području 1. tuženika G. Z., da na tom dijelu ceste nema postavljene javne rasvjete, da se otvor revizijskog okna (šahta) nalazi na pješačkoj stazi koja je namijenjena pješačkom prometu, i da se otvor prostire gotovo do polovice pješačke staze, a na revizijskom oknu nedostaje poklopac, a takav revizijski otvor nije ni na koji način bio označen niti ograđen.

Odredbom čl. 2. Zakona o komunalnom gospodarstvu ("Narodne novine" br. 26/03, 82/04, 110/04 i 178/04) propisano je da se komunalne djelatnosti obavljaju kao javna služba te da su jedinice lokalne samouprave te pravne i fizičke osobe koje obavljaju komunalne djelatnosti obvezne na temelju tog zakona i posebnih propisa osigurati trajno i kvalitetno obavljanje komunalnih djelatnosti, održavanje komunalnih objekata i uređaja u stanju funkcionalne sposobnosti, obavljanje komunalnih djelatnosti na načelima održivog razvoja i javnog rada. Između ostalog komunalna djelatnost je i održavanje javnih površina te održavanje nerazvrstanih cesta kako je to propisano odrednom čl. 3. st. 1. toč. 6 i 7. citiranog Zakona o komunalnom gospodarstvu, a pod održavanjem javnih površina naročito se razumijeva održavanje javnih zelenih površina, pješačkih staza, pješačkih zona, otvorenih odvodnih kanala, trgova, parkova, dječjih igrališta i javnih prometnih površina te dijelova javnih cesta koje prolaze kroz naselja, dok se pod održavanjem nerazvrstanih cesta razumijeva održavanje površina koje se koriste za promet po bilo kojoj osnovi i koje su pristupačne većem broju korisnika, a koje nisu razvrstane ceste u smislu posebnih propisa, kako je to i propisano čl. 3. st. 7. i 8. citiranog Zakona o komunalnom gospodarstvu.

Obzirom da se predmetni štetni događaj u kojem je tužitelj pretrpio štetu dogodio u Z.u ulici M. H. koja je nerazvrstana cesta i to na pješačkoj stazi koja je sastavni dio te nerazvrstane ceste, to je 1. tuženik G.Z. dužan prema naprijed citiranim odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu održavati javne površine i nerazvrstane ceste pa neosnovano ponavlja u žalbi svoj prigovor promašene pasivne legitimacije.

Naime, G.Z. je dužan osigurati da se komunalna djelatnost obavlja tako da se spriječi uzrokovanje i nanošenje štete građanima. Prenosjenjem obavljanja pojedinih komunalnih djelatnosti na druge osobe, a u konkretnom slučaju za održavanje nerazvrstanih cesta na 2. tuženika, on se ne oslobađa obveze vršenja nadzora i poduzimanja mjera radi osiguravanja pravilnog djelovanja tih osoba, a ne oslobađa se niti od odgovornosti za štetu koja nastane radi propusta u njihovom radu.

Neosnovano se 1. tuženik G.Z. poziva na odredbu čl. 24. Zakona o javnim cestama ("Narodne novine" br. 180/04), jer se ta odredba odnosi na ustupanje radova odnosno održavanje javnih cesta, a

ovdje nije slučaj o javnim cestama već o nerazvrstanoj cesti na koju se primjenjuje Zakon o komunalnom gospodarstvu. Činjenica što je, međusobno zaključenim ugovorom između tuženih, se 2. tuženik obvezao odnosno, preuzeo za 1. tuženika svu odgovornost za stanje na nerazvrstanim cestama i odgovornost za štetu koja nastane trećim osobama u vezi sa obavljanjem radova koji su mu preneseni, ne utječe na opseg odgovornosti 1. tuženika prema tužitelju već se odnosi na međusobni odnos tuženih.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1803/11-2, od 5. IV. 2012.

SOCIJALNA SKRB – STRADALNICI DOMOVINSKOG RATA – OBNOVA U RATU OŠTEĆENE IMOVINE

Ne useljenje u obnovljenu kuću - kada nije zaključen ugovor o obnovi

(čl.7.st.12. Zakona o područjima posebne državne skrbi – "Narodne novine" br. 44/96, 57/96, 124/97, 78/99, 73/00, 87/00, 127/00, 94/01, 88/02, 26/03-pročišćeni tekst, 42/05 i 90/05)

Zbog ne useljenja korisnika prava na obnovu i članova njegova obiteljskog domaćinstva u obnovljenu kuću, obveza povrata sredstava uložениh u obnovu postoji i onda kada nije zaključen ugovor o obnovi, jer ta obveza proizlazi i iz prisilne zakonske odredbe Zakona o područjima posebne državne skrbi.

„Tijekom postupka provedenim dokazima utvrđeno je da je tužiteljica, na zahtjev tuženika, u skladu s propisima Zakona o obnovi, tuženima obnovila ratom oštećenu obiteljsku kuću u P., I. G. broj 132A s utvrđenim V. stupnjem ratnog oštećenja i istu opremila najnužnijim predmetima kućanstva, da je tehnički pregled obavljen 2005. godine i da je kuća stavljena vlasnicima na raspolaganje za unutarnje uređenje, da je kuća opremljena 31. srpnja 2006. godine i da tuženi u tu kuću nisu uselili.

Odredbom čl. 7. st. 12. Zakona o područjima posebne državne skrbi (Narodne novine br. 44/96, 57/96, 124/97, 78/99, 73/00, 87/00, 127/00, 94/01, 88/02, 26/03-pročišćeni tekst, 42/05 i 90/05) propisano je da je korisnik prava na obnovu, koji je to pravo ostvario na temelju Zakona o obnovi, dužan u obnovljenu obiteljsku kuću useliti u roku od 30 dana od dana obavljenog tehničkog pregleda, i u njoj prebivati najmanje 10 godina, i da u tom roku ne smije istu prodati, darovati ili na bilo koji drugi način otuđiti bez suglasnosti Ministarstva, a u protivnom da je korisnik dužan vratiti uložena sredstva za obnovu obiteljske kuće ili stana sukladno članku 65. Zakona o obnovi. Tuženici kao korisnici prava na obnovu, koje pravo su ostvarili na temelju Zakona o obnovi ("Narodne novine", br: 24/96, 54/96, 87/96 i 57/00) u obnovljenu obiteljsku kuću nisu uselili, a niti u njoj žive, pa je pravilno sud prvog stupnja usvojio tužbeni zahtjev tužiteljice i naložio tuženima da tužiteljici solidarno plate iznos od 185.154,51 kn i 13.320,14 kn, sa zakonskom zateznom kamatom, a što je u skladu sa citiranom odredbom čl. 7. st. 12. Zakona o područjima posebne državne skrbi.

Točni su žalbeni navodi tuženika da ugovor o obnovi obiteljske kuće, a kako je to propisano odredbom čl. 36. st. 1. Zakona o obnovi nije sklopljen, a što po ocijeni ovoga suda, u ovom predmetu nije odlučno jer je odredbom čl. 7. st. 12. Zakona o područjima posebne državne skrbi, a koji je prisilni propis, i koji obvezuje tužene da u obnovljenu kuću usele u roku od 30 dana od dana obavljenog tehničkog pregleda i u njoj prebivaju najmanje 10 godina, a ako tako ne postupe tužiteljica ima pravo na vraćanje uloženog u iznosu određenom čl. 65. Zakona o obnovi.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3256/11-2, od 13. IX. 2012.

III. OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO

OBITELJSKO PRAVO

UZDRŽAVANJE – UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE Od strane maloljetnog roditelja

(čl.209.st1. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

I maloljetan roditelj, zdrav i radno sposoban, i u životnoj dobi (navršениh 15 godina) koja mu i pravno omogućava zapošljavanje te ostvarivanje zarade i prihoda, u obvezi je uzdržavati svoje maloljetno dijete.

„Sud prvog stupnja utvrdio je sve sporne, a odlučne činjenice o kojima ovisi osnovanost tužbenog zahtjeva, pa je na tako utvrđene činjenice pravilno primijenio materijalno pravo.

Tijekom postupka provedenim dokazima utvrđeno je, a to među strankama u ovom stadiju postupka i nije sporno, da je tuženik otac maloljetnog tužitelja M.H., koji je rođen 13. listopada 2008. godine i od rođenja živi s majkom, da tužitelji i tuženik nisu živjeli zajedno, da tuženik nije doprinio za uzdržavanje maloljetnog tužitelja M.H., da tuženik nema zakonsku obvezu uzdržavati drugo dijete te da je tuženik u vrijeme rođenja mlljt. M.H. pohađao srednju školu. Pravilno je sud prvog stupnja utvrdio ukupan iznos sredstava potrebnih za uzdržavanje maloljetnog tužitelja M.H., imovno stanje stranaka, pa je pravilno, u skladu s odredbama čl. 301., čl. 209. st. 1. i čl. 232. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", br: 116/03, 17/04, 136/04, 107/07 61/11– dalje: ObZ), obvezao tuženika da za uzdržavanje mlljt. tužitelja M.H. plaća mjesečno iznos od 600,00 kuna, računajući od 8. travnja 2011. godine pa nadalje sve dok za to budu postajali zakonski uvjeti, i da plati tužitelju M.H. za uskraćeno uzdržavanje iznos od 17.760,00 kuna.

Radno sposoban roditelj ne može se osloboditi dužnosti uzdržavanja maloljetnog djeteta, bez obzira na okolnosti iz čl. 231. st. 2. i 3. – a kako je to propisano odredbom čl. 232. st. 2. ObZ-a. U vrijeme rođenja maloljetnog tužitelja M.H. tuženik je pohađao srednju školu, no tuženik je mlad, rođen je naime 1992. godine, a kako to proizlazi iz njegovih osobnih podataka u spisu, zdrav je i sposoban za rad, i kao osoba s petnaest godina, a kako je to propisano odredbom čl. 15. st. 1. Zakona o radu ("Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03 i 30/04), odnosno čl. 17. st. 1. Zakona o radu ("Narodne novine" br. 149/09) može se zaposliti. Stoga su žalbeni navodi tuženika da mu sud nije mogao naložiti da plaća uzdržavanje i uskraćeno uzdržavanje za mljt. tužitelja M.H. iz razloga što je u vrijeme rođenja mljt. tužitelja bio star 16 godina, i iz razloga što je i on uzdržavana osoba jer pohađa srednju školu i uzdržava ga majka – neosnovani “

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1606/12-2, od 19. VII. 2012

UZDRŽAVANJE – UZDRŽAVANJE PUNOLJETNE DJECE Pohađanje srednje škole za odrasle

(čl.210.st.1. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Roditelj je dužan uzdržavati punoljetno dijete koje pohađa srednju školu, i u njoj uredno i redovito ispunjava sve školske obaveze, pri čemu nije odlučno radi li se o pohađanju škole u redovnom srednjem obrazovanju ili srednje škole za obrazovanje odraslih koja je sastavni dio jedinstvenog obrazovnog sustava Republike Hrvatske.

„Među strankama je nesporno da je tužitelj otac tužene, da je presudom O. suda u B. broj P-1315/95-13 od 20. ožujka 1996. godine presuđen da doprinosi za uzdržavanje tužene mljt. T. K., da je tužena rođena 23. lipnja 1990. godine, pa da je sada punoljetna.

Tijekom postupka provedenim dokazima utvrđeno je da je tužena polazila srednju T. školu B. kao redoviti učenik prema Zakonu o srednjem školstvu (Narodne novine 19/92, 26/93, 27/93, 50/95, 59/01, 114/01 i 81/05), da je nakon završenog 3. razreda 27. svibnja 2008. godine stekla uvjete za polaganje završnog ispita, i da je 27. lipnja 2008. godine polagala završni ispit i stekla srednju stručnu spremu, u programu – zanimanju prodavač. Nakon završenog programa obrazovanja za prodavača tužena je nastavila školovanje pri K. i t. školi B., kao polaznica obrazovanja odraslih, upisala se u 4. razred četverogodišnjeg programa obrazovanja i 9. lipnja 2010. godine stekla zanimanje komercijalist. Ispite državne mature tužena je polagala do 24. rujna 2010. godine a kako bi mogla nastaviti školovanje na visokoj učiteljskoj školi.

Odredbom čl. 210 st. 1 Obiteljskog zakona ("Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 - dalje: ObZ) propisano je da su roditelji dužni uzdržavati punoljetno dijete koje se školuje u srednjoj školi odnosno pohađa sveučilišni ili stručni studij u skladu s posebnim propisima, te redovito i

uredno ispunjava svoje obveze, dok u smislu st. 2 čl. 210. citiranog Zakona punoljetno dijete koje je završilo obrazovanje iz stavka 1 ovoga članka, a ne može se zaposliti roditelji su dužni uzdržavati godinu dana nakon prestanka obrazovanja.

Tužena je punoljetna, školovala se u srednjoj školi prema posebnim propisima i to Zakonu o odgoju i obrazovanju u srednjoj školi i Zakonu o obrazovanju odraslih ("Narodne novine" br. 17/07), Zakonu o nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja ("Narodne novine" br. 151/04) i Pravilniku o polaganju državne mature ("Narodne novine" br. 97/08). Ispit državne mature tužena je polagala 24. rujna 2010. godine kako bi nastavila školovanje i ispunila uvjete za upis na visokoj učiteljskoj školi i tim danom je njezino obrazovanje za upis na sveučilišni ili stručni studij završilo. Od 24. rujna 2010. godine pa do donošenja presude suda prvog stupnja nije proteklo godinu dana, a u kojem vremenu tužena treba nastaviti daljnje školovanje ili se pokušati zaposliti. Odredbom čl. 1 st. 2 Zakona o obrazovanju odraslih propisano je da je obrazovanje odraslih dio jedinstvenog obrazovnog sustava Republike Hrvatske. Članak 210 st. 1 ObZ ne razlikuje redovno školovanje, izvanredno školovanje, obrazovanje odnosno školu odraslih – već školovanje u srednjoj školi i pohađanje sveučilišnog ili stručnog studija u skladu s posebnim propisima, i propisuje redovito i uredno ispunjavanje obveza djeteta koje se školuje, a tužena je redovito i uredno ispunjavala svoje školske obveze, pa su stoga neutemeljeni žalbeni navodi tužitelja da je njegova obveza uzdržavanja prestala u lipnju 2008. godine kada je tužena završila redovno školovanje i stekla zvanje prodavač.

Slijedom svega naprijed navedenog pravilno je sud prvog stupnja primijenio odredbu čl. 210 st. 1. i 2. ObZ kada je odbio tužbeni zahtjev tužitelja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3252/11-2, od 12. I. 2012.

UZDRŽAVANJE – UZDRŽAVANJE PUNOLJETNE DJECE Neredovito i neuredno izvršavanje fakultetskih obveza

(Čl.212.a st.1. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Dinamika studiranja pri kojoj nisu položeni svi ispiti (9 od ukupno 45) studija ukupnog trajanja deset semestara započeto akademске 2000./2001. godine, a što nije posljedica bolesti ili nekog drugog opravdano razloga, ne može se smatrati redovitim i urednim ispunjavanjem fakultetskih obveza – a što dovodi do prestanka prava punoljetnog djeteta na uzdržavanje za vrijeme trajanja školovanja.

„Iskazom tužiteljice saslušane kao stranke i navodima tuženika, te uvidom u potvrdu Akademije dramske umjetnosti od 14. prosinca 2010. godine, utvrđeno je da je tužiteljica završila srednju školu školske godine 1999./2000., da je akademske godine 2000./2001. upisala Filozofski fakultet studijsku grupu fonetika i opća lingvistika kao redovna studentica. Akademske godine 2001./2002. prebacila se je na istom Fakultetu na studijsku grupu povijest umjetnosti i komparativne književnosti. Nadalje,

iskazom tužiteljice saslušane kao stranke na raspravnom zapisniku od 10. svibnja 2011. godine (list broj 28-32) utvrđeno je da je redovna studentica na Filozofskom fakultetu od 2000. godine, da ukupno na fakultetu ima 45 ispita, da još do kraja studija ima 9 ispita, završni ispit i diplomski rad, da je zadnji ispit položila u listopadu 2010. godine, da je sada apsolvent te da studentska prava ima do 30. listopada 2011. godine, da je neko kraće vrijeme upisivala pauze, ali da je za sve vrijeme zadržala status redovnog studenta, da je za vrijeme studiranja nastojala upisati i druge fakultete za što je pohađala pripreme.

Odredbom čl. 210. st. 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", br: 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ) propisano je da su roditelji dužni uzdržavati punoljetno dijete koje se školuje u srednjoj školi, odnosno pohađa sveučilišni ili stručni studij u skladu s posebnim propisima, te redovito i uredno ispunjava svoje obveze, dok u smislu st. 5. istog članka i zakona smatra se da učenik, odnosno student redovito i uredno ispunjava svoje obveze i kad zbog opravdanih razloga (trudnoće, bolesti i sličnih razloga) nije uspio ispuniti obveze tekuće školske, odnosno akademske godine. U skladu sa čl. 212.a st. 1. ObZ-a ako je pravo na uzdržavanje djeteta iz članka 210. ovoga Zakona utvrđeno ovršnom ispravom, roditelj može tužbom tražiti da se utvrdi prestanak njegove obveze uzdržavanja na temelju te isprave čim prestanu pretpostavke za uzdržavanje djeteta.

Prema ocjeni ovoga suda dinamika izvršavanja fakultetskih obveza, a budući tužiteljica od akademske godine 2000./2001. studira na Filozofskom fakultetu studijska grupa fonetika i opća lingvistika, odnosno od akademske godine 2001./2002. na studijskoj grupi povijest umjetnosti i komparativne književnosti, da studij traje 10 semestara, da još ima 9 ispita, završni ispit i diplomski rad – ne može se cijeliti kao redovito i uredno ispunjavanje obveza, a tijekom postupka predloženim i provedenim dokazima nije utvrđeno, a niti se tužiteljica na njih poziva, da iz opravdanih razloga nije uspjela ispuniti obveze na fakultetu (čl. 210. st. 5. ObZ-a), a kako je to propisano odredbom čl. 210. st. 1. ObZ-a. Slijedom svega naprijed navedenog, pravilno je sud prvog stupnja primijenio odredbu čl. 210. st. 1. i 2. ObZ-a i odredbu čl. 212. st. 1. i 2. ObZ-a kada je usvojio protutužbeni zahtjev tuženika.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-2001/12-2, od 8. XI. 2012.

**UZDRŽAVANJE BRAČNOG DRUGA – ODBIJANJE ZAHTJEVA ZA
UZDRŽAVANJE USPRKOS POSTOJANJU PRETPOSTAVKI ZA UZDRŽAVANJE
Otudjenje (darovanje) imovine iz koje su se mogla ostvariti sredstva za uzdržavanje**

(čl.219. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Uzdržavanje bračnog druga, koji je nakon razvoda braka otudio (darovao) svu svoju imovinu (nekretnine) iz koje je mogao ostvariti sredstva potrebna za svoje uzdržavanje, predstavljalo bi očitu nepravdu za drugog bračnog druga - radno nesposobnog te lišenog poslovne sposobnosti, i koji od prihoda ostvaruje samo mirovinu, pa je u tom slučaju sud ovlašten odbiti zahtjev za uzdržavanje unatoč postojanju pretpostavki za uzdržavanje.

„U ovoj parnici tužiteljica tužbenim zahtjevom traži da se tuženik kao njen suprug obveže na plaćanje doprinosa za njezino uzdržavanje.

Tijekom postupka nije bilo sporno da su stranke sklopile brak 1972. godine, da su više od 30 godina živjele u životnoj i ekonomskoj zajednici. Također, nije sporno da je tuženik lišen poslovne sposobnosti, da je nepokretna osoba sa razvijenom epilepsijom, da je smješten u dom za starije i nemoćne osobe, da je u dobi od 62 godine te da nema nikakvih primanja osim inozemne mirovine u iznosu od oko 533,00 eura, a od nepokretne imovine suvlasnički dio od ½ obiteljske kuće, dok je cijena smještaja tuženika u domu 3.000,00 kn. Nesporno je i to da je tužiteljica u dobi od 60 godina, da je završila 4 razreda osnovne škole, da nije nikada zasnivala radni odnos i da je mirovina koju tuženik prima predstavljala jedini prihod stranaka dok su živjeli u ekonomskoj zajednici i da ona nema trenutno nikakve imovine, osim suvlasničkog dijela od ½ na obiteljskoj kući, te da je narušenog psihičkog i fizičkog zdravlja.

Nije bilo sporno niti da je tužiteljica svojom znatnom nepokretnom imovinom u kolovozu 2009. godine raspolagala na način da je iste darovala sinu D.B. koji je u međuvremenu jedan dio nekretnina i prodao.

Prema odredbi čl. 217. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", br: 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ) bračni drug koji nema dovoljno sredstava za život ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine, a nije sposoban za rad ili se ne može zaposliti, ima pravo na uzdržavanje od svog bračnog druga. Dakle, bračni drug koji može ostvariti dovoljno sredstava za život iz svoje imovine bez obzira je li sposoban za rad ili se ne može zaposliti, nema pravo na uzdržavanje od drugog bračnog druga. Odredba čl. 219. ObZ -a propisuje, da sud može odbiti zahtjev za uzdržavanje bračnog druga, ako bi uzdržavanje predstavljalo očitu nepravdu za drugog bračnog druga, čime se omogućava uskraćivanje prava na uzdržavanje bračnom drugu i u slučaju kada su ispunjene pretpostavke iz čl. 217. ObZ –a

Pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da bi obvezivanje tuženika da doprinosi za uzdržavanje tužiteljice bila očita nepravda za istog, a ovo stoga što je ista u vrijeme kada joj je bilo poznato da se mirovina tuženika u cijelosti troši za podmirenje troškova njegovog smještaja u domu, raspolagala sa svojim nekretninama koje su u pretežitom dijelu poljoprivredno zemljište, te je i prema ocijeni ovoga suda mogla ostvariti sredstva za svoje uzdržavanje, odnosno za podmirenje osnovnih životnih potreba, na način da ili iste da u zakup, a ako time ne bi ostvarila dovoljno sredstava, mogla je bilo sa sinom sklopiti ugovor o doživotnom uzdržavanju ili s bilo kojom drugom osobom koja bi joj mogla pružiti uzdržavanje, ili je mogla zatražiti odgovarajući smještaj i skrb na teret sredstava socijalne skrbi te bi se troškovi smještaja namirili na teret njenih nekretnina.

Dakle, i prema pravnom shvaćanju ovoga suda, imajući u vidu činjenice da se tužiteljica lišila svoje imovine, od koje je mogla ostvarivati sredstva za život i bez potrebe da tuženik dodatno doprinosi za njezino uzdržavanje, tužiteljica se svojom voljom dovela u situaciju da je ostala bez odgovarajućih sredstava za život, pa bi bila očita nepravda da tuženik kao osoba lišena poslovne sposobnosti snosi materijalne posljedice takvog njenog postupka, stoga je prvostupanjski sud pravilno primijenio odredbe

čl. 219. ObZ -a kada je odbio kao neosnovan zahtjev tužiteljice da tuženik pridonosi za njezino uzdržavanje.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-461/12-2, od 26. IV. 2012.

**UZDRŽAVANJE – NAKNADA TREĆOJ OSOBI ZA TROŠKOVE UZDRŽAVANJA
Povrat sredstava privremenog uzdržavanja – budući neisplaćeni iznosi**

(čl.244.st.3. u svezi čl.252.st.1. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

U parnici po tužbi državnog odvjetništva sud može zakonskom obvezniku uzdržavanja (roditelju) maloljetnog djeteta, koji tu obvezu ne izvršava, naložiti povrat samo onih iznosa privremenog uzdržavanja isplaćenih do zaključenja glavne rasprave, a ne i onih budućih koji će tek biti isplaćeni, jer navedeni zahtjev nije zahtjev za plaćanje zakonskog uzdržavanja, već se radi o verzijском zahtjevu za naknadu troškova koje je treća osoba (Ministarstvo rada i socijalne skrbi RH) imala u ispunjenju tuđe zakonske obveze.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je pravomoćnom presudom tuženiku naloženo da od 22. ožujka 2006. godine za uzdržavanje mljt. sina A.R. plaća na ime uzdržavanja iznos od 700,00 kn mjesečno, da tuženik nije plaćao uzdržavanje u skladu s navedenom presudom, radi čega je sukladno odredbi čl. 352. st. 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine" broj 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07) rješenjem Centra za socijalnu skrb K. maloljetnom A.R. priznato pravo na privremeno uzdržavanje u iznosu od 484,10 kn mjesečno, počevši od 19. kolovoza 2008. godine, pa sve dok otac I.R. ne počne plaćati uzdržavanje, a najdulje u trajanju od tri godine, a na teret sredstava Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske, i da je Centar za socijalnu skrb K. iz sredstava navedenog ministarstva u vremenskom periodu od 31. listopada 2008. do 24. studenog 2009. godine isplatio djetetovoj majci ukupno 6.980,41 kn (pripadajućih za razdoblje od 19. kolovoza 2008. do 31. listopada 2009. godine).

Odredbom čl. 244. st. 1. ObZ-a propisano je da fizička ili pravna osoba koja nije bila dužna uzdržavati, a snosila je troškove uzdržavanja neke osobe, može tužbom tražiti naknadu tih troškova od onog koji je po ovom zakonu bio dužan davati uzdržavanje, ako su učinjeni troškovi bili opravdani. Prema odredbi čl. 244. st. 3. ObZ-a ako je troškove uzdržavanja snosio centar za socijalnu skrb u skladu sa čl. 352. tog zakona, državno odvjetništvo će podnijeti tužbu protiv obveznika uzdržavanja. Stoga je na temelju navedenih zakonskih odredbi tuženik u obvezi isplatiti iznos od 6.980,41 kn s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama, na ime povrata troškova uzdržavanja koje je umjesto njega snosio Centar za socijalnu skrb K.

Međutim osnovana je tuženikova žalba u odnosu na odluku prvostupanjskog suda kojom je tuženiku naložena isplata budućih mjesečnih iznosa koje će centar za socijalnu skrb isplaćivati

djetetovoj majci na ime privremenog uzdržavanja (točka II. izreke presude), jer sud prvog stupnja u tom dijelu nije pravilno primijenio materijalno pravo. Iz sadržaja odredbe čl. 244. st. 1. ObZ-a i ostalih odredbi istog zakonskog članka jasno proizlazi da je mogućnost regresa predviđena samo za učinjene troškove uzdržavanja, a ne i za one buduće. Isplatu budućih, nedospjelih činidaba u smislu odredbe čl. 326. st. 2. ZPP-a sud može naložiti kada prihvati zahtjev za uzdržavanje. Međutim potraživanje tužitelja prema obveznicima uzdržavanja koji svoju obvezu uzdržavanja nisu ispunjavali, kao u konkretnom slučaju tuženik, nema karakter zahtjeva za uzdržavanje, pa zbog toga ne postoji zakonska osnova za obvezivanje tuženika na činidbe koje nisu dospjele.

Naime, odredbom čl. 206. ObZ-a propisano je da je uzdržavanje dužnost i pravo roditelja djece, bračnih i izvanbračnih drugova i srodnika u ravnoj lozi, kada je to predviđeno tim zakonom. Izvan kruga navedenih osoba nema obveze uzdržavanja u smislu odredbi ObZ-a. Kada Centar za socijalnu skrb iz sredstava državnog proračuna isplaćuje iznose za uzdržavanje djeteta, na temelju odluke o privremenom uzdržavanju u smislu odredbi čl. 352. ObZ-a, ne radi se o ispunjavanju zakonske obveze uzdržavanja, koju imaju osobe navedene u čl. 206. ObZ-a, već o pružanju pomoći djetetu zbog izostanka uzdržavanja od roditelja koji ga je po zakonu dužan uzdržavati. Kada pak Državno odvjetništvo Republike Hrvatske potražuje od osobe koja je po zakonu bila dužna davati uzdržavanje (a to nije činila) isplatu sredstava koja su iz državnog proračuna isplaćena uzdržavanoj osobi, ne radi se o zahtjevu za uzdržavanje, već o zahtjevu za povrat isplaćenih sredstava, tj. o verzijском zahtjevu iz čl. 1119. ZOO-a. To znači da se potraživati mogu samo one činidbe koje su dospjele do zaključenja glavne rasprave, u skladu s odredbom čl. 326. st. 1. ZPP-a, a ne i one koje do tada nisu dospjele.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1912/11-2, od 29. III. 2012.

**POSEBNI POSTUPCI OVRHE I OSIGURANJA – OVRHA RADI PREDAJE DJETETA
RODITELJU S KOJIM ĆE DIJETE ŽIVJETI
Određivanje ovrhe oduzimanjem djeteta (novo sredstvo) umjesto već određene ovrhe
izricanjem novčanih kazni**

(čl.341.st.1. i st.3. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Ima se uzeti da se svrha ovrhe određena izricanjem novčanih kazni ne može ostvariti tek ako dijete ne bude predano roditelju (ovrhovoditelju) sa kojim treba živjeti ni nakon provedbe (zamjenom u zatvorsku kaznu) barem jedne pravomoćno izrečene novčane kazne, pa u tom slučaju sud može odrediti ovrhu drugim sredstvom – oduzimanjem djeteta.

„Temeljem odredbi čl.345. st.1. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ) sud će, nakon što ocijeni sve okolnosti slučaja, odrediti ovrhu oduzimanjem djeteta ili izricanjem i provođenjem novčanih ili zatvorskih kazni protiv osobe koja protivno nalogu suda odbija predati dijete ili poduzima radnje s ciljem njegovog skrivanja ili

onemogućivanja provođenja odluke, a ako se svrha ovrhe nije mogla postići jednim od tih sredstava, sud može odrediti drugo sredstvo ovrhe (st.3).

Iz spisa predmeta proizlazi da je prvostupanjski sud donio rješenje o ovrsi br. Ovr-428/11 od 21. veljače 2011. godine (list. 79 spisa) kojim je naložena predaja djeteta mlljt. M. Ž. ovrhovoditeljima i to roditeljima I.N.Ž. i G.Ž., te je ovršenicama Ž. i K.H. naloženo da izvrše predaju djeteta pod prijetnjom izricanja novčane kazne u iznosu od 3.000,00 kn, da je prvostupanjski sud dopisom od 12. srpnja 2011.g. naložio Centrima za socijalnu skrb Đ. i B. da izvrše ovrhu radi predaje djeteta. Centar za socijalnu skrb Đ. je dopisom od 3. listopada 2011. obavijestio sud da do mirne predaje djeteta nije došlo te da do iste neće niti doći, jer da ovršenici ne namjeravaju predati dijete mirnim putem. Nadalje, prvostupanjski sud je rješenjem od 27. listopada 2011. godine ovršenicama izrekao zapriječene novčane kazne u iznosu od 3.000,00 kn svakom (toč. I izreke), te im je naložio da izrečenu kaznu plate u roku od 8 dana (toč. II). Određeno je da ako ne plate kaznu u roku da će se kazna zamijeniti kaznom zatvora po pravilima kaznenog prava o zamjeni novčane kazne kaznom zatvora (točka III izreke) i da će im sud ponovo izreći novčanu kaznu u iznosu od 3.000,00 kuna svakom. Budući žalba na navedeno rješenje sukladno odredbi čl.16. st.16. OZ-a odgađa ovršnost odluke, tek nakon pravomoćnosti navedenog rješenja i proteka roka za dobrovoljno ispunjenje ovršni sud može provesti (izvršiti) izrečenu novčanu kaznu po službenoj dužnosti sukladno odredbi čl.16. st.11. OZ-a.

Prema ocjeni ovog suda, svrha ovrhe radi predaje djeteta roditeljima izricanjem i provođenjem novčane kazne ne bi se postigla u smislu odredbe čl. 345. st. 1. u svezi st. 3. ObZ-a, tek kada niti nakon prisilnog izvršenja izrečene novčane kazne, dakle, kada niti nakon zamijene novčane kazne, kaznom zatvora sukladno odredbi čl. 16. st.4. OZ-a, ovršenici ne bi dobrovoljno predali dijete.

Dakle, za sada je preuranjena ocjena prvostupanjskog suda da se svrha ovrhe ne može postići izricanjem i provođenjem novčanih kazni, stoga je pogrešno prvostupanjski sud primijenio odredbe čl. 345.st.1. i 3. ObZ-a kada je pobijanim rješenjem odredio i drugo sredstvo ovrhe radi predaje djeteta i to oduzimanjem djeteta od ovršenika, jer za to nisu bili ispunjeni zakonski uvjeti. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3314/11-3, od 2. I. 2012.

**POSEBNI POSTUPCI OVRHE I OSIGURANJA – OPĆENITO – ODGODA OVRHE
Odgoda zbog pokrenutog postupka izmjene odluke s kojim će roditeljem živjeti dijete**

(čl.339. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07)

Kada je u tijeku postupak izmjene odluke s kojim će roditeljem živjeti dijete, pokrenut po ovršeniku zbog promijenjenih okolnosti a u skladu sa željom djeteta da više ne živi s ovrhovoditeljem već sa ovršenikom te sa jasno izraženim razlozima za to, tada je opravdano odgoditi provedbu ovrhe radi predaje djeteta roditelju (ovrhovoditelju) do pravomoćnog okončanja tog postupka ako i ostale okolnosti (mišljenje nadležnog centra za socijalnu skrb) ne upućuju da je to protivno interesima i dobrobiti maloljetnog djeteta.

„Nije sporno da je pravomoćnom presudom odlučeno da će mlljt. I.P. živjeti s ovrhovoditeljicom kao majkom, i da po završetku tjedna predviđenog za susrete i druženja s djetetom tijekom zimskih praznika u siječnju 2012. godine ovršenik nije vratio dijete ovrhovoditeljici, već ga je zadržao kod sebe u Ž., radi čega je ovrhovoditeljica i pokrenula ovaj ovršni postupak.

U ovoj fazi postupka također nije sporno da je pred Općinskim sudom u O. u tijeku postupak radi donošenja nove odluke s kojim će roditeljem mlljt. I. P. živjeti, i to pod posl. brojem R1-96/11. Imajući u vidu činjenicu da je u tijeku izvanparnični postupak radi donošenja nove odluke s kojim roditeljem će živjeti mlljt. I.P., a posebno podatke pribavljene po Zavodu za socijalnu skrb u V.-s. županiji, Područnog centra za socijalnu skrb Ž., nalaz i mišljenje psihologa na temelju provedene psihologijske obrade ovršenika te iskaz mlljt. I.P. (u dobi od gotovo 12 godina), prvostupanjski sud je utvrdio da postoje brojne nepovoljne okolnosti u životu mlljt. I. P. s ovrhovoditeljicom kao majkom, dok istovremeno ovršenik kao otac djeteta ne iskazuje značajne kontraindikacije za izvršenje roditeljske uloge. Ujedno iz podataka pribavljenih od nadležnog zavoda za socijalnu skrb proizlazi da se mlljt. I.P. ne samo pred sudom prvog stupnja, već i pred stručnim radnicima škole koju pohađa te stručnim radnicima nadležnog centra za socijalnu skrb jednako izjasnio da želi živjeti s ovršenikom, i o razlozima zbog kojih to želi.

Prema odredbi čl. 339. Obiteljskog zakona (Narodne novine br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ) sud može odgoditi ovrhu, i to samo ako se time bitno ne ugrožavaju osobni i drugi važni interesi djece i drugih osoba o kojima sud vodi osobitu brigu. Odredbom čl. 344. ObZ-a propisano je da će u tijeku ovršnog postupka sud nastojati u najvećoj mogućoj mjeri zaštititi dijete. Iz citiranih zakonskih odredbi slijedi da je ovršni sud ovlašten donijeti odluku o odgodi ovrhe radi predaje djeteta roditelju, ali je pritom dužan ocijeniti je li to u interesu djeteta i ima li to za cilj zaštitu prava i dobrobit djeteta, jer se u postupcima koji se tiču djetetovih prava i interesa sud prije svega mora rukovoditi najboljim interesom djeteta.

Prvostupanjski sud je odlučujući o prijedlogu za odgodu ovrhe primijenio odredbe čl. 61. st. 1. točke 1. i 3. OZ-a i ocijenio da su ispunjene opće i posebne pretpostavke za odgodu ovrhe propisane tim odredbama. Međutim navedene zakonske odredbe nisu primjenjive u ovakvom posebnom postupku ovrhe, u kojem nije opravdano ocjenjivati da li je ovršenik učinio vjerojatnim da bi provedbom ovrhe on trpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, ili očekivati od ovršenika da učini vjerojatnim da je odgoda ovrhe potrebna da bi se spriječilo nasilje. Slijedom navedenog, primjenjujući u konkretnom slučaju odredbe čl. 61. st. 1. točke 1. i 3. OZ-a prvostupanjski sud je na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje pogrešno primijenio materijalno pravo, na koju primjenu sud drugog stupnja povodom žalbe pazi po službenoj dužnosti.

Imajući u vidu da iz stanja ovog ovršnog predmeta proizlazi da su se okolnosti nakon donošenja ovršne isprave na kojoj se temelji rješenje o ovrsi izmijenile u toj mjeri, da ne samo što je ovršenik zbog tih okolnosti podnio prijedlog za donošenje nove odluke s kojim će roditeljem dijete živjeti, već je taj prijedlog u skladu sa željom djeteta i mišljenjem psihologa Zavoda za socijalnu skrb u V.-s. županiji, Područnog centra za socijalnu skrb Ž., prvostupanjski sud je pravilno ocijenio da do donošenja odluke u predmetu Općinskog suda u O. pod posl. brojem R1-96/11 nije opravdano nastaviti

s provedbom ovrhe. Iz stanja predmeta ne proizlazi da se odgodom provedbe ovrhe ugrožavaju interesi mltj. I.P., već naprotiv da je odgoda u cilju zaštite prava i interesa djeteta. Zbog toga je pravilnom primjenom odredbi čl. 339. i 344. ObZ-a trebalo odgoditi provedbu ovrhe.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1194/12-2, od 23. VIII. 2012.

N A S L J E D N O P R A V O

PRELAZAK OSTAVINE NA NASLJEDNIKE – ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Tražbina zatezne kamate na dug ostavitelja

(čl.139. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 48/03, 163/03, 35/05)

Odgovornost nasljednika ograničena vrijednošću naslijeđene imovine odnosi se samo na onaj dio tražbine vjerovnika koji je postojao u času ostaviteljeve smrti, pa stoga, neovisno od vrijednosti naslijeđene imovine, vjerovnik ima pravo na naplatu od nasljednika i onog dijela tražbine – zateznih kamata – koja je nastala kao posljedica zakašnjenja u ispunjenju nakon smrti ostavitelja, jer u tom dijelu to nije dug ostavitelja već dug nasljednika.

„Utruženi iznos tužiteljici je dosuđen na ime regresa, kao jednom od solidarnih dužnika koji je vjerovniku u cijelosti ispunio tražbinu, s tim da je tužena, kao nasljednica jednoga od solidarnih dužnika, obvezana na isplatu do visine vrijednosti naslijeđene imovine.

Osnovana je žalbena tvrdnja tužiteljice da je prvostupanjski sud počinio pogrešnu primjenu materijalnog prava kada je odbio dio tužbenog zahtjeva za isplatu zakonske zatezne kamate na dosuđeno glavno potraživanje, pa je u navedenom dijelu pobijanu presudu valjalo preinačiti usvajanjem tužbenog zahtjeva.

Naime, prvostupanjski sud je tužbeni zahtjev prihvatio u odnosu na dio glavnoga potraživanja u visini vrijednosti naslijeđene imovine, odbivši preostali dio tužbenog zahtjeva s pozivom na odredbu čl. 139. st. 3. Zakona o nasljeđivanju (Narodne novine br. 48/03, 163/03, 35/05), kojom je propisano da nasljednik odgovara za dugove ostavitelja do visine vrijednosti naslijeđene imovine. Međutim, dug ostavitelja je onaj dio vjerovnikovog potraživanja koji je postojao u trenutku smrti ostavitelja, tj. u trenutku prelaska ostavine ali i dugova ostavitelja na nasljednike. Onaj dio tražbine koji je nastao zbog zakašnjenja u njezinom ispunjenju nakon ostaviteljeve smrti je dug nasljednika i na njega se ne odnosi ograničenje iz citirane odredbe. Stoga je nasljednik u obvezi platiti zakonsku zateznu kamatu za razdoblje nakon smrti ostavitelja, neovisno od toga da li je time njegova obveza premašila vrijednost naslijeđene imovine.

Kako je predmetna tražbina nastala i dospjela nakon ostaviteljeve smrti, isplatom vjerovniku solidarne tražbine, to je od tada tužena obvezana na plaćanje zakonske zatezne kamate.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2811/12-2, od 23. VIII. 2012.

IV. R A D N O P R A V O

NAKNADA ŠTETE – ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU – ŠTETA ZBOG POVREDA PRAVA IZ RADNOG ODNOSA Povreda prava zbog spolnog uznemiravanja (diskriminacije)

(čl. 109.st.2. u svezi čl.30.st.2. i st.4. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 137/04-pročišćeni tekst, 68/05)

Kada radnica u obavljanju poslova svoga radnog mjesta (telefonist zabavnog servisa – tarot usluga) bude izložena telefonskim pozivima vulgarnog (pornografskog) sadržaja jer je poslodavac, protivno sklopljenom ugovoru o radu s tom radnicom, na istoj telefonskoj liniji objavio i pružanje usluga seksualnog sadržaja, riječ je o obliku spolnog uznemiravanja (diskriminaciji) te o povredi njenih prava iz radnog odnosa, zbog čega joj pripada pravo na zaštitu od tog uznemiravanja, i pravo na naknadu pretrpljene neimovinske štete ako joj poslodavac na njen zahtjev ne pruži zaštitu od tog uznemiravanja.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužiteljice za naknadu štete zbog povrede njenih prava iz radnog odnosa počinjenih od strane tuženika kao poslodavca koji je bio dužan zaštititi dostojanstvo radnika za vrijeme obavljanja posla od spolnog uznemiravanja.

Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužiteljica bila zaposlena kod tuženika na radnom mjestu telefonistice na temelju ugovora o radu od 01. svibnja 2002. godine, da je tijekom rada kod tuženika bila izložena pozivima vulgarnog sadržaja, jer je tuženik pružao i usluge telefonskog servisa pornografskog sadržaja, da su takvi pozivi bili učestali i trajali u razdoblju od kraja 2003. godine do lipnja 2004. godine, da je tuženik bio upozoren dopisom H. t. od 25. veljače 2004. godine da je ispitivanjem u sustavu utvrđeno da se na broju 060/413-444 pruža usluga "umiljate sugovornice" s navođenjem na "seksi uslugu" što nije odgovaralo ugovorenim uslugama te mu je naloženo da se to trenutno obustavi.

Ocjenjujući izvedene dokaze prvostupanjski sud je pravilno ocijenio da je tužiteljica u smislu čl. 6. Zakona o radu (Narodne novine", br: 137/04 i 68/05 – pročišćeni tekst -dalje: ZR) iznijela činjenice koje opravdavaju sumnju da je poslodavac postupio protivno odredbama čl. 2. tog Zakona kojim je

zabranjena diskriminacija, time da je čl. 4. st. 1. ZR-a određeno da uznemiravanje i spolno uznemiravanje predstavljaju diskriminaciju u smislu čl. 2. ZR-a, a to zbog toga, što upravo navodi iz dopisa H. t. potvrđuju tvrdnje tužiteljice o izloženosti vulgarnim pozivima seksualnog sadržaja budući da takva vrsta usluge nije bila dogovorena između H. t. i tuženika. Ocjenjujući sadržaj dopisa H. t. kojim se upozorava tuženika da je dužan obustaviti obavljanje telefonskih usluga pod nazivom "umiljate sugovornice", te da su te usluge navodile na "seksi usluge", te dovodeći to u vezu s iskazom tužiteljice da su joj se na taj telefonski broj javljale razne osobe upravo s pozivima vulgarnog i seksualnog sadržaja, prvostupanjski sud pravilno zaključuje da je tužiteljica bila izložena spolnoj diskriminaciji, zbog čega ne prihvaća iskaz direktora tuženika koji negira takvo postupanje.

Pravilno je prvostupanjski sud primijenio i odredbu čl. 30. ZR-a o zaštiti dostojanstva radnika, jer prema odredbi čl. 30. st. 2. ZR-a dostojanstvo radnika štiti se od uznemiravanja ili spolnog uznemiravanja poslodavca, nadređenih, suradnika i osoba s kojima radnik redovito dolazi u doticaj u obavljanju svojih poslova, a kako tuženik nije tužiteljici osigurao uvjete rada u kojima neće biti izložena spolnom uznemiravanju, a što uključuje i poduzimanje preventivnih mjera, time je tuženik povrijedio obvezu iz radnog odnosa, jer prema odredbi čl. 30. st. 4. ZR-a uznemiravanje i spolno uznemiravanje predstavlja povredu obveza iz radnog odnosa. Tuženik kao poslodavac nije niti smio obavljati telefonske usluge seksualnog sadržaja jer nije imao takav ugovor sa H. t. Tužiteljica koja je bila zaposlena na radnom mjestu telefoniste i prema svom iskazu obavljala je telefonske razgovore zabavnog karaktera (tarot i sl.), prema ovim zakupljenim telefonskim linijama i faktičnom sadržaju ugovora o radu nije bila dužna trpjeti pozive seksualnog sadržaja i tuženik kao poslodavac takve pozive nije smio niti oglašavati, a onda kada je tužiteljica usmeno upozorila tuženika na to bio je dužan prekinuti i obustaviti pružanje ovakvih usluga radi zaštite dostojanstva tužiteljice u smislu odredbe čl. 30. ZR-a.

Odredbom čl. 109. st. 2. ZR-a određeno je da radnik ima pravo na naknadu štete koju je poslodavac uzrokovao radniku povredom njegovih prava iz radnog odnosa. S obzirom da je tužiteljčino pravo iz radnog odnosa povrijeđeno spolnim uznemiravanjem na radnom mjestu, tužiteljica ima pravo na naknadu štete prema općim propisima obveznog prava i to na naknadu štete zbog povrede prava ličnosti u smislu odredbe čl. 200. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01).“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2000/12-2, od 11. X. 2012.

**REDOVITI OTKAZ – POSEBNE PRETPOSTAVKE ZA POSLOVNO I OSOBNO
UVJETOVAN OTKAZ
Otkazivanje ugovora radnicima zatvorenog radilišta**

(čl. 107.st.3. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09 i 61/11)

Kada prestane potreba za radom određenog broja radnika uslijed gospodarskih razloga – zbog zatvaranja jednog od više radilišta na kojima poslodavac obavlja svoju djelatnost, tada otkazivanje ugovora o radu radnicima koji su rad obavljali na tom radilištu nije dopušteno (zakonito) ako poslodavac zakonom propisane kriterije (radni staž, životna dob, socijalne prilike), o kojima mora voditi računa kod takvog otkaza, nije uzeo u obzir i primijenio i na ostale svoje radnike koji poslove iste vrste obavljaju na ostalim (ne zatvorenim) radilištima.

„Prvostupanjski sud je iz utvrđenih činjenica izveo nepravilne zaključke o nepostojanju opravdanog razloga za otkazivanje ugovora o radu. Naime, nije sporno da je tuženik tužiteljima otkazao ugovore o radu odlukom od 17. studenog 2011. godine zbog poslovno uvjetovanih razloga, a u obrazloženju odluke navedeno je da su to gospodarski razlozi, odnosno smanjeni opseg poslova. Iz izvedenih dokaza proizlazi da je tuženik otkazivao ugovore o radu radnicima na način da kako se koje radilište zatvaralo tako su davani i otkazi, a pri tome nije vodio računa o tome koliko tko radnog staža trenutno ima, kako je to naveo u svom iskazu predstavnik tuženika A.B..

Prvostupanjski sud je u obrazloženju svoje odluke citirao odredbe čl. 107. i 117. Zakona o radu ("Narodne novine", br: 149/09, dalje: ZR), prema kojima poslodavac može otkazati ugovor o radu ako za to ima opravdani razlog, u slučaju ako prestane potreba za obavljanjem određenog posla zbog gospodarskih, tehničkih ili organizacijskih razloga, a pri donošenju te odluke mora voditi računa o trajanju radnog odnosa, starosti, invalidnosti i obvezama uzdržavanja koje terete radnika. Primjenom citiranih zakonskih odredaba prvostupanjski sud utvrđuje da vođenje računa o socijalnim i ekonomskim prilikama radnika kojima se zbog nedostatka poslovanja mora uručiti otkaz ne može ići na štetu proizvodnje, te prihvaća iskaz A.B. o tome da je svako radilište zasebna cjelina te da bi često mijenjanje radnika na pojedinom radilištu dovelo u pitanje poštivanje rokova prema naručitelju. Stoga smatra da sudsko utvrđivanje razloga vezano uz primjenu kriterija propisanih čl. 107. ZR-a ne smije dovesti do ograničenja slobode poduzetništva koje bi pretvorilo suce u osobe koje odlučuju o poslovnoj politici poduzeća u svezi s radnicima.

Ovakvi zaključci prvostupanjskog suda nisu pravilni jer bez obzira što je tuženik poslove obavljao na više radilišta na kojima su bili raspoređeni radnici, zatvaranje pojedinog radilišta nije i ne može biti razlog za otkazivanje ugovora o radu na neodređeno vrijeme, jer unatoč činjenice što je kod tuženika došlo do smanjenja opsega posla te eventualne nemogućnosti zapošljavanja svih radnika nakon zatvaranja pojedinog radilišta, tuženik je morao voditi računa o kriterijima propisanim čl. 107. st. 3. ZR-a, a o citiranoj zakonski odredbi ne bi bio dužan voditi računa samo u slučaju ukidanja radnog mjesta na kojem su tužitelji radili, a što tuženik nije niti tvrdio tijekom postupka. Pogrešno prvostupanjski sud smatra da bi sudsko utvrđivanje razloga ništetnosti otkaza ograničavalo slobodu poduzetništva, jer je poslodavac ovlašten u slučaju smanjenja opsega posla određenim kriterijima dati prednost, kao što su stručna osposobljenost, odnos prema radu i slično, ali mora voditi računa o zakonom propisanim kriterijima koji su ustanovljeni upravo sa svrhom zaštite radnika i njihovih uzdržavanih članova obitelji. Kako je tuženik odluke o otkazu ugovora o radu tužiteljima zbog gospodarskih razloga donio a da nije vodio računa o zakonom propisanim kriterijima iz čl. 107. st. 3. ZR-a, takav otkaz je nedopušten, pa je pravilnom primjenom materijalnog prava valjalo prihvatiti zahtjeve tužitelja za utvrđenje nedopuštenosti otkaza ugovora o radu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1916/12-2, od 11. X. 2012.

REDOVITI OTKAZ – POSEBNE PRETPOSTAVKE ZA POSLOVNO I OSOBNO UVJETOVAN OTKAZ

Ukidanje odjela kao posljedica reorganizacije poslovanja

(čl. 113.st.3. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05)

Ukidanje jednog od dva odjela (sektora), kao posljedica nove organizacije poslovanja poslodavca, nije opravdani razlog za otkazivanje ugovora o radu radnicima tog odjela ako se u održanom odjelu obavljaju poslovi iste vrste (istog radnog mjesta), i ako su na njima zadržani radnici sa manje godina radnog staža, manje godina života te manjim obvezama uzdržavanja.

„Između stranaka nije sporno da je tužitelj radio kod prednika tuženika na neodređeno vrijeme na radnom mjestu trgovačkog putnika, a odlukom prednika tuženika od 11. veljače 2009. godine tužitelju je otkazan ugovor o radu zbog gospodarskih razloga, i taj otkaz je nedopušten iz razloga što tuženik nije, prije donošenja odluke o otkazu ugovora o radu zbog organizacijskih razloga, vodio računa o kriterijima propisanim čl. 113. st. 3. Zakona o radu (Narodne novine br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst, i 68/05 – u daljnjem tekstu: ZR), a kako to pravilno utvrđuje prvostupanjski sud.

Naime, iz izvedenih dokaza proizlazi da je tužitelj radio kao trgovački putnik u sektoru prodaje H. unazad nekoliko mjeseci prije otkaza, dok je ranije radio kao trgovački putnik u drugom sektoru. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji društva s ograničenom odgovornošću D.k. Z. od 1. rujna 2007. godine utvrđena su radna mjesta u okviru funkcionalnih cjelina kako to proizlazi iz čl. 5. citiranog Pravilnika, prema kojem radno mjesto trgovačkog putnika je ustrojeno i u sektoru prodaje H. i u drugim sektorima prodaje. Krajem 2008. godine izvršene su organizacijske promjene kod prednika tuženika, što je svakako autonomno pravo poslodavca te je donesen novi Pravilnik 19. prosinca 2008. godine, i tim Pravilnikom je služba prodaje organizirana tako da je zadržano radno mjesto trgovačkog putnika ali u službi prodaje ključnim kupcima, dok je u službi prodaje ključnim kupcima H. zadržano samo radno mjesto voditelja službe.

U ocjeni zakonitosti otkaza ugovora o radu, prema shvaćanju ovoga suda, odlučno je da je tuženik i nadalje zadržao radno mjesto trgovačkog putnika koje je u novom Pravilniku označio kao trgovački putnik 1. i trgovački putnik 2., dok nije odlučno ukidanje odjeljenja unutar sektora prodaje, pogotovo što tuženik nije dokazao da bi za obavljanje poslova trgovačkog putnika u odjeljenju prodaje ključnim kupcima i u prodajnim centrima bila potrebna posebna kvalifikacija koju imaju samo trgovački putnici koji su i ranije radili u tom odjeljenju, a ne i trgovački putnici koji su radili u odjeljenju prodaje H.. Zbog navedenog tuženik je bio dužan voditi računa o kriterijima propisanim čl.

113. st. 3. ZR-a, a iz izvedenih dokaza proizlazi da nije postupao primjenom citirane zakonske odredbe prije donošenja odluke o otkazu ugovora o radu tužitelju.

Tuženik je tvrdio da primjeni kriterija iz citirane zakonske odredbe nije bilo mjesta zbog ukidanja odjela, a što po ocjeni ovoga suda nije pravilno jer je kod tuženika i nadalje ostalo radno mjesto trgovačkog putnika, pa je zato trebalo vršiti usporedbu između svih trgovačkih putnika. Tužitelj je u svom podnesku od 5. listopada 2010. godine (list 42-44 spisa) naveo radnike koji su ostali na radu sa podacima o njihovom radnom stažu, godinama života i obvezama uzdržavanja, kao i svoje podatke i usporedbom tih podataka proizlazi da je doista tuženik zadržao na radu radnika koji je imao manje godina života, manje radnog staža kod tuženika i bez obveza uzdržavanja u odnosu na tužitelja koji je bio stariji radnik i po godinama života, i po godinama radnog staža kod tuženika, a uz to imao je i obvezu uzdržavanja dvoje djece, dok tuženik nije tvrdio da je prednost dao kriterijima koji nisu propisani zakonom.

Stoga, na utvrđeno činjenično stanje pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo čije odredbe su citirane u obrazloženju pobijane presude kada je utvrdio da je otkaz nedopušten i naložio tuženiku da tužitelja vrati na rad.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1992/12-2, od 25. X. 2012.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – OTKAZ – OTKAZNI ROK – KADA OTKAZNI ROK NE TEČE

Bolovanje – kada radnik nema obvezu dolaziti na rad za vrijeme otkaznog roka

(čl. 113.st.2. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09)

Ako je poslodavac oslobodio radnika od obveze dolaziti na rad za vrijeme trajanja otkaznog roka, tada nastanak razloga privremene nesposobnosti za rad (bolovanje) ne dovodi do prekida tijeka već započetog otkaznog roka, niti ima utjecaja na njegov istek.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužitelja za vraćanje na radno mjesto zbog toga što je tuženik za vrijeme trajanja otkaznog roka zaključio radni odnos tužitelju.

Utvrđujući odlučne činjenice u ovoj pravnoj stvari, prvostupanjski sud je utvrdio da je Odlukom o redovitom otkazu ugovora o radu s ponudom izmijenjenog ugovora od 27. travnja 2011. godine (list 8), te Odlukom od 24. svibnja 2011. godine (list 33), tužitelju od strane tuženika redovito otkazan ugovor o radu s ponudom izmijenjenog ugovora s otkaznim rokom od mjesec dana i dva tjedna, a tužitelj za vrijeme trajanja otkaznog roka nema obvezu dolaziti na rad. Utvrđeno je i to da je po iskorištenju godišnjeg odmora, te istekom otkaznog roka tužitelju od strane tuženika zaključen radni odnos s danom 13. srpnja 2011. godine.

Ostvarenje svojih subjektivnih prava čiju zaštitu tužitelj traži podnošenjem tužbe u ovoj pravnoj stvari, tužitelj nalazi u činjenici da je otvorio bolovanje od 4. srpnja 2011. godine u vrijeme trajanja otkaznog roka, pa smatra da za vrijeme trajanja bolovanja nije mogao teći otkazni rok.

Odredbom čl. 113. st. 2. Zakona o radu ("Narodne novine", br: 149/09, dalje: ZR), određeno je da otkazni rok ne teče, između ostalih razloga navedenih u toj odredbi i za vrijeme privremene nesposobnosti za rad, a pod tim se podrazumijeva i bolovanje radnika. No, za primjenu ove odredbe odlučno je da li radnik za vrijeme trajanja otkaznog roka mora dolaziti na rad.

Nesporno je između stranaka da je tuženik kao poslodavac donio odluku od 24. svibnja 2011. godine, kojom je bio odlučio o zahtjevu za zaštitu prava tužitelja povodom otkaza ugovora o radu s ponudom izmijenjenog ugovora na način da je bio prihvatio istaknute zahtjeve tužitelj, i odlučio je i o tome da tužitelj za vrijeme trajanja otkaznog roka nema obvezu dolaziti na rad. Prema tome, u ovoj pravnoj stvari ne može se primijeniti odredba čl. 113. st. 2. ZR-a, iz razloga što je tužitelju otvoreno bolovanje zbog bolesti za vrijeme otkaznog roka kada je tužitelj bio oslobođen obveze dolaska na rad. Iz tih razloga, ne mogu se prihvatiti žalbeni navodi tužitelja da otkazni rok ne teče za vrijeme bolovanja, a kako se osnovanost tužbenog zahtjeva ocjenjuje upravo s obzirom na činjenicu da bi zbog bolovanja trebalo doći do prekida otkaznog roka, u tom smislu zahtjev tužitelja doista nije bio osnovan i o tome je prvostupanjski sud dao valjano obrazloženje.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3239/11-2, od 19. I. 2012.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – IZVANREDNI OTKAZ – RAZLOZI ZA OTKAZ Inspeksijska zabrana obavljanja rada

(čl. 108.st.1. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09 i 61/11)

Zabrana obavljanja rada radniku temeljem sklopljenog ugovora o radu, izrečena pravomoćnom odlukom prosvjetne inspekcije zbog ustanovljene povrede zakona u postupku izbora osobe s kojom je sklopljen ugovor o radu, predstavlja osobito važnu okolnost zbog koje nastavak radnog odnosa više nije moguć te opravdan razlog poslodavcu za izvanredno otkazivanje ugovora o radu.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužitelja da se utvrdi da je odluka o izvanrednom otkazu ugovora o radu od 21. listopada 2011. godine tuženika nedopuštena.

Prvostupanjski sud je utvrdio da je odlukom o izvanrednom otkazu ugovora o radu od 21. listopada 2011. godine tužitelju, zaposlenom na radnom mjestu domar – rukovatelj centralnog grijanja u OŠ A. G. M. Č., izvanredno otkazan ugovor o radu sklopljen dana 29. srpnja 2011. godine, a iz obrazloženja te odluke da proizlazi da je kod tuženika obavljen inspeksijski nadzor prosvjetne inspekcije koja je donijela odluku da se tuženiku zabranjuje da tužitelj obavlja poslove domara –

rukovatelja centralnim grijanjem, jer je zasnovao radni odnos po nezakonitim uvjetima natječaja; da iz rješenja Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Uprava prosvjetne inspekcije, Odjel za inspeksijske poslove, Područna jedinica u O. od 17. listopada 2011. godine proizlazi da se zabranjuje tuženiku da tužitelj obavlja poslove domara – rukovatelja centralnim grijanjem i da je rok izvršenja 8 dana, da žalba ne odgađa njeno izvršenje.

Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo i to odredbu čl. 108. Zakona o radu ("Narodne novine" br. 149/09, dalje: ZR). Tom je odredbom propisano da poslodavac i radnik imaju opravdani razlog za otkaz ugovora o radu sklopljenog na neodređeno ili određeno vrijeme, bez obveze poštivanja propisanog ili ugovorenog otkaznog roka (izvanredni otkaz), ako zbog osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa ili neke druge osobito važne činjenice, uz uvažavanje svih okolnosti i interesa obiju ugovornih stranaka, nastavak radnog odnosa nije moguć.

Tuženik je odluku o izvanrednom otkazu ugovora o radu donio zbog toga što je prosvjetna inspekcija, u okviru svojih ovlasti određenih Zakonom o prosvjetnoj inspekciji ("Narodne novine" br. 61/11, dalje: ZPI) propisanih čl. 11. tog Zakona kojim se određuje što utvrđuje prosvjetni inspektor u provedbi nadzora u ustanovama koje podliježu nadzoru, donijela odluku na temelju odredbe čl. 22. st. 1. toč. 3. ZPI da se tuženiku zabranjuje obavljanje poslova na temelju ugovora o radu sklopljenim s osobom u postupku u kojem je povrijeđen zakon. To rješenje prosvjetne inspekcije postalo je pravomoćno i konačno, a tužitelj protiv tog rješenja nije izjavio žalbu u smislu odredbe čl. 33. st. 2. ZPI.

Prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda osobito važna činjenica kao opravdani razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu ne mora biti uzrokovana skrivljenim ponašanjem radnika, već se može raditi o objektivnoj činjenici zbog koje nastavak radnog odnosa nije moguć, a to je upravo odluka nadležne prosvjetne inspekcije kojom je tuženiku zabranjeno da tužitelj obavlja poslove domara – rukovatelja centralnim grijanjem, i tu odluku tuženik je bio dužan i izvršiti u smislu odredbe čl. 31. ZPI, što je i učinio donošenjem odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-878/12-2, od 14. VI. 2012.

**PRESTANAK UGOVORA O RADU – IZVANREDNI OTKAZ – RAZLOZI ZA OTKAZ
Opoziv sa mjesta predsjednika uprave društva**

(čl. 114.st.1. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05)

Prethodni opoziv sa mjesta predsjednika uprave društva - objektivna je činjenica zbog koje nastavak radnog odnosa nije moguć te opravdani razlog za izvanredni otkaz ugovora o

radu, ako je taj ugovor zaključen isključivo radi obavljanja poslova toga radnog mjesta, i ako njime, za slučaj opoziva sa tog radnog mjesta, nije ugovorena obveza rasporeda na druge odgovarajuće poslove.

„Sud prvog stupnja na temelju ponuđenih i izvedenih dokaza utvrđuje da je prije otkaza ugovora o radu, dana 28. listopada 2009. godine, skupština tuženika opozvala tužitelja sa mjesta predsjednika uprave društva, da tuženik tijekom postupka nije tvrdio pa onda ni dokazivao da je protiv odluke o opozivu sa mjesta predsjednika uprave društva pokrenuo sudski postupak u kojem bi tu odluku pobijao, da je razlog izvanrednog otkaza ugovora o radu prethodno donesena odluka skupštine o opozivu sa mjesta predsjednika uprave, i da u otkazanom ugovoru o radu stranke nisu ugovorile za slučaj tužiteljeva opoziva sa mjesta predsjednika uprave društva da će tuženik tužitelja rasporediti na druge poslove koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.

Temeljem navedenih utvrđenja sud prvog stupnja zaključuje da je izvanredni otkaz tužiteljeva ugovora o radu odlukom tuženika od 28. listopada 2009. godine dopušten, odnosno da je za isti postojao opravdani razlog jer u konkretnom slučaju, kada je ugovor o radu zaključen isključivo za obavljanje poslova predsjednika uprave društva, prethodni opoziv sa mjesta predsjednika uprave predstavlja, u smislu odredbe čl.114.st.1. Zakona o radu (NN broj 137/04 – pročišćeni tekst, 68/05 – u daljnjem tekstu: ZOR), osobito važnu činjenicu zbog koje nastavak radnog odnosa više nije moguć – jer je opozivom s mjesta predsjednika uprave prestala i svrha zbog koje je otkazani ugovor zaključen.

Odredbom čl.114.st.1. ZOR-a je propisano da poslodavac i radnik imaju opravdani razlog za otkaz ugovora o radu sklopljenog na neodređeno ili određeno vrijeme, bez obveze poštivanja otkaznog roka, ako zbog osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa ili zbog neke druge osobito važne činjenice, uz uvažavanje svih okolnosti i interesa obiju ugovornih stranaka, nastavak radnog odnosa nije moguć. Razlog za izvanredni otkaz u smislu odredbe čl.114.st.1. ZOR-a mogu ali ne moraju nužno biti radnje radnika kojima on čini neku tešku povredu obveza iz radnog odnosa, već to može biti i neka druga činjenica koja ne predstavlja povredu radne obveze od strane radnika, neke druge okolnosti zbog kojih se sklopljeni ugovor o radu više ne može izvršavati, odnosno okolnosti zbog kojih prestaje svrha zbog koje je ugovor zaključen.

Stoga su neutemeljene žalbene tvrdnje da prethodni opoziv sa mjesta predsjednika uprave, a priori nikada ne može biti razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu. Istina, opoziv sa mjesta predsjednika uprave ne mora nužno uvijek predstavljati razlog za otkaz, no i prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda, kako to pravilno utvrđuje i sud prvog stupnja, u konkretnom slučaju opoziv tužitelja sa mjesta predsjednika uprave predstavlja osobito važnu činjenicu zbog koje nastavak radnog odnosa po zaključenom ugovoru o radu nije moguć. Za ovakav zaključak suda prvog stupnja odlučno je utvrđenje da su stranke dana 1. siječnja 2009. godine (list 7 do 10) zaključile ugovor o radu isključivo za obavljanje poslova predsjednika uprave društva. Navedenim ugovorom nije ugovoreno da će tužitelj, osim poslova predsjednika uprave, koji su pobrojani i opisani u čl.3. ugovora, obavljati i još neke druge poslove kod tuženika, a nije ugovorena ni obveza tuženika da će tužitelja, za slučaj opoziva sa mjesta predsjednika uprave, rasporediti na neke druge poslove koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi. Donošenjem odluke kojom je tužitelj opozvan sa mjesta direktora (predsjednika uprave) društva,

tužitelj više nije u mogućnosti obavljati dužnost direktora, odnosno ne može obavljati one poslove zbog kojih je otkazani ugovor sklopljen, što znači da se osnovna svrha ugovora više ne može ispunjavati, što onemogućava nastavak radnog odnosa po ugovoru od 1. siječnja 2009. godine, a tuženik ga nakon opoziva sa mjesta predsjednika uprave društva, protivno njegovim žalbenim tvrdnjama, nije dužan rasporediti na neke druge poslove jer takvu obvezu nije preuzeo zaključenim ugovorom o radu.

Prema tome pravilno je utvrđenje suda prvog stupnja da u konkretnom slučaju opoziv tužitelja sa mjesta predsjednika uprave predstavlja opravdan razlog za otkaz ugovora o radu u smislu odredbe čl. 114.st.1. ZOR-a, pa se suprotne žalbene tvrdnje tužitelja ne prihvaćaju.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2229/12-2, od 8. XI. 2012.

**PRESTANAK UGOVORA O RADU – IZVANREDNI OTKAZ – RAZLOZI ZA OTKAZ
Inventurni manjak – otkaz zamjeniku poslovođe**

(čl. 108.st.1. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09)

Kada je aktom poslodavca (Pravilnik o radu) propisano da zamjenik poslovođe samostalno organizira rad i poslovanje prodavaonice kada ne radi poslovođa, i ako nije propisana njihova suodgovornost za materijalno i financijsko poslovanje prodavaonice, utvrđeni inventurni manjak razlog je za otkaz ugovora o radu zamjeniku poslovođe samo ako ga je on sam prouzročio ili je on posljedica propusta u obavljanju poslova radnog mjesta zamjenika poslovođe.

„U ovoj pravnoj stvari bilo je sporno između stranaka je li otkaz ugovora o radu na neodređeno vrijeme kojeg je tuženik dao tužitelju Odlukom od 30. prosinca 2009. godine nedopušten, odnosno je li tužitelj počinio osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa ili postoje neke druge osobito važne činjenice zbog kojih, uz uvažavanje svih okolnosti i interesa obiju ugovornih stranaka, nastavak radnog odnosa nije moguć, kao što to propisuje odredba čl. 108. st. 1. Zakona o radu ("Narodne novine", br: 149/09, dalje: ZR).

Iz otkaza Ugovora o radu od 30. prosinca 2009. godine (list 13), proizlazi da se tužitelju otkazuje Ugovor o radu zbog osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa, jer je nakon provedene inventure poslodavac u poslovnici B. utvrdio manjak robe na zalihama u vrijednosti robe od 39.371,01 kunu,

Iz priloženog ugovora o radu zaključenog između tužitelja i tuženika (list 8.) proizlazi da je tužitelj obavljao poslove zamjenika poslovođe, a prema čl. 8. tog Ugovora o rasporedu radnog vremena odlučuje uprava društva. Iz čl. 12. Ugovora o radu proizlazi da će radnik povjerene mu poslove i zadatke izvršavati u skladu s važećim propisima, odredbama ovog Ugovora i aktima društva. Jedan od akata društva je i Pravilnik o radu tuženika (list 99), ali i opis poslova koji je kao prilog sastavni dio tog

Pravilnika, pa kada je tužitelj potpisao Ugovor o radu, potvrđujući da je upoznat s aktima tuženika, pravilno prvostupanjski sud utvrđuje da je tužitelj osnovano smatrao da kao zamjenik poslovođe odgovara za rad poslovnice u ono vrijeme kada poslovođa nije na radu.

Prema opisu poslova zamjenika poslovođe vidljivo je da je doista rad poslovođe i zamjenika poslovođe morao biti organiziran na način da svaki radi u svojoj smjeni. Prvostupanjski sud je pravilno utvrdio, a što tuženik također nije valjano osporio, da je poslovođa prodavaonice tuženika M.L. radio isključivo u prvoj smjeni, te je odredio da tužitelj kao njegov zamjenik radi jedan tjedan u prvoj smjeni, a drugi tjedan u drugoj smjeni, pa je upravo poslovođa dopustio da svakog drugog tjedna u drugoj smjeni nema niti poslovođe, niti zamjenika poslovođe. U ovakvom postupanju prvostupanjski sud vidi i odgovornost tuženika kao poslodavca koji je propustio drugačije određeno organizirati raspored radnog vremena poslovođe i zamjenika poslovođe, i time omogućio da dio radnog vremena i to svakog drugog tjedna u poslijepodnevnoj smjeni u poslovnici B. nema radnika koji bi odgovarao za pravilnost rada poslovnice. Ovakvo utvrđenje prihvaća i ovaj drugostupanjski sud, time da u tom dijelu treba uzeti u obzir i to da prema opisu poslova radnog mjesta zamjenika poslovođe ne proizlazi da je zajedno s poslovođom tužitelj bio suodgovoran za poslovanje prodavaonice, a niti proizlazi i to da bi zajedno s poslovođom bio odgovoran za inventurno stanje robe.

Da bi se moglo smatrati da je tužitelj odgovoran za inventurni manjak, tada je tuženik bio dužan dokazati da je tužitelj u obavljanju poslova radnog mjesta zamjenika poslovođe učinio takve propuste u pogledu zaprimanja robe, njenog razduženja ili neke druge propuste koji bi prouzročili navedeni manjak, kao što to pravilno utvrđuje i prvostupanjski sud. Tuženik, na kojemu je prema odredbi čl. 131. st. 3. ZR teret dokazivanja postojanja opravdanog razloga za otkaz ugovora o radu, nije dokazao da je tužitelj bio odgovorna osoba za zaduživanje robom i da je odgovorna osoba za utvrđeni manjak robe, a niti to da je svojim postupanjem u radu prouzročio taj manjak.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3131/11-2, od 19. I. 2012.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – OTKAZ S PONUDOM IZMIJENJENOG UGOVORA

Odluka o smanjenju plaće s osnova negativne stimulacije

(čl.115. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09)

Umanjenje plaće s osnova negativne stimulacije (zbog ispodprosječnih rezultata rada) nije izmjena postojećeg ugovora o radu (odredbe o plaći) pa za njenu dopuštenost i valjanost nije potrebno otkazivanje ugovora s ponudom novog, već ispunjenje pretpostavki propisanih važećim normativnim aktom (Pravilnik o radu) što utvrđuje poslodavac svojom odlukom.

„Osnovano u žalbi tuženik ističe žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, a posljedično i pogrešne primjene materijalnog prava.

Naime, odlučujući o dijelu tužbenog zahtjeva tužiteljice kojim traži poništenje odluke tuženika broj 02-561/10 od 13. travnja 2010. godine, kojom se tužiteljici smanjuje plaća i naknada plaće za mjesec ožujak 2010. godine za 10%, prvostupanjski sud je zaključio da tuženik nije ovlašten tužiteljici smanjiti plaću za 10% za mjesec ožujak 2010. godine smatrajući da je radni odnos ugovorni odnos tako da poslodavac jednostranom odlukom nije ovlašten radniku umanjiti plaću niti s osnova negativne stimulacije, već je za to potrebna suglasnost objiju strana, a za slučaj nepostojanja suglasnosti radnika poslodavac ima mogućnost otkazivanja ugovora o radu s ponudom izmijenjenog ugovora kao što to uređuje čl. 115. Zakona o radu ("Narodne novine", br: 149/09, dalje: ZR).

Ovakav zaključak prvostupanjskog suda ne može se prihvatiti, jer u ovoj pravnoj stvari se ne radi o tome da tuženik želi izmijeniti ugovor o radu u pogledu plaće tužiteljici koji bi se odnosio za neko buduće razdoblje u kontinuitetu, već se radi o tome da je tuženik primjenjujući svoje ovlasti određene čl. 46. Pravilnika o radu donio odluku o umanjenju plaće tužiteljici za 10%. Tom odredbom čl. 46. Pravilnika o radu tuženika određeno je da za ostvarene natprosječne rezultate rada zaposleniku se može uvećati osnovna plaća do 20%, a za ostvarene ispodprosječne rezultate rada zaposleniku se može umanjiti plaća do 20% i rješenje o uvećanju i umanjenju osnovne plaće donosi direktor na prijedlog rukovoditelja poslovne jedinice.

Odredbom čl. 126. ZR-a određeno je na koji način se donosi Pravilnik o radu, a st. 6. je određeno da radničko vijeće može kod nadležnog suda tražiti da nezakoniti Pravilnik o radu ili neke njegove odredbe oglasi ništetnima. Iz činjeničnih utvrđenja tijekom prvostupanjskog postupka ne proizlazi da je u tom dijelu Pravilnik o radu poništen, pa stoga on proizvodi i dalje pravne učinke, što znači da tuženik kao poslodavac može isplaćivati veću plaću za ostvarene natprosječne rezultate rada, a za ostvarene ispodprosječne rezultate rada plaća se može umanjiti za 20%.

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1402/12-2, od 16. VIII. 2012.

**OSTVARIVANJE PRAVA I OBVEZA IZ RADNOG ODNOSA – RJEŠAVANJE
RADNOG SPORA – PRETHODNO OBRAČANJE POSLODAVCU**

Način dostave zahtjeva za zaštitu prava poslodavcu

(čl.128. u svezi čl.129.st.1. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09)

Način dostave propisan odredbom čl.128. Zakona o radu odnosi se na odluke poslodavca koje on dostavlja radniku, a ne i na pismena radnika (zahtjev za zaštitu prava) kod prethodnog obraćanja poslodavcu, pa je stoga ostvareno pravo na sudsku zaštitu protiv odluke o otkazu ako je radnik zahtjev za zaštitu povrijeđenog prava uputio poslodavcu poštom preporučeno, pri čemu za računanje rokova iz čl.129. Zakona o radu nije odlučno kada je zahtjev stigao poslodavcu već kada je isti predan na poštu.

„Osnovano tužitelj u žalbi iznosi tvrdnju da je prvostupanjski sud pogrešno ocijenio osnovanim prigovor tuženika o preuranjenosti tužbe pozivom na odredbu iz čl. 128. Zakona o radu ("Narodne novine" br. 149/09, 61/11- dalje ZR).

Naime, odredbom čl. 128. Zakona o radu propisan je način dostave odluke o otkazu ugovora o radu, i odluka donesenih u postupcima iz čl. 129. tog Zakona, a koji propisuje sudsku zaštitu prava iz radnog odnosa. Dakle, pravilnim tumačenjem citirane zakonske odredbe njome je propisan način dostave odluka koje donosi poslodavac i dostavlja ih radniku.

Kada se radi o zaštiti prava radnika kao što je to u konkretnom slučaju, odnosno podnošenju zahtjeva za zaštitu prava protiv odluke poslodavca citirana zakonska odredba se ne primjenjuje, a niti je moguće primijeniti odredbe Zakona o parničnom postupku, pogotovo ne odredbu čl. 144. st. 1 i st. 2. ZPP-a. Stoga za ocjenu pravovremenosti podnošenja tužbe i njezine dopuštenosti, jer je podnošenje zahtjeva za zaštitu prava poslodavcu procesna pretpostavka od koje ovisi dopuštenost tužbe (čl. 129. st. 3. ZR), valja utvrditi da li je tužitelj u zakonom propisanom roku (čl. 129. st. 1. ZR) podnio zahtjev za zaštitu povrijeđenog prava poslodavcu putem pošte preporučeno ili predajom tog zahtjeva neposredno poslodavcu.

Uvidom u spis utvrđeno je da je tužitelj dana 22. rujna 2011. godine predao na poštu preporučeno, zahtjev za zaštitu prava i taj dan smatra se i danom predaje zahtjeva poslodavcu – tuženiku, pa se od toga dana računa i početak roka za podnošenje tužbe sudu. Valja još dodati da je zahtjev za zaštitu prava, predan 22. rujna 2011. godine na poštu preporučeno, predan u zakonom propisanom roku od 15 dana od dana dostave odluke o otkazu, jer je tužitelj tvrdio da je odluku o otkazu primio 16. rujna 2011. godine, a što tuženik nije osporavao. Tužba u ovom predmetu podnesena je 18. listopada 2011. godine, pa je tužba podnesena u roku propisanom čl. 129. st. 2. ZR-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-432/12-2, od 6. VI. 2012.

OSTVARIVANJE PRAVA I OBVEZA IZ RADNIH ODNOSA – ZASTARA POTRAŽIVANJA IZ RADNOG ODNOSA

**Tražbina naknade plaće neisplaćene zbog nezakonitog otkaza – početak tijeka roka
zastare**

(čl. 135. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09 i čl.215. Zakona o obveznim odnosima - "Narodne novine" br. 35/05 i 41/08)

Kada radnik nije radio zbog nezakonite (nedopuštene) odluke poslodavca o otkazu ugovora o radu, zastara radnikove tražbine naknade neisplaćenih plaća započinje teći prvog idućeg dana nakon pravomoćnosti presude kojom je odluka poslodavca o otkazu utvrđena nezakonitom.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužiteljice za isplatu razlike naknade plaće koju nije ostvarila kod tuženika zbog nezakonitosti odluke o otkazu ugovora o radu s ponudom sklapanja ugovora pod izmijenjenim uvjetima, koju je tuženik donio 5. studenoga 2007. godine. Odredbom čl. 5. Zakona o radu (Narodne novine br. 149/09 - dalje:ZR), određene su temeljne obveze i prava iz radnog odnosa, pa je stavkom 1. tog članka određeno da je poslodavac obvezan u radnom odnosu radniku dati posao, te mu za obavljeni rad isplatiti plaću. Dakle, plaća se isplaćuje nakon obavljenog rada, kao što to određuje i čl. 84. st. 1. ZR-a, no kada radnik ne radi zbog razloga do kojega je došlo krivnjom poslodavca, kao što je to nezakonita odluka o otkazu ugovora o radu, tada radnik ima pravo na naknadu plaće koju bi ostvario da nije došlo da takve odluke poslodavca, kao što to određuje čl. 87. st. 3. ZR-a.

Odredbom čl. 135. ZR-a određeno je da ako ovim ili drugim zakonom nije drugačije određeno, potraživanje iz radnog odnosa zastarijeva za 3 godine. Nadalje, odredbom čl. 215. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO) određeno je da zastara počinje teći prvog dana poslije dana kada je vjerovnik imao pravo zahtijevati ispunjenje obveze, ako zakonom za pojedine slučajeve nije nešto drugo propisano. Rok zastare za potraživanje naknade plaće počinje teći od pravomoćnosti presude kojom je odluka tuženika o otkazu ugovora o radu s ponudom izmijenjenog ugovora utvrđena nezakonitom, jer odluka kojom se nalaže tuženiku da tužiteljici omogući obavljanje poslova u skladu s ugovorom o radu od 29. ožujka 1996. godine, ima konstitutivan karakter, pa sve dok o nezakonitom prestanku ugovora o radu nije pravomoćno odlučeno, tužiteljica nije niti mogla potraživati naknadu plaće.

S obzirom na to da je odluka tuženika o otkazu ugovora o radu s ponudom sklapanja ugovora pod izmijenjenim uvjetima od 5. studenoga 2007. godine nedopuštena, što je utvrđeno pravomoćnom presudom Općinskog suda u D. P-151/08-39 od 13. listopada 2008. godine, koja je postala pravomoćna dana 22. siječnja 2009. godine, a tužba u ovoj pravnoj stvari podnesena je 27. svibnja 2011. godine, proizlazi da je ta tužba podnesena u zakonom predviđenom roku od tri godine.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-207/12-2, od 27. IX. 2012.

V. GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO

PARNIČNI POSTUPAK

SUDOVI – STVARNA NADLEŽNOST TRGOVAČKIH SUDOVA Spor između pravne osobe i obrtnika

(čl.34.b t.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08 i 57/11)

Stvarna nadležnost trgovačkih sudova u sporu između pravne osobe i obrtnika određena je isključivo prema personalnom kriteriju pa za nju nije odlučno radi li se o sporu u vezi sa djelatnošću obrtnika.

„Općinski sud u B. rješenjem broj P-249/2011-2 od 9. ožujka 2011. godine proglasio se stvarno nenadležnim (toč. I. izreke), te je odlučio da će se nakon pravomoćnosti tog rješenja predmet ustupiti Trgovačkom sudu u B. kao stvarno i mjesno nadležnom sudu (toč. II. izreke).

Predmet spora je zahtjev tužitelja koji je pravna osoba protiv tuženika koji je obrtnik za isplatu režijskih troškova za poslovni prostor koji je u zakupu tuženika, sve to prema Ugovoru broj 212 o zakupu zemljišta za poslovni prostor, prema kojem Ugovoru i to čl. 5. režijski troškovi (potrošnja električne energije, troškovi odvoza smeća, komunalna i vodoprivredna naknada, trošak potrošnje vode) padaju na teret zakupnika.

Kako se dakle ovdje radi o sporu između tužitelja koji je pravna osoba i tuženika koji je obrtnik, a ne radi se o sporovima u kojima prema čl. 34. st. 1. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 148/11- pročišćeni tekst - dalje: ZPP) uvijek sude općinski sudovi, to je prvostupanjski sud pravilno zaključio da je za suđenje u tom predmetu stvarno nadležan trgovački sud sukladno čl. 34.b. st. 1. ZPP-a, pri čemu nije odlučno da li se radi o sporu u vezi s djelatnošću stranaka. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1678/11-2, od 19. III. 2012.

SUDOVI – STVARNA NADLEŽNOST TRGOVAČKIH SUDOVA

Spor između člana društva i društva u svezi upravljanja društvom i vođenjem poslova društva – parnica za naknadu štete

(čl.34.b t.3. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08 i 57/11)

Kada član društva (dioničar) tuži trgovačko društvo za naknadu štete koja je posljedica umanjenja imovine društva uslijed prekomjernog zaduživanja društva te nepotrebnog opterećenja ili otuđenja njegove imovine od strane uprave društva, za suđenje je stvarno nadležan trgovački sud jer se radi o sporu koji proizlazi iz načina (nepravilnog ili nezakonitog) upravljanja i vođenja poslova društva.

„Donoseći pobijano rješenje prvostupanjski sud je ocijenio da se u ovoj pravnoj stvari radi o sporu između člana društva i društva koji se tiče upravljanja društvom i vođenjem poslova društva, pa primjenom odredbe čl. 34.b. točka 3. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08 i 57/11 - dalje: ZPP) zaključuje da je za suđenje u ovoj pravnoj stvari stvarno i mjesno nadležan Trgovački sud u Z..

I prema ocijeni ovog drugostupanjskog suda, a uzimajući u obzir činjenične navode tužbe, radi se o sporu između tužitelja s jedne strane, kao člana društva koji ima dionice tuženika - trgovačkog društva, te tuženika s druge strane kao trgovačkog društva, a spor se zasniva na upravljanju društvom i vođenju poslova društva, koji prema navodima tužitelja predstavljaju nezakonito postupanje uslijed kojeg tužitelj kao član društva trpi štetu zbog umanjenja imovine društva. Prema tome, radi se o sporu između člana društva i društva koji se tiče upravljanja društvom i vođenju poslova društva za koji je prema odredbi čl. 34.b. točka 3. ZPP-a stvarno nadležan trgovački sud.

Za ocjenu zakonitosti pobijanog rješenja neodlučni su žalbeni navodi tužitelja u kojima ističe da se radi o sporu za naknadu štete koju je tužitelju nanijela uprava društva, i da se radi o građanskoj odgovornosti uprave za radnje fizičkih osoba – članova uprave društva, koji su u poslovanju društva prekomjerno zadužili, opteretili nekretnine i otuđili tako zadužene nekretnine, jer upravo ovakvo postupanje društva odnosi se na upravljanje i vođenje poslova društva, a u vezi kojeg postoji spor između tužitelja kao člana tog društva i tuženika kao društva. Tužitelj se ne može smatrati trećom osobom u smislu odredbe čl. 1062. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35/05 i 41/08 - dalje: ZOO), jer u ovom obvezno-pravnom odnosu on je član društva kao njegov dioničar, pa svako postupanje društva u pogledu upravljanja imovinom društva treba sagledavati kroz taj međusobni odnos, pa kada i dođe do spora, neovisno o njegovoj vrsti, između člana društva i društva koji se, kao u ovom slučaju, odnosi na upravljanje društvom i donošenjem različitih odluka koje utječu na poslovanje i imovinu društva, tada je za takav spor nadležan trgovački sud. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1877/11-3 od 3.I 2011.

MESNA NADLEŽNOST – NADLEŽNOST U SPOROVIMA ZA NAKNADU ŠTETE U sporu s međunarodnim elementom u kojem postoji nadležnost suda RH

(čl.52.st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11)

Međunarodni element (tuženik je strana pravna osoba bez opće mjesne nadležnosti u RH) u sporu o izvanugovornoj odgovornosti za štetu ne isključuje primjenu odredbe o izberivoj mjesnoj nadležnosti suda prema mjestu počinjenja štetne radnje ili prema mjestu gdje je štetna posljedica nastupila.

„U ovoj pravnoj stvari tužitelj je podnio tužbu protiv tuženika U. – U. e. n. s., R. de G. 46, CH – 1260 N.2, Švicarska, radi naknade neimovinske štete, i pravilno je prvostupanjski sud ocijenio da nije mjesno nadležan za postupanje u ovoj pravnoj stvari.

Prvostupanjski sud je utvrdio da se u ovom sporu radi o izvanugovornoj odgovornosti za štetu, a kako je tuženik u ovom sporu strana pravna osoba koja ima sjedište u Švicarskoj, radi se o sporu s međunarodnim elementom. Iz tih razloga se prema odredbi čl. 27. Zakona o parničnom postupku

(Narodne novine br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11 – dalje:ZPP) o nadležnosti suda u Republici Hrvatskoj primjenjuju propisi određeni zakonom ili međunarodnim ugovorom, a postupanje u takvim slučajevima propisuje Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (NN 53/91, dalje: ZRSZ). Odredbom čl. 53. st. 1. ZRSZ određeno je da u sporovima o izvanugovornoj odgovornosti za štetu nadležnost suda Republike Hrvatske postoji ako ta nadležnost postoji prema odredbama čl. 46. i od čl.50. do 52. ovog Zakona ili ako je šteta nastala na teritoriju Republike Hrvatske.

Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da je šteta nastala za tužitelja na teritoriju Republike Hrvatske, a u tom slučaju kada prema odredbi čl. 53. st. 1. ZRSZ postoji nadležnost suda Republike Hrvatske za suđenje, tada se mjesno nadležni sud utvrđuje prema odredbama čl. 52. ZPP-a. Odredbom čl. 52. st. 1.ZPP-a određeno je da je za suđenje u sporovima o izvanugovornoj odgovornosti za štetu, osim suda opće mjesne nadležnosti, nadležan i sud na čijem je području štetna radnja počinjena ili sud na čijem je području štetna posljedica nastupila.

Odredba čl. 52. st. 1. ZPP-a prema kriteriju suda opće mjesne nadležnosti ne može se primijeniti u konkretnom slučaju, ali to ne znači da se za odluku o tome koji je sud mjesno nadležan, ne mogu primijeniti druga dva kriterija određivanja mjesne nadležnosti, a to je prema području gdje je štetna radnja počinjena ili prema području gdje je štetna posljedica nastupila. Uz tu odredbu o određivanju mjesne nadležnosti suda može se primijeniti i odredba članka 58. st. 3. ZPP-a , kojom je propisano da u sporovima protiv osobe koja u Republici Hrvatskoj nema opće mjesnu nadležnost, za obveze koje treba ispuniti u Republici Hrvatskoj, tužba se može podnijeti sudu na čijem području tu obvezu treba ispuniti.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1760/12-2, od 31.VIII. 2012.

PUNOMOČNICI – ODVJETNIK KAO PUNOMOČNIK - OPĆENITO **Uskrata zastupanja zbog sukoba interesa**

(čl.90.st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, i čl.9.st.1.al.1. i čl.10.st.1. Zakona o odvjetništvu – "Narodne novine" br. 9/94, 117/08, 50/09, 18/11)

Razlozi (sukob interesa) zbog kojih je odvjetnik, prema propisima (Zakon o odvjetništvu, Kodeks odvjetničke etike) koji reguliraju obavljanje odvjetničke djelatnosti, dužan uskratiti stranci pružanje pravne pomoći odnosno otkazati punomoć, ne čine valjanu osnovu na kojoj bi sud u parničnom postupku mogao uskratiti zastupanje punomoćniku odvjetniku temeljem izdane mu uredne punomoći, jer se ne radi o osobi koja ne može biti punomoćnik u smislu odredbe čl.89.a ZPP-a.

„Sud prvog stupnja donio je rješenje kojim je uskratio Z.G., odvjetniku iz Zajedničkog odvjetničkog ureda Z.G., T.F.-G., i H.M. iz B., zastupanje tužiteljice u ovom parničnom predmetu.

Nije sporno da u ovršnom predmetu prvostupanjskog suda broj Ovr-1308/09, koji je pokrenut prijedlogom za ovrhu ovrhovoditelja (u ovom predmetu tuženika) H.u.za o. Z., protiv ovršenika M. P. i B. P. (također tuženika u ovom predmetu), radi ovrhe na nekretninama, ovršenike na temelju punomoći zastupaju odvjetnici Zajedničkog odvjetničkog ureda Z. G., T. F.-G., i H.M. iz B.. Nije sporno da je u navedenom ovršnom predmetu V.P., također zastupana po odvjetnicima navedenog odvjetničkog ureda, kao treća osoba podnijela prigovor protiv ovrhe, povodom kojega je upućena na predmetnu parnicu protiv ovrhovoditelja i ovršenika (predmet prvostupanjskog suda broj P-94/11).

Pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da su u konkretnom slučaju ovršni predmet tog suda broj Ovr-1308/09 i predmetna parnica koja je iz njega proizašle pravno povezane stvari, te da su u ovom parničnom predmetu tužiteljica (treća osoba u ovršnom postupku) s jedne strane te tuženici M.P. i B.P. (ovršenici u ovršnom postupku) s druge strane, protivne stranke.

Odredbom čl. 9. st. 2. alinejom 1. Zakona o odvjetništvu ("Narodne novine" broj 9/94, 117/08, 50/09, 75/09, 18/11 – dalje: ZO), te odredbom pravila 46. točke 1. Kodeksa odvjetničke etike ("Narodne novine" broj 64/07 i 72/08), određeno je da je odvjetnik dužan uskratiti pružanje pravne pomoći ako je on ili koji drugi odvjetnik koji je radio ili radi u istom uredu u istoj stvari ili stvari koja je s njome pravno povezana zastupao protivnu stranku ili obje stranke, dao im pravni savjet ili od njih primio uputu. Odredbom čl. 10. st. 1. ZO propisana je obveza odvjetnika da otkaže punomoć ako ustanovi da postoje razlozi zbog kojih je dužan uskratiti pružanje pravne pomoći. Primjenjujući odredbu čl. 9. st. 2. alineju 1. ZO, prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem odvjetniku Z.G. uskratio zastupanje tužiteljice V. P. u ovom parničnom predmetu.

Prema odredbi čl. 90. st. 1. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, i 57/11 – dalje: ZPP) sud će u parničnom postupku uskratiti zastupanje osobi koja se pojavi kao punomoćnik stranke iako to ne može biti prema odredbama čl. 89.a ZPP-a. Prema odredbama čl. 89.a ZPP-a stranku kao punomoćnik može zastupati odvjetnik, ako zakonom nije drugačije određeno; zatim osoba koja je sa strankom u radnom odnosu, ako je potpuno poslovno sposobna; te srodnik po krvi u pravnoj liniji, brat, sestra ili bračni drug – ako je potpuno poslovno sposoban i ako se ne bavi nadriparstvom. Iz navedenih odredbi slijedi da sud uskraćuje zastupanje samo onoj osobi koja ne ulazi u krug osoba koje prema odredbama članka 89.a ZPP-a mogu zastupati stranku, a nije ovlašten uskratiti zastupanje odvjetniku koji svoju stranku zastupa na temelju uredne punomoći, unatoč propisima iz čl. 9. st. 2. alineje 1. ZO i pravila 46. točke 1. Kodeksa odvjetničke etike, koje je prvostupanjski sud pravilno protumačio.

Ukoliko u nastavku postupka tužiteljica i odvjetnici iz navedenog odvjetničkog ureda ustraju na realizaciji zastupanja tužiteljice na temelju uredne punomoći, tada prvostupanjski sud nema ovlasti otkloniti pravo zastupanja tužiteljice po tim punomoćnicima, već u slučaju ocjene da su se

punomoćnici tužiteljice ogriješili o odredbe Kodeksa odvjetničke etike u smislu čl. 71. ZO, može samo dati određenu inicijativu za pokretanje disciplinskog postupka protiv punomoćnika tužiteljice u smislu odredbe čl. 74. ZO.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2549/11-3, od 26. IV. 2012.

PARNIČNI TROŠKOVI – OSTALA PRAVILA O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Priznanje tužbenog zahtjeva osiguratelja kojem nije podnesen odštetni zahtjev

(čl.157. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08 i 57/11)

Odgovorni osiguratelj (tuženik), kojem oštećenik (tužitelj) prije podnošenja tužbe nije podnio odštetni zahtjev u skladu sa odredbama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu, i koji je nakon primitka tužbe odmah u cijelosti priznao tužbeni zahtjev, nije dao povoda pokrenutoj parnici pa stoga nije ni dužan naknaditi parnični trošak tužitelju, već je tužitelj dužan njemu naknaditi prouzročeni trošak.

„Prvostupanjski sud je presudom na temelju priznanja broj Pn-7716/08-5 od 16. prosinca 2008. godine naložio tuženiku da isplati tužiteljici naknadu neimovinske štete od 103.000,00 kn zajedno sa zateznim kamatama te imovinske štete u iznosu od 5.400,00 kn sa zateznim kamatama. Kako prilikom donošenja te presude nije odlučio i o troškovima postupka obje stranke podnijele su prijedlog za donošenje dopunskog rješenja o troškovima postupka pa je prvostupanjski sud upravo i donio pobijano rješenje kojim je naložio tužiteljici da tuženiku nadoknadi parnični trošak, a nju odbio sa zahtjevom za naknadu parničnog troška pozivom na odredbu čl. 157. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 148/11- pročišćeni tekst - dalje: ZPP).

Suprotno žalbenim navodima tužiteljice po ocjeni ovoga suda, prvostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno pravo kada je odbio zahtjev tužiteljice za naknadu parničnog troška, a usvojio zahtjev tuženika.

Naime, tužiteljica je podnijela tužbu radi toga što je kao pješakinja ozlijeđena u prometnoj nesreći koja se dogodila dana 10. lipnja 2007. godine a koju prometnu nesreću je skrivila osigurantica tuženika pa upravo radi toga je i podnijela tužbu protiv tuženika radi isplate neimovinske i imovinske štete. Odredbom čl. 12. st. 2. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu ("Narodne novine" br. 151/05 i 36/09) propisano je da će se tužba podnesena protiv odgovornog osiguratelja ili odgovorne osobe prije proteka roka iz stavka 1 tog članka smatrati preuranjenom. Odredbom stavka 1. citiranog članka istog Zakona je naime propisano da je odgovorni osiguratelj dužan u slučaju neimovinske štete najkasnije u roku od 30 dana, a u slučaju imovinske štete najkasnije u roku od 14 dana od dana podnošenja odštetnog zahtjeva oštećenoj osobi dostaviti obrazloženu ponudu za naknadu štete, ako su

odgovornost za naknadu štete, te visina štete nesporni, odnosno utemeljeni odgovor ako su odgovornost za naknadu štete ili visina štete sporni.

Tuženik tvrdi da tužiteljica nije podnijela odštetni zahtjev tuženiku, a tužiteljica doista u tužbi ni ne tvrdi da bi to učinila, a niti je priložila uz tužbu odštetni zahtjev, pa kako je tuženik odmah u odgovoru na tužbu priznao tužbeni zahtjev tužiteljice te očito nije dao povoda za tužbu, to je onda pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je tužiteljica dužna tuženiku naknaditi parnične troškove, a sukladno čl. 157. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1807/11-2, od 20. II. 2012.

PARNIČNI TROŠKOVI – OSTALA PRAVILA O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Pravovremenost zahtjeva za naknadu parničnog troška - nakon preinake međupresude

(čl.164.st.8. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08 i 57/11)

Donošenjem odluke o osnovanosti osnove (međupresude) tužbenog zahtjeva ne završava raspravljanje u parnici, niti njome sud odlučuje o troškovima postupka, pa stoga, kada drugostupanjski sud tu odluku preinači na način da obje tužbeni zahtjev, tuženik je ovlašten postaviti zahtjev za naknadu parničnog troška u roku od 15 dana od dana primitka drugostupanjske odluke.

„S obzirom na žalbene navode tužitelja u kojima postavlja pitanje do kada je tuženik bio dužan predati zahtjev za naknadu troškova, sporno je između stranaka je li zahtjev za naknadu troškova postupak tuženika pravovremen. Iz sadržaja spisa P-171/09 proizlazi da je tuženik primio drugostupanjsku presudu Županijskog suda u P. Gž-74/09-2 dana 26. studenog 2010. godine, dok je njegov zahtjev za trošak parničnog postupka zaprimljen u sudu 13. prosinca 2010. godine.

Prema ocijeni ovoga drugostupanjskog suda tuženik ima pravo na trošak parničnog postupka odgovarajućom primjenom odredbe čl. 164. st. 8. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08 i 57/11 – dalje: ZPP), u roku od 15 dana od dostave odluke na temelju koje je saznao da je postupak pravomoćno završen, a to je odluka Županijskog suda u P. Gž-74/09-2 od 16. studenog 2010. godine, kojom je potvrđena djelomična presuda Općinskog suda u P. broj P-102/08-20 od 4. prosinca 2008. godine, kojom je odbijen kao neosnovan dio tužbenog zahtjeva tužitelja, a preinačena međupresuda na način da je odbijen preostali dio tužbenog zahtjeva tužitelja za naknadu štete. Tom je drugostupanjskom presudom parnični postupak pravomoćno završen.

Donošenju međupresude od strane prvostupanjskog suda prethodio je postupak u kojem su sazreli uvjeti za donošenje odluke o osnovanosti zahtjeva, a takvo raspravljanje ograničeno je na utvrđenje činjenica o kojima ovisi ta odluka, dok bi se raspravljanje o visini tužbenog zahtjeva nastavilo tek s pravomoćnošću međupresude. To znači da bi se tek nastavljanjem tog postupka stekli uvjeti za utvrđivanje činjenica koje utječu na visinu tražbine, nakon čega bi se raspravljanje završilo, a do završetka tog raspravljanja stranke bi bile dužne staviti zahtjev za troškove parničnog postupka kao što to propisuje članak 164. st. 3. ZPP-a. No, kada je odlukom drugostupanjskog suda kojim je preinačena prvostupanjska odluka o međupresudi parnični postupak završen, tada više nema nastavka raspravljanja o visini zahtjeva i tek tada stranka koja uspijeva u tom postupku stječe mogućnost podnošenja zahtjeva za trošak parničnog postupka, a što je tuženik i učinio podnošenjem svojeg zahtjeva. Iz tih razloga prvostupanjski sud je pravilnom primjenom materijalnog prava odlučio o troškovima parničnog postupka i neosnovano o tome u žalbi prigovara tužitelj. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1557/11-2, od 3. I. 2011.

ŽALBA PROTIV PRESUDE – RAZLOZI ZA ŽALBU – APSOLUTNO BITNE POVREDE – UTEMELJENJE ODLUKE SUDA NA NEDOPUŠTENIM RASPOLAGANJIMA STRANAKA

Priznanje tužbenog zahtjeva jednog nasljednika bez suglasnosti ostalih sunasljednika

(čl.354.st.2.t.4. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08 i 57/11)

Priznanje tužbenog zahtjeva za utvrđenje prava vlasništva na nekretnini koja je u pravnom statusu nasljedničke zajednice, učinjeno samo od strane jednog nasljednika bez suglasnosti i pristanka ostalih sunasljednika, nedopušteno je raspolaganje jer je protivno prisilnom propisu, pa sud čini bitnu povredu postupka ako na njemu utemelji presudu na temelju priznanja.

„U zemljišnoj knjizi kao zemljišnoknjižni suvlasnici predmetne nekretnine upisani su D. B. u 1/2 dijela, N.S. u 1/8 dijela, M.S. u 1/8 dijela te Z.S. u 1/4 dijela, kako to i proizlazi iz izvotka iz zemljišne knjige (list 3 spisa P-896/07).

Iz spisa proizlazi, a kako je to naveo sam tužitelj u protutužbi, pa i M.S. u svojoj tužbi radi uznemiravanja prava vlasništva da je Z.S. umro te da su njegovi nasljednici M. i N. Nitko ne tvrdi niti iz spisa proizlazi da bi iza Z.S. bila provedena ostavinska rasprava i doneseno rješenje o nasljeđivanju pa se u pogledu suvlasničkog dijela Z.S. radi o nasljedničkoj zajednici sukladno čl. 141. Zakona o nasljeđivanju (Narodne novine", br: 48/03 i 163/03 – dalje: ZN), tj. o zajedničkom vlasništvu.

Zajedničkim stvarima raspolažu zajedničari zajednički, a pojedini od njih može stvari raspolagati samo na temelju ovlasti koju su mu za to dali svi ostali, kako je to i propisano čl. 61. st. 1.

Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 – dalje: ZVDSP).

Iz spisa ne proizlazi da bi N.S. imao ovlast od M.S. da raspolaže sa ovom nasljednom zajednicom, a u pogledu suvlasničkog dijela pokojnog Z.S., pa nije niti mogao priznati tužbeni zahtjev tužitelja DD, a radi stjecanja prava vlasništva na suvlasničkom dijelu Z. S.. Kako je prvostupanjski sud uvažio takovo raspolaganje N.S., a koje je dakle nedopušteno, pa je pobijanom presudom na temelju priznanja utvrdio da je tužitelj stekao pravo vlasništva i na suvlasničkom dijelu Z.S., pa je time počinio bitnu povredu parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. točka 4. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2017/11-4, od 8. III. 2012.

RAZLOZI ZA ŽALBU – APSOLUTNO BITNE POVREDE – LITISPENDENCIJA, PRESUĐENA ODNOSNO NAGOĐENA STVAR

Res judicata – utuženje po osnovi mjenice nakon pozitivne presude s osnova temeljnog pravnog posla

(čl.354.st.2.t.9. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11)

Nije dopušteno u novoj parnici novčanu tražbinu utužiti s osnova izdane mjenice nakon što je prema istoj osobi tuženika već ishodena pozitivna presuda kojom mu je pravomoćno naloženo plaćanje istog iznosa s osnova temeljnog pravnog posla (ugovora o prodaji) uz koji je mjenica izdana kao osiguranje plaćanja, jer se radi o jednoj (istoj) tražbini koja proizlazi iz istog životnog (poslovnog) događaja stranaka.

„Osnovano se u žalbi tužene ukazuje na postojanje bitne povrede postupka iz odredbe čl. 354. st. 2. t. 9. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08 i 57/11 – u daljnjem tekstu: ZPP), a koju povredu postupka, između ostalog, čini sud i onda kada odluči o zahtjevu o kojemu je već prije pravomoćno presuđeno.

Tijekom postupka pred prvostupanjskim sudom tužena je isticala prigovor presuđene stvari, koji prigovor sud prvog stupnja nalazi neosnovanim, jer utvrđuje da između predmetne parnice i one vođene te pravomoćno okončane u predmetu Pl-82/07 nema objektivnog identiteta. To stoga što, unatoč tome što su u obje parnice postavljeni istovjetni tužbeni zahtjevi, ti zahtjevi se ne temelje na istoj činjeničnoj osnovi.

Nema spora da je za zaključak o presuđenoj stvari (res judicata) nužno postojanje i subjektivnog i objektivnog identiteta spora u dvije parnice. I u pravomoćno završenom predmetu Pl-82/07, i u predmetnoj parnici postavljen je zahtjev na isplatu iznosa od 135.097,50 kuna, što čini glavnični dug, kao i zahtjev glede sporedne tražbine - na isplatu zatezne kamate. Dakle, iz navedenog jasno proizlazi

da se u obje parnice radi o potpuno istovjetnim zahtjevima, no za pravilan zaključak o objektivnom identitetu nužno je i utvrđenje da ti zahtjevi proizlaze iz identičnog činjeničnog osnova, iz istog životnog događaja, tj. iz onoga što se je prema tvrdnjama tužitelja u odnosu stranaka dogodilo ili se nije dogodilo, pri čemu nije odlučna pravna kvalifikacija tog događaja. Pri svemu tome nije bez značaja ni činjenica kakva je odluka o identičnim zahtjevima donesena u pravomoćno završenoj parnici, odnosno da li je taj zahtjev prihvaćen ili je odbijen kao neosnovan.

Pravilno utvrđuje sud prvog stupnja da je u pravomoćno okončanom predmetu P1-82/07 tužba podnesena protiv tužene kao stranke ugovora o prodaji robe, i to zbog neispunjenja ugovorne obveze plaćanja kupljene robe od tužitelja. Dakle, radi se o tužbi iz pravnog posla prodaje robe, i po toj tužbi donesena je sudska odluka – rješenje o platnom nalogu – kojom je tuženoj naloženo plaćanje utuženog iznosa. Isto tako, sud pravilno utvrđuje da je u predmetnoj parnici podnesena mjenična tužba, što znači da se zahtjev za isplatu, identičan zahtjev za iz predmeta P1-82/07, temelji na činjeničnim tvrdnjama o mjeničnom dugu po izdanoj i protestiranoj mjenici koju je tužena potpisala i kao trasat i kao trasant.

Dakle, iz utvrđenja prvostupanjskog suda izvjesno proizlazi da je ista fizička osoba (B.T.), koja je tužena u oba parnična predmeta, istovremeno i dužnik iz osnovnog pravnog posla (kupac robe po ugovoru o prodaji), i mjenični dužnik po izdanoj vlastitoj mjenici; da je vlastitu mjenicu, na kojoj se u predmetnoj parnici temelji zahtjev za isplatu, tužena izdala tužitelju kao sredstvo osiguranja plaćanja robe po zaključenom ugovoru o prodaji robe, što znači da ista proizlazi iz navedenog osnovnog pravnog posla u svezi kojeg je vođena pravomoćno okončana parnica u P1-82/07; da je tužitelj u predmetu P1-82/07 ishodio pozitivnu sudska odluku, tj. pravomoćnu odluku kojom je tuženoj naloženo plaćanje duga nastalog iz osnovnog pravnog posla (ugovora o prodaji robe) u svezi kojeg je izdana mjenica kao sredstvo osiguranja plaćanja.

Imajući u vidu upravo naprijed navedene činjenice, a osobito činjenicu da pravni posao s jedne strane, i mjenica izdana kao garancija ispunjenja obveze iz tog pravnog posla s druge strane, proizlaze iz istog životnog poslovnog događaja, u situaciji kada je o novčanoj tražbini iz tog životnog događaja – tj. zahtjevu za isplatu, već donesena pozitivna sudska odluka, pri čemu nije odlučno da li po osnovi mjenice ili temeljnog pravnog posla, nije više moguće radi naplate te tražbine pokretati novu parnicu, kao što to u konkretnom slučaju čini tužitelj, jer na taj način, u slučaju prihvaćanja njegova zahtjeva kao što je to učinjeno pobijanom presudom, tužitelj dolazi u poziciju da raspolaže sa dva ovršna naslova za suštinski istu tražbinu. Sud prvog stupnja je zanemario navedene odlučne okolnosti, rukovodeći se isključivo i jedino činjenicama koje su bile iznesene u tužbama, što je imalo za posljedicu donošenje pogrešne odluke o prigovoru tužene.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3312/11-3, od 16.VIII. 2012.

**IZDAVANJE PLATNOG NALOGA – DOKUMENTARNI PLATNI NALOG –
PRETPOSTAVKE ZA IZDAVANJE
Postojanje pravnog interesa**

(čl.446.st.3. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11-pročišćeni tekst)

Predlaganje izdavanja platnog naloga umjesto predlaganja ovrhe na temelju vjerodostojne isprave ne može se opravdati ni većom efikasnošću ni manjim troškovima tog postupka za tužitelja, jer to ni nisu pravni razlozi, već ekonomski (financijski) razlozi koji nisu relevantni pri ocjeni postojanja pravnog interesa za izdavanje platnog naloga.

„Prvostupanjski sud donio je rješenje broj Pl-304/11-2 od 16. rujna 2011. godine kojim je odbacio tužbu tužiteljice kao nedopuštenu. Donoseći navedeno rješenje sud je utvrdio da je tužiteljica protiv tuženika predložila izdavanje platnog naloga radi isplate iznosa od 240.010,11 kn, navodeći da ima pravni interes za stavljanje takvog prijedloga s obzirom da joj je postupak za izdavanje platnog naloga efikasniji i da su manji troškovi u odnosu na troškove koji nastanu podnošenjem ovršnog prijedloga na temelju vjerodostojne isprave.

Pravilnom primjenom odredbe čl. 446. st. 3. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 148/11- pročišćeni tekst - dalje: ZPP) prvostupanjski sud je odbacio tužbu kao nedopuštenu, pravilno ocjenjujući da navedeni razlozi tužitelja kojim nastoji opravdati postojanje pravnog interesa za podnošenje tužbe s prijedlogom za izdavanje platnog naloga, a koji se očituju u nižim sudskim troškovima u odnosu na troškove izvan sudske ovrhe nisu opravdani razlozi za podnošenje ove tužbe.

Žalbeni navodi tužiteljice u kojima ističe da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo i kojima smatra da mjenica bez protesta nije vjerodostojna isprava i da zbog toga nije niti mogao pokrenuti ovršni postupak nisu osnovani, jer i čl. 28. st. 1. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 - dalje: OZ), kao i čl. 446. st. 2. t. 3. ZPP-a jednako određuju što se smatra vjerodostojnom ispravom, a to je upravo mjenica, pri čemu nije odlučno radi li se o mjenici s protestom ili bez protesta, jer se i u jednom i drugom slučaju radi o vjerodostojnoj ispravi. Upravo je na temelju izdane mjenice tužiteljica zatražila izdavanje platnog naloga, a razlog tužitelja kojeg navodi i opravdava svoj prijedlog za izdavanje platnog naloga, umjesto da predlaže određivanje ovrhe na temelju vjerodostojne isprave, i koji se sastoji u nižim sudskim troškovima nisu opravdani, i stoga je pravilno prvostupanjski sud primijenio odredbe čl. 446. st. 3. ZPP-a i odbacio tužbu kao nedopuštenu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3385/11-2, od 11. V. 2012.

PRISTOJBE – SUDSKE

Dodatna pristojba na rješenje o pristojbi

(čl.39.st.4. i st.7. Zakona o sudskim pristojbama – "Narodne novine" br. 74/95, 57/96, 137/02 i 125/11)

To što tužitelj u času podnošenja tužbe sudu preporučeno putem pošte ne raspolaže oznakom i brojem predmeta pod kojim će biti zaprimljena, nije okolnost koja bi ga onemogućavala u izvršenju obveze plaćanje pristojbe u momentu nastanka pristojbene obveze (moment podnošenja tužbe), a onda ni okolnost koja bi ga oslobađala obveze plaćanja dodatne pristojbe na rješenje o pristojbi.

„Tužitelj u žalbi ističe da prema novim pravilima za plaćanje sudskih pristojbi (ne navodi kojim) nije moguće platiti pristojbu prilikom predaje tužbe sudu zbog toga što se u pozivu na broj plaćanja mora upisati i broj parnice na koji se plaća pristojba. Stoga tužitelj smatra da je pristojbu mogao platiti tek kada je saznao za broj predmeta pod kojim je tužba zavedena.

Nije sporno da je u konkretnom slučaju tužitelj broj parničnog predmeta saznao tek po primitku rješenja o plaćanju pristojbe broj P.159/12-3 od 21. veljače 2012. godine, kojim je tužitelju naloženo plaćanje sudske pristojbe na tužbu u iznosu od 2.770,00 kn te dodatne pristojbe za citirano rješenje u iznosu od 100,00 kn. Po primitku navedenog rješenja tužitelj je platio sudsku pristojbu na tužbu, ali ne i dodatnu pristojbu, već je protiv tog rješenja, u dijelu u kojem mu je naloženo plaćanje dodatne pristojbe, izjavio prigovor, koji je pobijanim rješenjem broj P.159/12-6 od 2. ožujka 2012. godine odbijen kao neosnovan.

Žalbeni navodi tužitelja da je pristojbu mogao platiti tek kada je dobio podatak o broju parničnog predmeta ne mogu se prihvatiti kao osnovani. Prema odredbi čl. 4. Zakona o sudskim pristojbama ("Narodne novine" broj 74/95, 57/96, 137/02 i 125/11 – dalje: ZSP) obveza plaćanja pristojbe za tužbu nastaje u trenutku njezine predaje sudu. Budući da je za tužitelja u trenutku predaje tužbe sudu nastala obveza plaćanja sudske pristojbe u iznosu od 2.770,00 kn, tužitelj je već pri podnošenju tužbe trebao u gotovom novcu platiti navedeni iznos. Sukladno odredbama čl. 8. st. 1. i 2. ZSP-a pristojba u gotovom novcu plaća se kod ovlaštene organizacije za obavljanje platnog prometa u korist računa proračunskih prihoda od sudskih pristojbi, a može se platiti i u računovodstvu suda, koje će u roku od pet dana od dana naplate taj novac uplatiti u proračunski prihod od sudskih pristojbi. Potvrda o uplati pristojbe prilaže se uz podnesak za koji je pristojba plaćena, a sud će na spisu utvrditi koliko je pristojbe plaćeno (čl. 8. st. 3. i 4. ZSP-a)

Protivno žalbenim tvrdnjama tužitelja, odredbama koje reguliraju plaćanje sudskih pristojbi, a to su upravo odredbe ZSP-a, nije propisano da se u nalogu za plaćanje mora upisati broj parničnog predmeta na koji se uplaćena pristojba odnosi, već je dovoljno u opisu plaćanja navesti "pristojba na tužbu". Okolnost da tužitelj u trenutku podnošenja tužbe još ne zna pod kojim brojem će se voditi parnični postupak nije razlog za neplaćanje sudske pristojbe za tužbu prilikom njezina podnošenja sudu putem pošte, kako u obrazloženju pobijanog rješenja pravilno ističe prvostupanjski sud. Odredbom čl. 39. st. 4. ZSP-a propisano je da će sud, kada putem pošte primi podnesak za koji pristojba nije plaćena ili nije dostatno plaćena, donijeti rješenje o pristojbi kojim će pozvati podnositelja podneska da u roku od osam dana od dana dostave rješenja plati pristojbu te će ga upozoriti na posljedice neplaćanja pristojbe u tom roku (članak 40. ZSP-a). Prema odredbi čl. 39. st. 7. ZSP-a na rješenje o pristojbi iz st. 4. tog zakonskog članka plaća se dodatna pristojba u iznosu od 100,00 kn.

Pravilno primjenjujući citirane odredbe čl. 39. ZSP-a prvostupanjski sud je rješenjem od 21. veljače 2012. godine naložio tužitelju plaćanje dodatne pristojbe u iznosu od 100,00 kn. Prigovor kojim tužitelj osporava osnovanost tog naloga prvostupanjski sud je s pravom ocijenio neosnovanim te ga je pobijanim rješenjem od 2. ožujka 2012. godine pravilnom primjenom odredbe čl. 39.a st. 2. ZSP-a odbio.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-491/12-2, od 26. IV. 2012.

OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU – SREDSTVA I PREDMET OVRHE – PREDLAGANJE NOVOG SREDSTVA I PREDMETA OVRHE Kada je ovrha određena na računu ovršenika

(čl.5.st.3. u svezi čl.180.a st.4. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Obavijest Financijske agencije da na računima ovršenika nema novčanih sredstava za namirenje ovrhovoditeljeve tražbine ima značaj faktične nemogućnosti provedbe ovrhe kada je ona pokušana, pa je ovrhovoditelj ovlašten predlagati novo sredstvo i predmet ovrhe bez obveze čekanja na istek roka od godine dana propisanog čl.180.a st.4. OZ-a.

„U ovom ovršnom predmetu prvostupanjski sud je rješenjem o ovrsi broj Ovr-928/2011-4 od 20. listopada 2011. godine odredio ovrhu na novčanim sredstvima ovršenika, a dana 12. siječnja 2012. godine ovrhovoditelj je podnio prijedlog za promjenu predmeta ovrhe, ističući da se pravomoćno rješenje o ovrsi broj Ovr-928/2011-4 od 20. listopada 2011. godine ne može provesti, te je predložio ovrhu na nekretninama ovršenika. Prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem takav prijedlog ovrhovoditelja odbio uz obrazloženje da okolnost što u trenutku podnošenja prijedloga za izmjenu sredstva odnosno predmeta ovrhe ne postoje novčana sredstva na računima ovršenika, ne znači da je u potpunosti isključena mogućnost da ta sredstva postanu raspoloživa prije isteka roka iz odredbe čl. 180.a. st. 4. Ovršnog zakona (Narodne novine br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – dalje: OZ).

Iz stanja predmeta proizlazi da je Financijskoj agenciji dostavljeno rješenje o ovrsi na novčanim sredstvima ovršenika dana 26. listopada 2011., a obavijest da je rješenje postalo pravomoćno i da se ovrhovoditelju može isplatiti njegovo potraživanje dana 23. studenog 2011. godine. Financijska agencija je podneskom zaprimljenim u prvostupanjskom sudu dana 6. prosinca 2011. godine izvijestila

sud da na računu ovršenika nema novčanih sredstava za izvršenje rješenja o ovrsi, ali je isto evidentirano u Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje.

Odredbom čl. 180.a st. 4. OZ-a propisan je rok u kojem je ovrhovoditelj u slučaju nemogućnosti provedbe ovrhe na novčanim sredstvima ovršenika dužan podnijeti prijedlog za izmjenu sredstva i predmeta ovrhe, ako želi spriječiti obustavu ovršnog postupka. Međutim navedena zakonska odredba ne sprječava ovrhovoditelja da takav prijedlog podnese znatno prije isteka propisanog jednogodišnjeg roka, nakon što je upoznat sa činjenicom da na računima ovršenika nema raspoloživih novčanih sredstava. Suprotno shvaćanju prvostupanjskog suda, mišljenje je ovog suda drugog stupnja da slučaj kada na računima ovršenika nema novčanih sredstava za namirenje tražbine ovrhovoditelja predstavlja faktičnu nemogućnost provedbe ovrhe u trenutku kada se ona pokušala provesti, pa nema zapreke da ovrhovoditelj po primitku obavijesti Financijske agencije da na računu ovršenika nema raspoloživih novčanih sredstava, predloži novo sredstvo odnosno predmet ovrhe u skladu sa čl. 5. st. 3. OZ-a. Imajući u vidu da je svrha ovršnog postupka namirenje novčane tražbine ovrhovoditelja te da taj postupak mora biti proveden na ekonomičan i učinkovit način, ne bi bilo opravdano zahtijevati od ovrhovoditelja da gotovo godinu dana iščekuje da nemogućnost provedbe ovrhe na novčanim sredstvima ovršenika otpadne, odnosno ograničavati ga u pravu da predloži izmjenu sredstva i predmeta ovrhe samo zbog toga što postoji mogućnost da će prije isteka roka iz čl. 180.a st. 4. OZ-a na račun ovršenika prispjeti novčana sredstva te da će se iz tih sredstava možda uspjeti namiriti tražbina ovrhovoditelja, što su potpuno neizvjesne okolnosti.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-431/12-2, od 13. IX. 2012.

OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU – ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA – TROŠKOVI POSTUPKA

Ne predujmljivanje troškova procjene vrijednosti nekretnine

(čl.14.st.2. u svezi čl.87.st.1. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Utvrđivanje vrijednosti nekretnine (predmeta ovrhe) ovršni sud može odrediti i vještačenjem, no ne predujmljivanje troškova za tu radnju ne može biti razlog za obustavu ovrhe, osima ako je prethodno utvrđeno da vrijednost nije bilo moguće utvrditi ni na temelju izjava i dokaza stranaka, ni na temelju podataka porezne uprave, jer samo u tom slučaju je riječ o radnji bez koje se ovrha ne može provesti.

„Pobijanim rješenjem obustavljen je ovršni postupak pozivom na odredbu čl. 14. st. 2. Ovršnog zakona (Narodne novine br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – u daljnjem tekstu:OZ), uz obrazloženje da ovrhovoditelj u ostavljenom roku nije predujmio trošak građevinskog vještačenja vrijednosti nekretnine koja je predmet ovrhe.

U pravu je ovrhovoditelj da se je ovrha mogla provesti i bez uplate ovoga predujma, zbog čega se nisu ostvarile pretpostavke za obustavu ovrhe u smislu čl. 14. st. 2. OZ-a. Naime, navedenom odredbom je propisano da će sud obustaviti ovrhu samo ukoliko se bez uplate predujma ovrha ne može provesti, dok će u protivnom sud nastaviti s provođenjem ovrhe bez provođenja konkretne radnje.

Odredbom čl. 87. st. 1. OZ-a je propisano da vrijednost nekretnine sud utvrđuje po slobodnoj ocjeni nakon održanog ročišta na kojemu će strankama biti omogućeno da se o tome izjasne te da prilože odgovarajuće pisane dokaze, s tim da podatke o stanju na tržištu nekretnina sud može zatražiti od Porezne uprave, ako ocijeni da je to potrebno. Navedena odredba zasniva se na ocjeni da je sudac u pravilu u mogućnosti utvrditi približnu tržišnu vrijednost nekretnine, nakon što strankama omogući da se o tome izjasne i prilože dokaze, te da je to dovoljno za prodaju nekretnine usmenom javnom dražbom. Stoga je samo kao iznimka propisana mogućnost da o tome sud pribavi podatke od Porezne uprave. Dakako da se sud može odlučiti i za vještačenje u navedenu svrhu, no u pravilu se ne radi o radnji koja bi bila neophodna za utvrđivanje vrijednosti nekretnine.

Obustavivši ovrhu iako iz navoda stranaka i provedenih radnji tijekom postupka ne proizlazi da se bez vještačenja ne bi mogla utvrditi vrijednost nekretnine, prvostupanjski sud je počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. Zakona o parničnom postupku u vezi s čl. 19. st. 1. Ovršnog zakona. Stoga je žalbu valjalo uvažiti i ukinuti pobijano rješenje, kako bi u nastavku postupka sud utvrdio vrijednost nekretnine sukladno odredbi čl. 87. OZ-a. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2362/11-2, od 19. I. 2012.

OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA – TROŠKOVI POSTUPKA

Trošak odgovora na žalbu ovršenika protiv rješenja o ovrsi

(čl.14.st.4. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Ovrhovoditelj nema pravo na trošak očitovanja (odgovora) na žalbu protiv rješenja o ovrsi koja nije izjavljena zbog žalbenih razloga iz čl.46.st.1.t.7. i t.9. do t.11. Ovršnog zakona, jer u postupku odlučivanja (čl.47.) o takvoj žalbi nije propisano njeno dostavljanje na očitovanje ovrhovoditelju, pa se stoga ni trošak danog odgovora na nju ne smatra troškom potrebnim za ovrhu koji ide na teret ovršenika.

„Odredbom čl. 14. st. 4. Ovršnog zakona (Narodne novine br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05, 67/08 – dalje: OZ) propisano je da je ovršenik dužan ovrhovoditelju naknaditi troškove koji su bili potrebni za ovrhu.

Ovršenik je podneskom koji je primljen na sudu prvog stupnja 10. lipnja 2010. godine (list br.10) podnio žalbu protiv rješenja o ovrsi na temelju ovršne isprave i prijedlog za odgodu ovrhe. U žalbi navodi da ovršna isprava na temelju koje ovrhovoditelji predlažu ovrhu nije stekla svojstvo ovršnosti jer da ista nije postala pravomoćna. Rješenjem Županijskog suda u B. broj GŽ-1579/2010-2 od 5. studenoga 2010. godine (list 33-35) odbijena je žalba ovršenika kao neosnovana i potvrđeno je rješenje o ovrsi Općinskog suda u D., Stalna služba u P. broj Ovr-701/10-1 od 25. svibnja 2010. godine i odbijen je zahtjev ovršenika za naknadu troškova žalbe.

Odredbom čl. 48. st. 1. OZ-a propisano je da ako je žalba izjavljena iz razloga iz članka 46. stavka 1. točke 7. i točke 9. do 11. ovoga Zakona, sud prvoga stupnja dostavit će žalbu ovrhovoditelju radi očitovanja u roku od 8 dana. Dakle, samo u slučaju ako ovršenik izjavi žalbu zbog razloga iz čl. 46. st. 1. toč. 7. i toč. 9. do 11. OZ-a ista će se dostaviti ovrhovoditelju radi očitovanja, a kako iz tih žalbenih razloga ovršenik nije podnio žalbu to očitovanje ovrhovoditelja na navode žalbe nije bilo potrebno. Radi toga nije bio potreban za ovrhu trošak za sastav odgovora na žalbu. “

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-2539/11-2, od 5. IX. 2012.

OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA – NOVČANA KAZNA

Onemogućavanje ovrhe – izricanje kazne bez prethodne prijetnje

(čl.16.st.6.t.4.Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Krajnje grubo i nasilničko ponašanje ovršenika, koje je poduzeto s jasnom namjerom i ciljem onemogućavanja poduzimanja ovršne radnje (pljenidba, oduzimanje vozila), opravdava sankcioniranje izricanjem kazne (novčane) i bez prethodne prijetnje ovršeniku tom kaznom za slučaj njegovog takovog ili sličnog postupanja.

„Rješenjem Općinskog suda u B. broj Ovr-2864/10-35 od 21. lipnja 2012. godine ovršenici je zapriječeno novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 30.000,00 kuna za svako buduće ometanje provedbe ovrhe.

Prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda prvostupanjski sud je pravilno utvrdio sve važne činjenice, koje u ostalom proizlaze i iz stanja predmetnog spisa, ali je na njih pogrešno primijenio materijalno pravo prilikom odlučivanja o sankcioniranju ponašanja ovršenice kojim se onemogućava provedba predmetne ovrhe.

Iz pobijanog rješenja te zapisnika o pljenidbenom popisu i procjeni ovršenikovih pokretnina od 5. travnja 2012. godine (list 47 i 48) proizlazi da je za taj dan određeno uredovanje radi pljenidbe i transferacije zaplijenjenih pokretnina ovršenice, koju radnju je ovršenica onemogućila tako što je, unatoč upozorenju sudskog ovršitelja, onemogućila preuzimanje osobnog vozila napuštanjem mjesta uredovanja, a nakon toga i popis ostalih njenih pokretnina odbijajući otvoriti poslovni prostor u kojem su se te pokretnine nalazile.

Imajući u vidu sadržaj zapisnika sačinjenog po sudskom ovršitelju, u kojem je opisano ponašanje ovršenice, a što je sve akceptirao i ovršni sud prilikom donošenja pobijanog rješenja, prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda riječ je o krajnje grubom nasilnom ponašanju ovršenice koje zavrjeđuje direktno izricanje kazne u smislu čl. 16. st. 6. t.4. OZ-a. Naime, tom odredbom je propisano, za slučaj poduzimanja radnji kojima se sud ili sudski ovršitelj ometaju u provedbi ovršnih radnji, da sud može zaprijetiti novčanom kaznom te kaznom zatvora, ili izreći novčanu kaznu odnosno zatvorsku kaznu osobi koja te radnje poduzima. Dakle, u smislu navedene odredbe izricanju kazne ne mora nužno prethoditi prijetnja kaznom, što jasno proizlazi i iz odredbe čl. 16. st. 14. OZ-a, a to svakako ne u slučajevima grubog i nasilnog sprječavanja suda ili sudskog ovršitelja u provedbi ovrhe, kao što je to učinila ovršenica u konkretnom slučaju prilikom uredovanja održanog dana 5. travnja 2012. godine.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1658/12-2, od 16. VIII. 2012.

OVRŠNE ISPRAVE - VRSTE

Obračunska prijava poreza

(čl.21. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Obračunska prijava poreza je ovršna isprava u postupku ovrhe koji provodi upravno tijelo u posebnom postupku ovrhe prema odredbama Općeg poreznog zakona, ali nema svojstvo ovršne isprave u postupcima ovrhe i osiguranja koje određuje i provodi sud prema odredbama Ovršnog zakona.

„Osnovani su žalbeni navodi kojima žalitelj ukazuje da se prihvaćenjem prijedloga za osiguranje novčane tražbine predlagatelja osiguranja, u dijelu koji se temelji na obračunskim prijavama poreza na dodanu vrijednost (tražbina u iznosima od 276.094,75 kn, 3.534,83 kn, 65.759,72 kn i 1.637,24 kn, sve sa zakonskim zateznim kamatama tekućim od 2. rujna 2009. godine do isplate), ostvario razlog za žalbu iz čl. 46. st. 1. točke 1. Ovršnog zakona (Narodne novine br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – dalje:OZ), jer obračunske prijave poreza na dodanu vrijednost nemaju svojstvo ovršne isprave u smislu odredbi čl. 21. OZ-a.

Odredbama čl. 128. Općeg poreznog zakona (Narodne novine broj 147/08 i /12 – dalje:OPZ) sadržanog u glavi VI. tog zakona, kojom je reguliran ovršni postupak u kojem porezno tijelo provodi postupak prisilne naplate poreznog duga, propisano je da se taj postupak provodi na temelju ovršne ili vjerodostojne isprave, time da je definirano i koje isprave imaju značaj ovršne odnosno vjerodostojne isprave. Odredbom čl. 128. st. 2. OPZ-a propisano je da je ovršna isprava, između ostalog, obračunska prijava koju porezni obveznik podnosi u propisanim rokovima radi obračuna i iskazivanja obveze uplate poreza, a prema odredbama zakona kojima se uređuje pojedina vrsta poreza.

Navedenu zakonsku odredbu valja tumačiti kao odredbu koja propisuje kojim ispravama se priznaje svojstvo ovršne isprave u postupcima ovrhe koje provodi upravno tijelo prema odredbama OPZ-a, dok su za ocjenu ima li neka isprava svojstvo ovršne isprave u sudskom postupku ovrhe odnosno osiguranja i da li je podobna za određivanje ovrhe odnosno osiguranja mjerodavne odredbe OZ-a. Obračunska prijava poreza ne može se smatrati ovršnom ispravom u sudskom postupku, jer ona to nije niti u smislu odredbe čl. 21. točke 3., a niti u smislu odredbe čl. 21. točke 6. OZ-a, već na temelju odredbe čl. 128. st. 2. točke 2. OPZ-a svojstvo ovršne isprave ima samo u postupku ovrhe koji se provodi prema odredbama tog zakona. Iz navedenih razloga prijedlog za osiguranje novčane tražbine predlagatelja osiguranja u dijelu koji se temelji na obračunskim prijavama poreza na dodanu vrijednost valjalo je odbiti kao neosnovan.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1682/12-2, od 29. X. 2012.

**OVRHA NA NEKRETNINI – PRODAJA NEKRETNINE - DOSUDA
Dostava rješenja o dosudi preko oglasne ploče suda – uredna dostava**

(čl.98.st.5. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Presumpcija o izvršenoj dostavi ovršeniku rješenja o dosudi njegovim stavljanjem na oglasnu ploču suda pretpostavlja uredno izvršenu dostavu zaključka o dražbi na kojoj je nekretnina prodana i dosuđena kupcu.

„Nakon što je sud dana 25. listopada 2010. godine u ovome postupku donio rješenje o dosudi nekretnina koje su predmet ovrhe najpovoljnijem ponuditelju, isto rješenje nije dostavljeno ovršeniku već je sukladno odredbama čl. 98. st. 4. i st. 5. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 - dalje: OZ) isto rješenje objavljeno na oglasnoj ploči suda.

Unatoč tome što je odredbom čl. 98. st. 5. OZ-a propisano kako će se smatrati da je rješenje o dosudi dostavljeno svim osobama kojima se dostavlja zaključak o prodaji te svim sudionicima u dražbi istekom trećega dana od dana njegova isticanja na oglasnoj ploči, ovršenik smatra kako se ne može smatrati da mu je objavom rješenja o dosudi na oglasnoj ploči izvršena uredna dostava ovoga rješenja, jer se navedena neoboriva zakonska predmnjeva o izvršenoj dostavi može primjenjivati samo na one osobe kojima se sukladno čl. 90. st. 7. OZ-a ima dostaviti zaključak o prodaji, kojima je taj zaključak uredno dostavljen. Pri tome tvrdi da njemu nije uredno dostavljen zaključak o prodaji koji se je odnosio na drugu dražbu od 25. listopada 2010. godine na kojoj su nekretnine prodane. Tvrdi, naime, da je ovaj zaključak o prodaji primila njegova malodobna kćerka.

U obrazloženju pobijanog rješenja, prvostupanjski sud u bitnome navodi da je on ovršeniku valjano dostavio rješenje o dosudi sukladno odredbi čl. 98. st. 4. OZ-a, tj. putem oglasne ploče suda. Pri

tome ne navodi zašto smatra da se radi o valjanoj dostavi, tj. da li zbog toga što je prethodna dostava zaključka o prodaji ovršeniku bila valjana ili zbog toga što smatra da prethodna valjana dostava zaključka o prodaji ovršeniku nije pretpostavka za primjenu predmnjeve o valjanoj dostavi rješenja o dosudi iz čl. 98. st. 5. OZ-a. Ovaj drugostupanjski sud cijeni da uredna dostava zaključka o prodaji jest pretpostavka za primjenu navedene predmnjeve. Međutim, iz sadržaja provedenih dokaza s jedne strane, te sadržaja obrazloženja pobijanog rješenja s druge strane, nije bilo moguće utvrditi što je sud utvrdio na okolnost pravilnosti dostave zaključka o prodaji od 22. rujna 2010. godine, kojim je zakazana druga javna dražba za 25. listopada 2010. godine.

Kako iz navedenih razloga pobijano rješenje nije moguće preispitati, čime je počinjena bitna povreda odredaba postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. Zakona o parničnom postupku, valjalo je žalbu uvažiti, ukinuti pobijano rješenje i predmet vratiti sudu prvoga stupnja na ponovni postupak.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1574/12-2, od 15. XI. 2012.

OVRHA NA NEKRETNINI – NAMIRENJE VJEROVNICA – NAMIRENJE OSTALIH TRAZBINA

Namirenje sporedne tražbine (kamata) založnog vjerovnika.

(čl.107.st.4. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Ograničeno namirenje (samo za posljednje tri godine do donošenja rješenja o dosudi) sporednih tražbina (kamata i troškova) odnosi se samo na tražbine koje proizlaze iz ovršnih isprava na temelju kojih je određena ovrha, a ne i na tražbine založnog vjerovnika za čiju korist je osnovana hipoteka na prodanoj nekretnini, koji imaju pravo namirenja cjelokupne osigurane tražbine – i s osnova glavnice i s osnova kamata.

„Nije ostvaren niti žalbeni razlog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, a niti pogrešne primjene materijalnog prava.

Naime, odredbom čl. 107. st. 4. Ovršnog zakona ("Narodne novine", br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ) određeno je da se troškovi i kamate za posljednje tri godine do donošenja rješenja o dosudi nekretnine kupcu određeni ovršnom ispravom namiruju po istom redosljedju kao i glavna tražbina.

Iz izvotka iz zemljišne knjige za nekretnine koje su predmet ovrhe u ovom postupku (list 7) proizlazi da je u korist založnog vjerovnika H.p.b. d.d. upisano založno pravo na temelju sporazuma o osiguranju potraživanja od 25. rujna 2000. godine radi osiguranja iznosa tražbine od 140.000,00 kn u protuvrijednosti DEM po prodajnom tečaju vjerovnika na dan korištenja, s pripadajućim ugovorenim kamatama koje u trenutku zaključenja ugovora iznose 6,9% godišnje, eventualnih zatezних kamata i

troškova, s rokom povrata u 72 jednaka mjesečna anuiteta. Odredbom čl. 301. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06 i 146/08 – dalje: ZVDSP) određeno je da se založnim pravom osigurava namirenje iz vrijednosti zaloga određene novčane tražbine, a stavkom 3. određeno je da pored glavne tražbine založno pravo ujedno osigurava i namirenje iz vrijednosti zaloga sporednih tražbina, kamata, troškova za očuvanje stvari i troškova naplate tražbine.

Prema tome, tražbine založnog vjerovnika H.p.b. d.d. koje su i osigurane založnim pravom odnose se na glavnica, redovne kamate i zatezne kamate i to je pravilno prvostupanjski sud i obračunao, te utvrdio potraživanje tog založnog vjerovnika u iznosu od 264.176,77 kn od čega dospjela glavnica iznosi 19.546,33 EUR-a, redovna kamata 2.644,48 EUR-a, te zatezna kamata 13.032,76 EUR-a, što ukupno čini iznos od 35.223,57 EUR-a, koje je prvostupanjski sud preračunao u kune prema prodajnom tečaju eura koji je vrijedio u vrijeme sastavljanja obračuna potraživanja od 7,50 kn.

Odredba čl. 107. st. 4. OZ-a odnosi se na namirenje troškova i kamata za posljednje tri godine do donošenja rješenja o dosudi nekretnine kupcu koji su utvrđeni u ovršnoj ispravi, i samo ti troškovi i kamate se namiruju po istom redosljedu kao i glavnica, što ne utječe na pravo založnog vjerovnika da prema redosljedu namirenja namiri svoju tražbinu osiguranu založnim pravom u smislu odredbe čl. 302. st. 1. i 2. ZVDSP-a, jer tražbina osigurana založnim pravom ima pri namirivanju iz vrijednosti zaloga prednost pred svim tražbinama koje nisu osigurane založnim pravom na tom zalogu, a ako je zalog opterećen s više založnih prava, prednost pri namirivanju ima ona tražbina koja je prije ostalih u prvenstvenom redu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-835/12-2, od 6. VI. 2012.

OVRHA NA POKRETNINAMA – PLJENIDBA I PROCJENA POKRETNINA – POSTUPAK PLJENIDBE

Bezuspješna pljenidba – ovršenik nije zatečen na adresi uredovanja

(čl.136. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Ne radi se o bezuspješnom pokušaju pljenidbe kada sudski ovršitelj nikoga nije zatekao na adresi ovršenika, zbog čega je izostao pregled stana ili drugog njegovog prostora (nekretnine) te utvrđenje da on nema pokretnina koje mogu biti predmet ovrhe, pa u tom slučaju ne postoje ni uvjeti za obustavu ovrhe zbog toga što ovrhovoditelj nije u propisanom roku predlagao ponovni (drugi) pokušaj pljenidbe.

„Pobijanim rješenjem obustavljen je ovršni postupak na pokretninama ovršenika i ukinute provedene radnje.

Pravilno ovrhovoditelj prigovara pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju, a slijedom toga i pogrešno primjeni materijalnog prava.

Nakon što je ovrhovoditelj zatražio od nadležnog suda da provede ovrhu na pokretninama ovršenika, pravilno je zakazano uredovanje radi zapljene, procjene, oduzimanja i otpremanja pokretnina ovršenika, sukladno čl. 129. st. 1. Ovršnog zakona (Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – u daljnjem tekstu:OZ), no propisane radnje nisu izvršene. Činjenica da ovršenik nije zatečen na naznačenoj adresi, a bez da je sudski ovršitelj poduzeo radnje u smislu čl. 43. st. 2., 4. i 5. OZ-a, odnosno da nije utvrdio da nisu pronađene pokretnine koje mogu biti predmet ovrhe, ne daje osnova za donošenje zaključka u smislu čl. 136. OZ-a, a slijedom toga niti za donošenje pobijanog rješenja. Unatoč tomu, ovrhovoditelju valja reći da pogrešno smatra da se tek u slučaju druge bezuspješne pljenidbe pokretnina može obustaviti postupak jer drugačije proizlazi iz zakonske odredbe čl. 136. st. 3. OZ-a, prema kojoj odredbi sud obustavlja ovrhu i ako ovrhovoditelj ne predloži u roku od 30 dana ponovnu pljenidbu pokretnina, ali nakon što prvi pokušaj bude bez uspjeha.

U nastavku postupka, prvostupanjski sud će provesti postupak sukladno odredbama OZ-a na koje je ukazano u ovom rješenju, pazeći na pravilnu primjenu materijalnog prava.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3042/11-2, od 16. II. 2012.

OVRHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA – OVRHA NA TRAŽBINI PO RAČUNU KOD PRAVNE OSOBE KOJA OBAVLJA POSLOVE PLATNOG PROMETA

Uplate na račun primanja koja su izuzeta od ovrhe

(čl.122. i čl.340.st.1.al.2. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 139/10, 125/11, 150/11, 154/11 i 12/12)

Kada je u postupcima pokrenutim nakon 1. siječnja 2011. godine ovrha radi naplate novčane tražbine ovrhovoditelja određena na novčanim sredstvima na računima ovršenika, tada uplata na neki od tih računa onih primanja ili naknada koje su izuzete od ovrhe (dječji doplatak) ne čini razlog iz čl.46.st.1.t.6. Ovršnog zakona zbog kojeg bi se s uspjehom moglo pobijati rješenje o ovrsi, već u tom slučaju ovršenik treba sam posredstvom Financijske agencije poduzeti radnje (izdvajanje na „zaštićeni račun“) kojima će onemogućiti ovrhu na tim primanjima.

„Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud je odredio ovrhu na novčanim sredstvima ovršenice po svim računima i oročenim novčanim sredstvima u svim bankama, prema osobnom identifikacijskom broju ovršenice.

Protiv navedenog rješenja ovršenica podnosi žalbu zbog razloga za žalbu iz čl. 46. st. 1. točke 6. Ovršnog zakona ("Narodne novine" broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08, dalje u tekstu: OZ-a), i u žalbi ističe da je određivanjem ovrhe na novčanim sredstvima po svim računima u svim bankama ovrha određena i na primanjima po osnovi socijalne skrbi, koja primanja su izuzeta od ovrhe na temelju čl. 91. točke 5. u vezi sa čl. 340. podstavkom 2. Ovršnog zakona ("Narodne novine" broj 139/10, 125/11, 150/11, 154/11 i 12/12 – dalje: OZ/10).

Prvostupanjski sud je odredio predloženu ovrhu pravilnom primjenom odredbe čl. 4. st. 1. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima ("Narodne novine" broj 91/10), prema kojoj se ovrha na novčanim sredstvima ovršenika provodi na novčanim sredstvima po svim računima i oročenim novčanim sredstvima u svim bankama, prema osobnom identifikacijskom broju ovršenika. Primanja iz čl. 91. točke 5. OZ-a izuzeta su od ovrhe, ali ako se ta primanja ovršenici uplaćuju na račun otvoren u banci, dužnost je ovršenice da poduzme radnje kako bi se realiziralo izuzimanje tih novčanih sredstava od ovrhe.

Naime, odredbom čl. 122. st. 1. OZ/10 propisano je da u slučaju provedbe ovrhe na novčanim tražbinama po računima ovršenika, ako se ovršeniku uplaćuju primanja i naknade izuzete od ovrhe odnosno novčani iznosi koji su izuzeti od ovrhe (čl. 91. i čl. 92. OZ/10), ovršenik je o tome dužan obavijestiti Financijsku agenciju. Po primitku obavijesti ovršenika, Financijska agencija je bez odgode dužna uplatiteljima iz obavijesti dostaviti podatke iz te obavijesti i podatak o vrsti tražbine za koju je ovrha određena, radi uskrate uplata primanja i naknada odnosno novčanih iznosa koji su izuzeti od ovrhe, a uplatitelji su dužni odmah izvršiti uskratu tih uplata (čl. 122. st. 2. OZ/10). Prema odredbi čl. 122. st. 3. OZ/10 ako se primanja i naknade odnosno iznosi koji su izuzeti od ovrhe uplaćuju ovršeniku putem banke, banka je dužna po nalogu Financijske agencije ovršeniku otvoriti poseban račun. O otvaranju posebnog računa banka je dužna bez odgode obavijestiti Financijsku agenciju, koja je pak o tome dužna obavijestiti uplatitelje primanja i naknada odnosno iznosa izuzetih od ovrhe, koji su dužni izvršiti uplatu na poseban račun.

Prema tome, sukladno odredbi čl. 122. st. 1. OZ/10 ukoliko se ovršenici doista uplaćuju primanja po osnovi socijalne skrbi na račun kod banke (o čemu nisu priloženi dokazi uz žalbu), ovršenica je u obvezi o tome obavijestiti Financijsku agenciju i na taj način inicirati izdvajanje novčanih sredstava izuzetih od ovrhe na poseban, tzv. zaštićeni račun, na koji će uplatitelj takvih sredstava vršiti uplatu i koji neće biti obuhvaćen ovrhom. Prvostupanjski sud je na tu obvezu ovršenicu i upozorio dopisom posl. broj Ovr.1435/11-7 od 1. prosinca 2011. godine, kojeg je ovršenica uredno primila 8. prosinca 2011. godine.

Slijedom iznijetog, žalbeni navodi ovršenice nisu uvaženi, a kako ovaj sud drugog stupnja nije utvrdio postojanje niti drugih žalbenih razloga, na koje pazi po službenoj dužnosti na temelju odredbe čl. 46. st. 5. OZ-a, valjalo je žalbu odbiti. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-46/12-2, od 28. V. 2012.

OVHRHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA – OVRHA NA TRAZBINI PO RAČUNU KOD PRAVNE OSOBE KOJA OBAVLJA POSLOVE PLATNOG PROMETA

Obustava ovrhe – nedostatnost sredstava na računu za potpuno namirenje tražbine

(čl.180.st.4. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Ni djelomično namirenje tražbine zbog nedostatnog priljeva novčanih sredstava na račun ovršenika kroz vrijeme od godine dana od dostave rješenja o ovrsi banci (Financijskog agenciji), ne sprečava donošenje rješenja o obustavi ovrhe ako ovrhovoditelj prije isteka tog vremena ne predloži promjenu sredstva i predmeta ovrhe – to i onda kada je i po isteku navedenog roka izvjestan i daljnji povremeni priljev sredstava na račun ovršenika.

„Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud je ovrhu određenu citiranim rješenjem obustavio uz obrazloženje da ovrhovoditelj u roku od godine dana od dostave tog rješenja Financijskog agenciji nije namiren u skladu s istim, a u navedenom roku nije predložio izmjenu sredstva i predmeta ovrhe. Navedeno rješenje prvostupanjskog suda temelji se na odredbi čl. 180.a st. 4. Ovršnog zakona (Narodne novine br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – dalje: OZ).

Iz stanja predmeta proizlazi da je rješenje o ovrsi Financijskoj agenciji dostavljeno dana 1. ožujka 2011., a Financijska agencija je podneskom od 24. studenog 2011. godine izvijestila prvostupanjski sud da za izvršenje rješenja o ovrsi nema dovoljno novčanih sredstava na računu ovršenika, da je rješenje izvršeno djelomično u iznosu od 1.776,70 kn, te da je evidentirano u očevidnik redosljedna osnova za plaćanje. Navedeni podnesak prvostupanjski sud je dostavio ovrhovoditelju 13. siječnja 2012. godine.

Okolnost da Financijska agencija nije u roku od osam dana od dana primitka rješenja o ovrsi izvijestila ovrhovoditelja da nema ili da nema dovoljno sredstava na računu ovršenika da bi se rješenje o ovrsi izvršilo u cijelosti, što je bila dužna u skladu s odredbom čl. 9. st. 8. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (Narodne novine br.91/10 – dalje: ZPONS), nije od utjecaja na početak prekluzivnog roka od godine dana te donošenje rješenja o obustavi postupka po proteku tog roka, u skladu s odredbom čl. 180.a st. 4. OZ-a. Ovrhovoditelj ukoliko je želio spriječiti obustavu postupka morao je prije isteka roka iz odredbe čl. 180.a st. 4. OZ-a predložiti izmjenu predmeta ili sredstva ovrhe, ili predložiti davanje prokaznog popisa imovine (što se smatra podnošenjem prijedloga za promjenu sredstva ili predmeta ovrhe, sukladno odredbi čl. 5. st. 5. OZ-a).

Ovrhovoditelj u žalbi ističe da je rješenje o ovrsi djelomično izvršeno, te da ovršenik na svoj račun prima novčana sredstva s naslova poticaja u poljoprivredi, koja pristižu povremeno, te da je za očekivati da će sredstva po toj osnovi i nadalje pristizati na račun ovršenika, te da će se tražbina ovrhovoditelja namirivati kako ta sredstva budu pristizala. Nadalje, ovrhovoditelj ističe da će obustavom ovršnog postupka izgubiti redosljed namirenja upravo u trenutku kada sredstva budu pristizala na račun.

Navedeni žalbeni navodi ne dovode u pitanje pravilnost pobijanog rješenja. Odredbom čl. 180.a st. 4. OZ-a jasno je određeno da će se postupak obustaviti ako u propisanom roku ovrhovoditelj ne bude namiren u skladu s rješenjem o ovrsi, što podrazumijeva da je rješenje izvršeno u cijelosti, pa okolnost da je ovrhovoditelj namiren tek djelomično ne utječe na donošenje drugačije odluke suda u ovom predmetu. Nadalje, iz obavijesti Financijske agencije od 24. studenog 2011. godine proizlazi da se rješenje o ovrsi ne može izvršiti u cijelosti zbog nedostatka novčanih sredstava na računu ovršenika, što predstavlja faktičnu nemogućnost provedbe ovrhe, a okolnost da ta nemogućnost eventualno može otpasti nakon proteka propisanog jednogodišnjeg roka nije razlog koji sprječava obustavu ovrhe ukoliko ovrhovoditelj u istom roku nije podnio prijedlog za promjenu sredstva i predmeta ovrhe.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-757/12-2, od 24. IX. 2012.

SUDJELOVANJE JAVNIH BILJEŽNIKA U OVRSI – SUDSKA OVRHA Pokušaj izvansudske ovrhe – uvjet za traženje sudske ovrhe

(čl.252.h Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Da bi s uspjehom mogao tražiti određivanje sudske ovrhe na temelju rješenja javnog bilježnika kojim je ovrha određena općenito na imovini ovršenika, ovrhovoditelj prethodno mora pokušati namiriti svoju tražbinu izvansudskom ovrhom, i uz prijedlog za sudsku ovrhu priložiti odgovarajući dokaz da je ta ovrha ostala bez uspjeha zbog toga što ovršenik nema stalnih novčanih primanja i sredstava na računima, ili ih nema dostatno za namirenje njegove tražbine.

„Sud drugog stupnja ispitao je pobijano rješenje primjenom čl. 46. st. 5. Ovršnog zakona (Narodne novine br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 – dalje:OZ) te utvrdio da prvostupanjski sud nije pravilno primijenio materijalno pravo kada je odredio predloženu ovrhu.

Naime, ovršna isprava, a na temelju koje je predložena ovrha u ovom predmetu je rješenje o ovrsi doneseno na temelju vjerodostojne isprave javnog bilježnika M. Č. iz D. broj Ovrv-257/10 od 19. 7. 2010. godine, te je ovrha određena na cjelokupnoj imovini ovršenika. U prijedlogu za ovrhu ovrhovoditelj nije naveo da je prije traženja sudske ovrhe pokušao se namiriti izvansudskim putem, a u čemu nije uspio, niti je prijedlogu za ovrhu priložio bilo kakove dokaze iz kojih bi to proizlazilo.

Sudski put ovrhe, u slučaju kada je doneseno rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave na cjelokupnoj imovini ovršenika, predviđen je, ako se ovrha nije mogla provesti izvansudskim putem, obzirom da je kao predmet ovrhe određena cjelokupna imovina ovršenika, što u sebi uključuje i račune kod banaka, plaću i druga primanja ovršenika. Naime, iz odredbe čl. 252. g. OZ-a, proizlazi da je ovrhovoditelj tom zakonskom odredbom prvenstveno upućen da naplatu svog potraživanja ostvaruje putem izvansudske ovrhe, a ako je taj put ovrhe ostao bezuspješan, a o čemu ovrhovoditelj mora

priložiti dokaz sudu, pripada mu pravo da svoje potraživanje ostvaruje putem sudske ovrhe, kako je to propisano čl. 252. h. OZ-a.

Kako za određivanje predložene ovrhe nisu bile ispunjenje zakonske pretpostavke iz citirane zakonske odredbe, pravilnom primjenom materijalnog prava prijedlog za ovrhu valjalo je odbiti, pa je zbog navedenog, uvažena žalba ovršenika i preinačeno rješenje prvostupanjskog suda, primjenom čl. 380. t. 2. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 148/11 - pročišćeni tekst), a u vezi čl. 19. st. 1. OZ-a, tako da je prijedlog za ovrhu odbijen kao neosnovan.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3122/11-2, od 27. VIII. 2012.